

**Jilid III
Bil. 29**

**Hari Selasa
22hb Oktober, 1985**

PENYATA RASMI PARLIMEN

PARLIAMENTARY DEBATES

DEWAN RAKYAT

HOUSE OF REPRESENTATIVES

PARLIMEN KEENAM

Sixth Parliament

PENGGAL KETIGA

Third Session

KANDUNGANNYA

**JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN
[Ruangan 4893]**

**RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT
[Ruangan 4942]**

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perlembagaan (Pindaan) [Ruangan 4942]

Rang Undang-undang Bank (Pindaan) [Ruangan 5008]

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT YANG KEENAM

Penyata Rasmi Parlimen

PENGGAL YANG KETIGA

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, TAN SRI DATO' MOHAMED ZAHIR BIN HAJI ISMAIL, P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K., J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Pertahanan, DATO' SERI DR MAHATHIR BIN MOHAMAD, S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P., D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.N.M. (Kubang Pasu).

„ **Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, DATO MUSA HITAM, S.P.M.J., S.S.I.J., S.P.M.S., D.U.N.M., S.P.N.S. (Panti).**

Yang Berhormat Menteri Kerjaraya, DATO' S. SAMY VELLU, S.P.M.J., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungei Siput).

„ **Menteri Luar Negeri, Y.B.M. TENGKU DATO' AHMAD RITHAUDDEEN AL-HAJ BIN TENGKU ISMAIL, S.P.M.P., S.S.A.P., P.M.K. (Kota Bharu).**

„ **Menteri Perdagangan dan Perindustrian, Y.B.M. TENGKU TAN SRI RAZALEIGH HAMZAH, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Ulu Kelantan).**

„ **Menteri Pengangkutan, TAN SRI CHONG HON NYAN, P.S.M., D.G.S.M., J.M.N. (Batu Berendam).**

„ **Menteri Perusahaan Utama, DATO' PAUL LEONG KHEE SEONG, D.P.C.M. (Taiping).**

„ **Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATUK LEO MOGGIE ANAK IROK, P.N.B.S. (Kanowit).**

„ **Menteri Perusahaan Awam, DATIN PADUKA RAFIDAH AZIZ, D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar).**

„ **Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATUK DR SULAIMAN BIN HAJI DAUD, P.N.B.S., J.B.S. (Santubong).**

„ **Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, DATUK SERI SANUSI BIN JUNID, D.S.D.K., D.G.S.M., S.M.K. (Jerlun-Langkawi).**

„ **Menteri Pelajaran, DATUK ABDULLAH BIN HAJI AHMAD BADAWI, D.M.P.N., D.J.N., K.M.N. (Kepala Batas).**

„ **Menteri Penerangan, DATO' RAIS YATIM, D.S.N.S. (Jelebu).**

„ **Menteri Buruh, DATO' MAK HON KAM, D.P.M.P., J.M.N. (Tanjong Malim).**

- Yang Berhormat Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATUK SERI MOHD. ADIB BIN HAJI MOHD. ADAM, D.G.S.M. (Alor Gajah).
- „ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, DATUK AMAR STEPHEN YONG KUET TZE, D.A., P.N.B.S. (Padawan).
- „ Menteri Kesihatan, DATO CHIN HON NGIAN, D.S.I.J., S.M.J. (Rengam).
- „ Menteri Wilayah Persekutuan, DATO SHAHRIR BIN ABDUL SAMAD, D.P.M.J., P.I.S. (Johor Bahru).
- „ Menteri Pertanian, TUAN ANWAR BIN HAJI IBRAHIM (Permatang Pauh).
- „ Menteri Kehakiman dan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATUK DR JAMES P. ONGKILI, S.P.D.K., D.I.M.P. (Tuaran).
- „ Menteri Kebajikan Masyarakat, DATO' ABU HASSAN BIN HAJI OMAR, D.P.M.S., S.M.T., P.I.S. (Kuala Selangor).
- „ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO MOHAMED KHALIL BIN YAAKOB, D.S.A.P., J.S.M. (Maran).
- „ Menteri Kewangan, TUAN DAIM ZAINUDDIN (Kuala Muda).
- „ Timbalan Menteri Penerangan, DATO' CHAN SIANG SUN, D.I.M.P., J.S.M., A.M.N., P.J.K., J.P. (Bentong).
- „ Timbalan Menteri Pertanian, DR GOH CHENG TEIK (Nibong Tebal).
- „ Timbalan Menteri Kesihatan, DATO' K. PATHMANABAN, D.S.N.S., K.M.N. (Telok Kemang).
- „ Timbalan Menteri Buruh, DATO' HAJI ZAKARIA BIN HAJI ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N., P.J.K. (Besut).
- „ Timbalan Menteri Buruh, DATUK WILLIAM LYE CHEE HIEN, P.G.D.K. (Gaya).
- „ Timbalan Menteri Pelajaran, TUAN BUJANG BIN HAJI ULIS (Simunjan).
- „ Timbalan Menteri Pertahanan, DATO ABANG ABU BAKAR BIN DATU BANDAR ABANG HAJI MUSTAPHA, D.S.A.P., J.M.N. (Paloh).
- „ Timbalan Menteri Pertanian, TUAN LUHAT WAN (Baram).
- „ Timbalan Menteri Penerangan, TUAN MOHD. KASSIM BIN AHMED (Machang).
- „ Timbalan Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATIN PADUKA CHOW POH KHENG *alias* ROSEMARY CHONG, D.P.M.S. (Ulu Langat).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, PUAN SHARIFFAH DORA BINTI DATO' SYED MOHAMMED, S.M.J., A.M.N., P.I.S., B.S.I. (Semerah).

- Yang Berhormat Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, TUAN MUHYIDDIN BIN HAJI MOHD. YASSIN, S.M.J., P.I.S., B.S.I. (Pagoh).
- „ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO S. SUBRAMANIAM, D.S.N.S., S.M.J. (Segamat).
- „ Timbalan Menteri Kewangan, DATO DR TAN TIONG HONG, D.S.A.P. (Raub).
- „ Timbalan Menteri Pengangkutan, PUAN HAJAH RAHMAH BINTI OTHMAN, J.S.M., S.M.S., A.M.N., P.J.K. (Selayang).
- „ Timbalan Menteri Kewangan, DATO SABBARUDDIN CHIK, D.S.A.P., S.M.S. (Temerloh).
- „ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, PUAN NAPSIAH BINTI OMAR (Kuala Pilah).
- „ Timbalan Menteri Luar Negeri, TUAN ABDUL KADIR BIN HAJI SHEIKH FADZIR, A.M.K. (Kulim-Bandar Baru).
- „ Timbalan Menteri Dalam Negeri, TUAN RADZI BIN SHEIKH AHMAD, D.P.M.P. (Kangar).
- „ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' OO GIN SUN, D.S.D.K., S.D.K., A.M.K., J.P. (Alor Setar).
- „ Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan, TUAN AHMAD SHAH BIN DATUK HUSSEIN TAMBAKAU, B.S.K. (Keningau).
- „ Timbalan Menteri Kerjaraya, DATO ZAINAL ABIDIN BIN ZIN, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai).
- „ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, TUAN MEGAT JUNID BIN MEGAT AYOB, A.M.P., A.M.K. (Hilir Perak).
- „ Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, TUAN HAJI ABDUL RAHIM BIN ABU BAKAR, S.M.P., A.M.N. (Kuantan).
- „ Timbalan Menteri Pelajaran, DATO' DR LING LIONG SIK, D.P.M.P. (Mata Kuching).
- „ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' LEE KIM SAI, D.P.M.S., P.P.N. (Ulu Selangor).
- „ Timbalan Menteri Perusahaan Awam, TUAN HAJI DAUD BIN DATO' HAJI TAHA (Batu Pahat).
- „ Timbalan Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, TUAN ABDILLAH BIN HAJI ABDUL HAMID (Silam).
- „ Timbalan Yang di-Pertua, DR ABDUL HAMID BIN PAWANTEH (Arau).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TUAN LAW HIENG DING, P.B.S. (Sarikei).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebajikan Masyarakat, TUAN JAWAN ANAK EMPALING, K.M.N. (Rajang).

- Yang Berhormat Setiausaha Parlimen Kementerian Perusahaan Awam, TUAN HUSSEIN BIN MAHMUD (Tanah Merah).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos, TUAN AU HOW CHEONG, K.M.N., A.M.P. (Telok Anson).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar, TUAN MOHD. TAJOL ROSLI BIN MOHD. GHAZALI, A.M.P. (Gerik).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan, TUAN AWANG BIN JABAR, A.M.N., P.J.K. (Dungun).
- „ Setiausaha Parlimen Jabatan Perdana Menteri, TUAN MUSTAFFA BIN MOHAMMAD, S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I. (Sri Gading).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, TUAN YEOH POH SAN (Petaling).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, TUAN HAJI DUSUKI BIN HAJI AHMAD (Tumpat).
- „ TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Jasin).
- „ TUAN ABDUL GHANI BIN MISBAH, P.P.N., B.S.K., A.S.D.K. (Kinabatangan).
- „ DATO ABDUL MANAN BIN OTHMAN, D.P.M.T., P.P.T. (Kuala Terengganu).
- „ TUAN ABDUL RAHMAN BIN SULIMAN (Parit Buntar).
- „ DATUK PATINGGI HAJI ABDUL TAIB BIN MAHMUD, D.P., D.A., S.P.M.J., P.G.D.K. (Samarahan).
- „ DATUK HAJI ABU BAKAR BIN UMAR, D.S.K.D., S.D.K. (Kota Setar).
- „ TUAN HAJI AFFANDY BIN TUN HAJI MOHD. FUAD STEPHENS (Marudu).
- „ TUAN AHMED HAMBAL BIN YEOP MAJLIS, P.P.T. (Parit).
- „ TAN SRI DATIN PADUKA HAJAH AISHAH BINTI HAJI ABDUL GHANI, P.M.N., D.P.M.S., J.M.N. (Kuala Langat).
- „ DATUK ALFRED JABU ANAK NUMPANG, P.N.B.S., K.M.N. (Betong).
- „ TUAN ALIAS BIN MD. ALI, P.J.K. (Ulu Terengganu).
- „ TUAN ANDREW JANGGI MUYANG (Lubok Antu).
- „ TUAN HAJI AZHARUL ABIDIN BIN HAJI ABDUL RAHIM, A.M.P. (Batang Padang).
- „ TUAN BAHARI BIN HARON (Labis).
- „ TUAN BAHAROM BIN HAJI BAKAR (Padang Terap).
- „ TUAN BAN HON KEONG (Batu Gajah).

Yang Berhormat DR GEORGE CHAN HONG NAM (Lambir).

- „ TUAN CHAN KOK KIT (Sungai Besi).
- „ DR CHEN MAN HIN (Seremban).
- „ DATO MICHAEL CHEN WING SUM, D.P.M.S. (Beruas).
- „ TUAN PETER CHIN GAN OON, P.M.P. (Ipoh).
- „ DATUK CLARENCE E. MANSUL, P.G.D.K. (Penampang).
- „ DATUK EDMUND LANGGU ANAK SAGA, P.N.B.S., P.B.S. (Saratok).
- „ DATUK EDWIN ANAK TANGKUN, P.N.B.S., P.B.S., A.B.S. (Batang Lupa).
- „ TUAN FUNG KET WING (Sandakan).
- „ TUAN NEWMAN GABAN (Bandau).
- „ TUAN GOOI HOCK SENG (Bukit Bendera).
- „ TUAN V. GOVINDARAJ, A.M.N., P.J.K. (Pelabuhan Kelang).
- „ DATUK HARRIS BIN MOHD. SALLEH, S.P.D.K., S.P.M.J. (Ulu Padas).
- „ TUAN HASSAN BIN HAJI MOHAMED, K.M.N., A.M.N. (Rantau Panjang).
- „ TUAN HASSAN ALBAN BIN HAJI SANDUKONG, J.P. (Labuk Sugut).
- „ DATO DR HEE TIEN LAI, D.S.I.J., A.M.N., P.I.S., B.S.I., J.P. (Ayer Hitam).
- „ TUAN IBRAHIM AZMI BIN HASSAN (Kuala Nerus).
- „ TUAN ISMAIL BIN ARSHAD, A.M.K. (Jerai).
- „ TUAN ISMAIL *alias* MANSOR BIN SAID, A.M.N. (Kemaman).
- „ DATO JAMALUDDIN BIN HAJI SUHAIMI, D.P.M.S., A.M.N., P.J.K. (Sabak Bernam).
- „ TUAN JUSTINE ANAK JINGGUT (Ulu Rajang).
- „ TUAN KADOH BIN AGUNDONG (Ulu Padas).
- „ DATO' SRI HAJI KAMARUDDIN BIN HAJI MOHD. ISA, S.P.M.P., K.M.N., J.P. (Larut).
- „ TUAN KAN YAU FA (Tawau).
- „ TUAN KARPAL SINGH (Jelutong).
- „ TUAN KHADRI BIN SABRAN (Tenggaroh).
- „ TUAN MARK KODING (Kinabalu).
- „ DR KOH TSU KOON (Tanjong).
- „ DATO LEE BOON PENG, D.S.N.S., A.M.N., P.J.K., J.P. (Mantin).
- „ TUAN LEE LAM THYE (Kuala Lumpur Bandar).
- „ DR LEO MICHAEL TOYAD (Mukah).

Yang Berhormat DATUK LEONARD LINGGI ANAK JUGAH, P.N.B.S., P.B.S. (Kapit).

„ DATO LEW SIP HON, D.P.M.S., J.M.N. (Shah Alam).

„ TUAN LIM KIT SIANG (Kota Melaka).

„ TUAN LIM LIANG SENG, P.P.T. (Kinta).

„ TUAN LING SIE MING (Sibu).

„ TUAN MAMAT GHAZALEE BIN ABDUL RAHMAN, S.M.T., P.J.K. (Ulu Nerus).

„ DATO' HAJI MOHAMED BIN HAJI ALI, D.J.M.K., K.M.N., A.M.N., P.B. (Nilam Puri).

„ TUAN MOHAMED AMIN BIN HAJI DAUD, A.M.N. (Pekan).

„ DATO' MOHAMED BIN RAHMAT, S.P.M.J., S.S.I.J., P.N.B.S., K.M.N. (Pulai).

„ TUAN MOHAMED RAZLAN BIN HAJI ABDUL HAMID, P.P.N., P.P.T. (Matang).

„ DATO HAJI MOHAMED SUHAIMI BIN DATO HAJI KAMARUDDIN, D.P.M.S., A.M.N. (Sepang).

„ DATO' HAJI MOHAMMAD ABU BAKAR BIN RAUTIN IBRAHIM, D.S.D.K., K.M.N. (Kuala Kedah).

„ TUAN MOHAMMAD IDRIS BIN MOHAMMAD BASRI (Setapak).

„ DATO MOHAMMAD YAHYA BIN LAMPONG, A.S.D.K. (Kota Belud).

„ TUAN MOHAMMED YUSSOF BIN HAJI YAKOB (Hilir Padas).

„ TUAN HAJI MOHD. ZAIN BIN ABDULLAH, S.M.K. (Bachok).

„ TUAN MOKHTARAM BIN RABIDIN, A.M.N., P.P.N., P.I.S. (Pontian).

„ TAN SRI HAJI MUHAMMAD GHAZALI BIN SHAFIE, P.M.N., S.S.A.P., S.I.M.P., S.P.D.K. (Lipis).

„ TUAN MUTANG TAGAL (Bukit Mas).

„ DATO DR NEO YEE PAN, S.P.M.J., B.S.I. (Muar).

„ TUAN NG CHENG KUAI (Lumut).

„ DATO' HAJI NGAH BIN HAJI ABDUL RAHMAN, S.P.M.J., S.S.I.J., P.I.S., B.S.I., A.M.N., J.P. (Ledang).

„ TUAN HAJI NIK ABDUL AZIZ BIN NIK MAT, K.M.N., J.P. (Pengkalan Chepa).

„ DATO' DR NIK HUSSAIN BIN ABDUL RAHMAN, D.P.M.K., K.M.N. (Kuala Krai).

„ TUAN OMAR BIN ABDULLAH (Tampin).

„ TUAN OTHMAN BIN ABDUL (Ulu Muda).

- Yang Berhormat DATUK PENGIRAN OTHMAN BIN HAJI PENGIRAN RAUF, P.G.D.K., A.D.K. (Kimanis).
- „ TUAN PATRICK ANEK UREN (Mas Gading).
- „ TUAN QUAH WEE LIAM, P.I.S., B.S.I. (Kluang).
- „ TUAN RICHARD DAMPENG ANAK LAKI (Serian).
- „ DATO' HAJI SAIDIN BIN HAJI MAT PIAH, D.P.M.P., P.M.P., A.M.N., P.J.K. (Padang Rengas).
- „ TUAN SEOW HUN KHIM (Bukit Mertajam).
- „ TUAN HAJI SEROJI BIN HAJI HARON, A.M.N., P.P.N., B.K.M. (Baling).
- „ TUAN SHAMSURI BIN MD. SALEH, A.M.N., P.K.T., J.P. (Balik Pulau).
- „ TUAN SIM KWANG YANG (Bandar Kuching).
- „ TUAN TAN KOON SWAN, A.M.P., J.P. (Damansara).
- „ TUAN TAN KOK HOOI (Padang Serai).
- „ DR TAN SENG GIAW (Kepong).
- „ TUAN THOMAS SALANG SIDEN (Julau).
- „ TUAN TING LING KIEW (Bintulu).
- „ WAN ABU BAKAR BIN WAN MOHAMAD (Jerantut).
- „ WAN IBRAHIM BIN WAN ABDULLAH (Pasir Mas).
- „ TUAN HAJI WAN MOHD. NAJIB BIN WAN MOHAMAD (Pasir Puteh).
- „ WAN ZAINAB BINTI M. A. BAKAR, A.M.N., P.J.K. (Sungai Petani).
- „ TUAN YAHYA BIN HAJI ZAKARIA, P.P.T. (Bagan Datok).
- „ TUAN YEW FOO WENG (Menglembu).
- „ DATIN PADUKA HAJJAH ZALEHA BINTI ISMAIL, D.P.M.S., S.M.S., K.M.N. (Tanjong Karang).

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat: Datuk Azizul Rahman bin Abdul Aziz.

Ketua Penolong Setiausaha: Haji Mohd. Salleh bin Abu Bakar.

Penolong Setiausaha: Ghazali bin Haji Abdul Hamid.

Penolong Setiausaha: Abdullah bin Abdul Wahab.

BAHAGIAN PENYATA RASMI PARLIMEN

Ketua Penyunting: Yahya Manap.

Penyunting Kanan: P. B. Menon.

Penyunting Kanan: Haji Osman bin Sidik.

Penolong Penyunting: N. Ramaswamy.

Penolong Penyunting: Amran bin Ahmad.

Pemberita-pemberita:

Haji Abdul Rahman bin Haji Abu Samah.

Suhor bin Husin.

Mohd. Saleh bin Mohd. Yusof.

Juliah binti Awam.

Supiah binti Dewak.

Ismail bin Hassan.

Shamsiah binti Mohd. Yusof.

Hajjah Kalsom binti Ghazali.

Mohamed bin Osman.

Norishah binti Mohd. Thani.

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Mohd. Kassim bin Hashim.

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Selasa, 22hb Oktober, 1985

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

DOA

(Timbalan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*)

**JAWAPAN-JAWAPAN
MULUT BAGI
PERTANYAAN-
PERTANYAAN**

**MEMBEKALKAN ALAT
PEMADAM API
DI DAERAH**

1. Tuan Thomas Salang Siden minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan adakah Kementerian ada rancangan untuk membekalkan alat pemadam api kepada daerah yang terpencil di mana Balai Bomba tidak mudah dihubungi semasa kecemasan berlaku, seperti yang berlaku di Julau di mana Pejabat Pelajaran Daerah telah terbakar dan musnah sama sekali mengakibatkan kerugian harta benda Kerajaan beratus ribu ringgit, jika ya, bila dan jika tidak, mengapa.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Puan Napsiah binti Omar): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat adalah sukar bagi Kementerian saya membekalkan kereta bomba dan alat-alat pemadam api di semua bandar-bandar kecil dan di tempat-tempat terpencil. Walau bagaimanapun Jabatan Bomba telah diarahkan untuk membantu penduduk-penduduk tempatan

menubuhkan pasukan bomba gotong royong supaya membolehkan penduduk-penduduk tempatan memahami kepentingan mencegah kebakaran dan bertindak dengan segera jika kebakaran berlaku. Sehingga sekarang, Jabatan Bomba telah pun menubuhkan pasukan bomba gotong royong dengan kerjasama Wakil-wakil Rakyat tempatan, Pegawai-pegawai Daerah, ketua-ketua kaum di beberapa bandar seperti Bazar Batu 10, Jalan Kuching, Serian; Bazar Lundu; Batu Kawa; Bazar Kuching; Siboran Village, Batu 17, Serian Road, Kuching; Chinese Merudi Chamber of Commerce; Tatau Bazar Bintulu dan Fu Chow Wharf Association Bintulu. Lain-lain kawasan juga diberi perhatian dan tindakan sedang diambil untuk meningkatkan kawalan kebakaran di kawasan-kawasan tersebut secara berperingkat-peringkat.

Tuan Yahya bin Haji Zakaria: Soalan tambahan. Tuan Yang di-Pertua, suka saya mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri Perumahan. Baru-baru ini satu kebakaran telah berlaku dekat pekan Bota, Perak yang menyebabkan seorang ibu dan tiga orang anak telah meninggal dunia disebabkan oleh pihak bomba menghadapi kesulitan untuk memadamkan kebakaran tersebut. Jadi, saya ingin tahu sejauh manakah benarnya pihak bomba ini menyediakan supaya dapat membasmi ataupun mengatasi masalah-masalah kebakaran di luar bandar.

Puan Napsiah binti Omar: Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan ataupun Jabatan Bomba hari ini memanglah berhasrat untuk menolong ataupun menyediakan balai-balai bomba ini kalau boleh di semua tempat. Tetapi memandangkan hari ini kita tidak mempunyai kemampuan perbelanjaan maka terpaksa kita membuatnya secara beransur-ansur. Perbelanjaan untuk menyediakan sesuatu balai bomba itu sekurang-kurangnya memerlukan \$4 juta dan juga perbelanjaan untuk mengurus dan juga perbelanjaan anggota-anggotanya memakan belanja sebanyak \$120,000 setahun. Walau bagaimanapun kita akan berusaha.

Tuan Lee Lam Thye: Tuan Yang di-Pertua, suka saya bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri yang berkenaan sama ada di bawah Rancangan Malaysia Kelima Kerajaan bercadang untuk melaksanakan berbagai-bagai projek balai-balai bomba di tiap-tiap daerah ataupun di kawasan-kawasan terpencil.

Yang kedua, saya suka mendapat tahu daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri sejauh mana pasukan bomba gotong royong ini dapat berjalan ataupun dapat dilaksanakan di kampung-kampung baru di negara kita ini.

Yang ketiga, suka saya mendapat tahu daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri juga berkenaan dengan berapa kerap Jabatan Bomba memeriksa paip-paip pili bomba di tiap-tiap tempat untuk memastikan bahawa paip pili bomba ini dapat berfungsi dengan baik apabila kejadian kebakaran berlaku dan pihak bomba dapat memadam api dengan cara yang berkesan.

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, soalan ketiga ialah mengenai penyelenggaraan. Soalan asas ialah bersabit dengan

perancangan. Soalan pertama dan kedua memang berkait dengan perancangan. Saya serahlah kepada Yang Berhormat sama ada hendak menjawab soalan ketiga atau tidak.

Puan Napsiah binti Omar: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat seperti mana yang saya sebutkan tadi Kerajaan memang berhasrat untuk menubuhkan ataupun memberi perkhidmatan bomba ini kalau boleh kepada semua kawasan-kawasan dan seperti mana yang saya sebutkan tadi kita akan teruskan usaha ini di dalam Rancangan Malaysia Kelima.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga kerana dalam soalan asal tadi Ahli Yang Berhormat bertanya berkenaan dengan keadaan Jabatan Bomba ini di negeri Sarawak, maka sebagai bukti ingin saya memberi tahu di sini iaitu oleh kerana peruntukan itu ada, kita telah pun membekalkan beberapa alat-alat di balai bomba di negeri Sarawak, sungguhpun ia jauh dan tempatnya terpencil, kita telah pun membekalkan alat-alat yang berharga hingga \$4.6 juta satu-satu balai itu.

Jadi saya fikirkan daripada itu satu bukti dan ini memberi harapan yang baik bagi Balai-balai Bomba yang lain dalam Rancangan Malaysia Kelima.

Berkenaan dengan soalan yang kedua tadi berkenaan dengan kampung-kampung baru dan sama ada adakah tidak Balai-balai Bomba dan perkhidmatan ini kami bercadang dan menyokong dan juga berharaplah Wakil-wakil Rakyat seperti juga Ahli Yang Berhormat akan dapat bekerjasama dengan Jabatan Bomba untuk menubuhkan Pasukan-pasukan Bomba Gotong Royong ini di tempat-tempat seperti Kampung Baru supaya kita dapat bersama-sama mencegah berlakunya kebakaran.

Untuk maksud demikian saya akan edarkan dan sekiranya Ahli Yang Berhormat sanggup menerima saya akan cuba berikan satu garis panduan bagaimana hendak menubuhkan Pasukan Bomba Gotong Royong ini supaya kita bersama-sama berkhidmat kepada rakyat.

Soalan yang ketiga ini tadi untuk makluman Yang Berhormat, Jabatan Bomba memanglah sentiasa memastikan iaitu pili-pili bomba ini berfungsi supaya dapat menolong mencegah kebakaran bila-bila masa sahaja. Sekiranya terdapat pili-pili bomba yang rasanya tidak berfungsi saya berharap Ahli Yang Berhormat akan dapat memberitahu Jabatan supaya kita dapat bersama-sama memberi perkhidmatan itu.

Tuan Haji Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim: Tuan Yang di-Pertua, tidak dapat dinafikan kebolehan dan kecekapan ahli-ahli Bomba di negara kita ini tetapi terdapatnya pili-pili bomba sebagaimana yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi yang tidak berfungsi, maka kebakaran berlaku. Sudah habis hangus barulah air datang. Ini yang banyak berlaku di negara ini, bukanlah diharap kepada Ahli-ahli Yang Berhormat, tetapi pihak Bomba. Adakah pihak Bomba bercadang untuk memastikan yang pili bomba itu baik belaka boleh digunakan bila-bila masa?

Yang keduanya diajar kepada penghuni bangunan-bangunan besar yang ada alat-alat pemadam duduk di tepi-tepi dinding. Saya percaya orang yang datang itu tidak pandai menggunakannya, orang yang punya rumah pun tidak pandai. Apabila kebakaran berlaku Bomba baru hendak mengejar.

Timbalan Yang di-Pertua: Soalannya, Yang Berhormat. (Ketawa).

Tuan Haji Azharul Abidin bin Haji Abdul Hamid: Bagaimanakah cara untuk mengatasi perkara ini supaya apabila dikatakan cekap, terus dilaksanakan kecekapan itu.

Puan Napsiah binti Omar: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua, dengan adanya Ahli Yang Berhormat yang sebegitu minat dalam hal Jabatan Bomba ini, insya Allah kita akan terus berusaha dan dengan semangat yang diberikan itu insya Allah, ahli-ahli Bomba juga akan terus berusaha. Berkenaan dengan soalan lagi satu, minta diulang balik soalan itu.

Tuan Haji Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim: Tuan Yang di-Pertua, alat pemadam api yang disangkut di tepi dinding itu tidak tahu digunakan oleh tuan rumah itu sendiri. Bila kebakaran berlaku ahli Bomba baru hendak ajar, tetapi barang sudah hangus.

Puan Napsiah binti Omar: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengumumkan . . .

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, saya rasa soalnya pertama, apakah perancangan untuk memastikan supaya pili-pili Bomba sempurna digunakan dan soalan kedua, adakah perancangan untuk mewujudkan kursus ataupun pelajaran secara mana untuk menyedari orang tentang penggunaan alat pemadam api.

Puan Napsiah binti Omar: Soalan yang pertama tadi saya rasa sudah saya jawab. Berkenaan dengan yang kedua ini pula ingin saya mengumumkan iaitu Kementerian akan mengadakan kempen Minggu Mencegah Kebakaran dari 26hb November hingga 1hb Disember, 1985 dan dengan pengumuman ini saya harap Ahli-ahli Yang Berhormat termasuklah Ahli Yang Berhormat yang menyوال tadi akan dapat berserta

bersama-sama untuk menyedarkan rakyat kita berkenaan dengan pentingnya bagi kita mencegah kebakaran di negara kita.

HOSPITAL/WAD KANAK-KANAK

2. Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail minta Menteri Kesihatan menyatakan adakah Yang Berhormat Menteri sedar bahawa rawatan khas bagi kanak-kanak sangat tidak mencukupi dan tidak memuaskan di negara ini:

- (i) bilakah hospital kanak-kanak di Kuala Lumpur akan siap dibina, berapa jumlah harganya dan apakah perkhidmatan dan kelengkapan yang akan disediakan di hospital ini;
- (ii) berapa banyak hospital-hospital besar dan daerah yang mempunyai wad-wad khas kanak-kanak; dan
- (iii) berapa ramai pakar paediatric yang ada dalam perkhidmatan perubatan Kerajaan sekarang dan berapa ramai yang masih dalam latihan.

Timbalan Menteri Kesihatan (Dato' K. Pathmanaban): Tuan Yang di-Pertua, saya ucap terima kasih di atas soalan ini. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, taraf dan mutu rawatan yang khas bagi kanak-kanak adalah baik di hospital-hospital Kerajaan pada kemudahan fizikal untuk rawatan kanak-kanak adalah kurang dari apa yang kita ingini. Kementerian Kesihatan sedang berusaha untuk memperbaiki kemudahan-kemudahan itu:

- (i) Kementerian Kesihatan telah menyokong supaya pembinaan projek Jabatan Paediatric baru atau Hospital Kanak-kanak di Hospital Besar, Kuala Lumpur diteruskan dalam Rancangan

Malaysia Kelima. Jumlah anggaran harga projek ini ialah sebanyak \$27.8 juta. Jabatan baru ini dirancang untuk menyampaikan perkhidmatan rawatan kanak-kanak di peringkat pakar secara pesakit dalam dan juga pesakit luar. Ini meliputi juga pembedahan am secara Orthopedik dan rawatan rapi bagi bayi-bayi "neo-natal". Di samping itu, latihan untuk mahasiswa-mahasiswa Perubatan Fakulti Perubatan, Universiti Kebangsaan Malaysia dan juga doktor-doktor yang sedang berkhidmat akan juga diadakan. Penyelidikan di bidang Paediatric merupakan satu lagi peranan Jabatan yang dicadangkan ini. Alat-alat perubatan yang lengkap dan sejajar dengan tahap perkhidmatan yang dirancang bagi Jabatan baru ini akan juga dibekalkan.

- (ii) Dari sejumlah 94 buah hospital di seluruh negara Malaysia, sebanyak 86 buah hospital mempunyai wad-wad khas bagi kanak-kanak. Di samping itu, semua Hospital Besar mempunyai Unit Rawatan Rapi untuk bayi-bayi (Special Care Nurseries). Bagi 8 buah hospital-hospital yang tidak mempunyai wad-wad khas bagi kanak-kanak, tindakan-tindakan yang diambil ialah:

- (a) Ruang-ruang di wad-wad perempuan ada dikhaskan untuk kanak-kanak.
- (b) Projek-projek untuk menyediakan wad-wad khas kanak-kanak di hospital-hospital ini telah disokong di dalam Rancangan Malaysia Kelima.

- (c) Bagi sebilangan hospital-hospital yang kecil kes-kes kanak-kanak yang serius yang tidak dapat dikendalikan di hospital tersebut dirujukan ke hospital-hospital yang berdekatan di mana rawatan khas bagi kanak-kanak dapat disediakan.
- (iii) Pada masa ini Kerajaan mempunyai seramai 49 Pakar Paediatrik. Di antaranya, seramai 24 Pakar Paediatrik berkhidmat di bawah Kementerian Kesihatan dan seramai 25 lagi Pakar Paediatrik ada dengan Universiti-universiti di negara kita. Seramai 15 doktor di bawah Kementerian Kesihatan sedang dalam latihan untuk mendapatkan kepakaran bidang Paediatrik.

Wan Ibrahim bin Wan Abdullah: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Tadi dalam jawapan Timbalan Menteri menyatakan bahawa semua hospital-hospital besar di Malaysia ini terdapat wad kanak-kanak. Saya minta penjelasan mengenai Hospital Besar Kota Bharu di mana pada masa dulunya terdapat wad rawatan kanak-kanak, tetapi di akhir-akhir ini dipindahkan ke Hospital Universiti Kota Bharu.

Saya minta maaf, Tuan Yang di-Pertua, terpaksa sedikit latar belakang disebutkan. Perpindahan ini menimbulkan banyak kesulitan kepada ibu-bapa dan juga orang-orang yang hendak bersalin. Kerana wad bersalin itu sendiri . . .

Timbalan Yang di-Pertua: Bukan latar belakang tetapi dalil.

Wan Ibrahim bin Wan Abdullah: Wad bersalin sendiri, Tuan Yang di-Pertua, telah dipindah ke Universiti

Hospital Kubang Kerian di mana ramai di antara orang ramai tadi tidak suka pergi ke Hospital Kubang Kerian di Kota Bharu kerana tempat itu dijadikan tempat belajar. Jadi bagi kaum wanita dia rasa malu ketika dia hendak bersalin kerana ada 7 atau 10 orang pelajar-pelajar mengelilingi mereka, dengan itu menimbulkan masalah-masalah besar kepada penduduk sekitar mengenai Wad Bersalin dan Wad Kanak-kanak.

Timbalan Yang di-Pertua: Cukuplah latar belakang itu.

Wan Ibrahim bin Wan Abdullah: Jadi saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri mengapa keadaan demikian terjadi, dan apakah ikhtiar ataupun adakah Kementerian Kesihatan bercadang untuk memindah kembali Wad Kanak-kanak itu ke Hospital Besar Kota Bharu.

Dato' K. Pathmanaban: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian tidak bercadang untuk mengosongkan hospital baru yang digunakan oleh Universiti Sains Malaysia. Sebenarnya, Kementerian dengan Universiti Sains Malaysia sudahpun mengadakan satu perancangan untuk membahagi-bahagikan kemudahan-kemudahan yang terdapat di Kota Bharu itu untuk menentukan bahawa pesakit-pesakit di Kelantan mempunyai atau mendapat perkhidmatan yang baik.

Saya rasa hospital baru itu tidak begitu jauh dari Kota Bharu sejauh 3-4 batu dan orang ramai akan biasa untuk mendapat rawatan di situ. Dan sebenarnya pegawai-pegawai dari Kementerian sedang bertugas di beberapa wad di Universiti Sains untuk menentukan bukan sahaja rawatan dijalankan, tetapi juga kita dapat menggunakan kemudahan-kemudahan itu untuk melatih doktor-doktor siswazah kita.

Mengenai wanita yang tidak suka orang lain mengelilingi katilnya atau tempatnya semasa rawatan, saya rasa ini adalah satu perkara yang sulit sedikit. Tetapi dalam Wad Kanak-kanak itu wanita tidak duduk bersama-sama dengan anak mereka. Saya rasa apa yang Ahli Yang Berhormat sebut itu adalah mengenai Labour Ward, bukan Pediatrics Ward.

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Yang Berhormat mengapa Projek Hospital Pediatrics ditunda memandangkan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pun ada menumpu perhatian kepadanya dan bilakah ia akan dilaksanakan di dalam Rancangan Malaysia Kelima sama ada pada tahun 1986 ataupun 1990.

Adakah Yang Berhormat sedar bahawa kadar kematian bayi yang baru lahir adalah lebih daripada 50 tiap-tiap 1,000 kelahiran dan kalau sedar, apakah langkah-langkah yang telah dan akan diambil untuk membetulkan keadaan ini.

Dato' K. Pathmanaban: Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan tidak menundakan perancangan untuk Hospital Kanak-kanak ini. Sebenarnya, walaupun tidak cukup peruntukan bagi hospital ini, Kementerian telah pun memulakan kerja-kerja asas infrastruktur dan penyediaan tapak untuk hospital ini, yang akan mengadakan lebih kurang 280 katil dan kita telah memohon untuk mendapat peruntukan dalam Rancangan Malaysia Kelima.

Untuk meneruskan projek tidak ada siapa pun yang boleh mengatakan apa akan berhasil daripada permintaan itu, tetapi kita harap dapat memberi keutamaan kepada projek ini.

Mengenai kadar kematian bayi-bayi itu, saya rasa doktor Yang Berhormat itu silap dalam angkanya.

IMPORT PERTANIAN NEGARA

3. Tuan Mohamed Amin bin Haji Daud minta Menteri Pertanian menyatakan sama ada benar bahawa \$3,000 juta telah dibelanjakan tiap-tiap tahun bagi mengimport hasil pertanian bagi keperluan negara. Adakah rancangan Kerajaan untuk menjimatkan tukaran Wang Asing (Foreign Exchange) ini dan menjadikan negara tidak perlu bergantung kepada negara luar dalam pengeluaran hasil pertaniannya.

Menteri Pertanian (Tuan Anwar bin Haji Ibrahim): Tuan Yang di-Pertua, memanglah benar bahawa negara mengimport hasil-hasil pertanian yang bernilai lebih \$4,190 juta pada tahun 1983. Walaupun demikian, suka saya memaklumkan bahawa negara juga mengeksport hasil-hasil pertanian yang dalam tahun yang sama bernilai sebanyak kira-kira \$13,392 juta. Ini bermakna dari segi bersihnya, Malaysia adalah sebuah negara pengeksporthasil-hasil pertanian yang berjumlah sebanyak kira-kira \$9,202 juta. Dari segi tukaran wang asing, Malaysia menerima pendapatan yang lebih dari pembayarannya.

Walaupun begitu, suka saya nyatakan bahawa dari segi komoditi makanan, Malaysia adalah pengimport bersih bagi bahan-bahan tersebut. Bagi mengurangkan pengimportan bahan-bahan makanan ini, Kementerian telah menyusun strategi-strategi dan program-program untuk menggalakkan pengeluaran bahan-bahan makanan yang boleh dikeluarkan di negara ini dari segi agro-iklim dan juga dari segi ekonomi. Langkah tersebut termasuklah dengan menggalakkan penyertaan sektor swasta dalam sektor pertanian dengan mengkaji insentif-insentif baru dan insentif tambahan dan menubuhkan Jawatankuasa Pelaburan dan penswastan di Kementerian Pertanian.

Keutamaan adalah diberikan pada tanaman-tanaman yang pada masa ini didapati diimport dengan banyaknya dan sesuai pula dari segi kajian agro iklim dan ekonomi umpamanya;

- (i) Jagung bijiran.
- (ii) Kopi (robusta).
- (iii) Kacang tanah.
- (iv) Teh.
- (v) Mangga.
- (vi) Biji gajus.
- (vii) Kobis dan lain-lain.

Lain-lain kegiatan termasuklah bidang aquakultur dan ternakan. Di samping itu Rancangan Penyelidikan Pengembangan Pertanian dan usaha mengukuhkan pertubuhan-pertubuhan peladang terus ditingkatkan.

Tuan Mamat Ghazalee bin Abdul Rahman: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri, adakah Yang Berhormat Menteri sedar bahawa banyak juga terdapat barang-barang keluaran pertanian yang sememangnya ada terdapat dikeluarkan banyak di negara kita ini sendiri, tetapi diimport daripada negara-negara luar dan tidakkah import ini dengan cara yang macam ini akan menjejaskan pasaran dan juga harga barang-barang yang sememangnya dikeluarkan oleh negara kita sendiri. Berhubung dengan itu, adakah pihak Kerajaan, pihak Kementerian mungkin hendak mengadakan satu dasar di mana kemungkinan akan menyekat import setengah daripada barang-barang keluaran pertanian yang memangnya ada dikeluarkan cukup di negara kita untuk menjaga kepentingan petani-petani dan rakyat kita sendiri.

Tuan Anwar bin Haji Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian sedar bahawa ada beberapa jenis barang makanan yang dikeluarkan dalam

negara ini mendapat saingan dari import barang-barang yang sama dari luar negeri. Walaupun barang-barang ini adalah terbatas, Kementerian telah pun mencadangkan supaya perkara ini dikaji semula dan tindakan diambil supaya memelihara kepentingan petani-petani tempatan.

Tuan Ng Cheng Kuai: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Adakah Kementerian Pertanian telah mengenalpastikan jenis-jenis tanaman, makanan yang boleh ditanam di Malaysia oleh peladang-peladang kecil atau peladang-peladang besar yang akan mendatangkan keuntungan yang lumayan.

Tuan Anwar bin Haji Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, hasil daripada penyelidikan MARDI dan juga ujian-ujian yang telah dijalankan didapati jenis-jenis bahan tanaman yang saya sebutkan tadi, adalah sesuai mengikut kajian agro iklim dan menguntungkan dari segi ekonomi. Oleh itu kegiatan ini boleh diusahakan oleh syarikat-syarikat swasta yang besar dan juga oleh peladang-peladang kecil. Umpamanya jagung bijiran untuk makanan ternakan, jumlah import sekarang berjumlah \$268 juta dan ini didapati sesuai dan ekonomik untuk ditanam di sini. Mangga pun begitu juga. Kacang tanah diimport sebanyak \$40 juta sekarang ini dan didapati sesuai dan boleh dikembangkan.

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Dengan usaha Kerajaan untuk mengurangkan import makanan itu, adakah Yang Berhormat bercadang untuk mengambil langkah-langkah yang positif terhadap pengusaha-pengusaha yang menduduki tanah-tanah Kerajaan, kerana saya pun tidak tahulah sama ada Yang Berhormat menjalankan satu penyelidikan ke atas bilangan pengusaha ini.

Timbalan Yang di-Pertua: Soalan tidak berkait.

BANTUAN PEKERJA SEMASA RESSESI

4. Tuan Quah Wee Liam minta Menteri Buruh menyatakan memandangkan kepada kemerosotan Ekonomi di seluruh dunia telah membawa kesan-kesannya kepada perindustrian negara kita khususnya di dalam perindustrian perkilangan telah mengalami kemerosotan itu kerana terdapat banyak kilang menjalankan pengurangan pekerja-pekerja atau terpaksa tutup; adakah Kerajaan akan memberi bantuan-bantuan kepada pekerja-pekerja yang terlibat supaya mereka dapat menampung penghidupan mereka semasa ressesi ini. Jika ada, apakah bentuk-bentuk bantuan ini.

Timbalan Menteri Buruh (Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman): Tuan Yang di-Pertua, sejak kebelakangan ini terdapat beberapa buah kilang perusahaan telah mengambil tindakan mengurangkan tenaga pekerja mereka sebagai langkah untuk menjimat dan mengurangkan kos pengeluaran dan operasi, akibat kemelesetan ekonomi dunia yang telah juga membawa kesan kepada negara kita.

Langkah-langkah yang diambil oleh pihak majikan itu merupakan tindakan sementara sahaja. Bilangan pemberhentian kerja yang didaftarkan setakat ini adalah seperti berikut:

<i>Tahun</i>	<i>Bilangan Pekerja Diberhentikan</i>
1982	1,555
1983	3,498
1984	1,308
1985 (mulai Januari hingga Julai)	1,470

Daripada jumlah tersebut, sektor perkilangan mengalami pemberhentian kerja yang paling ramai iaitu pada tahun 1982 seramai

435 orang, 1983 seramai 2,432 orang, tahun 1984 seramai 835 orang dan tahun 1985 ini daripada bulan Januari hingga Julai seramai 900 orang.

Tuan Yang di-Pertua, langkah-langkah yang diambil oleh Kementerian Buruh bagi mengatasi masalah ini, antara lainnya, adalah seperti berikut:

- (i) menggesa majikan-majikan dari masa ke semasa supaya mengelakkan penamatan perkhidmatan pekerja-pekerja mereka seberapa yang boleh;
- (ii) menasihatkan pekerja-pekerja yang diberhentikan kerja untuk mendaftarkan diri dengan Jabatan Tenaga Rakyat di bawah Kementerian Buruh supaya mereka dapat ditempatkan semula bagi mengisi kerja-kerja lain yang sesuai; dan
- (iii) mengadakan program-program untuk melatih pekerja-pekerja ini untuk menyesuaikan mereka dengan keperluan dan permintaan pasaran buruh semasa.

Tuan Yang di-Pertua, bagi pekerja-pekerja yang ditamatkan perkhidmatan, Kementerian saya memastikan supaya semua faedah-faedah dan bayaran-bayaran yang ditentukan di bawah Undang-undang Buruh dibayar oleh majikan masing-masing.

Saya juga ingin mengambil kesempatan ini untuk menyeru kepada para pekerja kita, terutama di zaman kemerosotan ekonomi ini, supaya tidak terlampau memilih pekerjaan. Negara kita masih kekurangan tenaga pekerja dalam beberapa bidang yang tertentu terutama di ladang-ladang kelapa sawit dan getah.

Tuan Lee Lam Thye: Tuan Yang di-Pertua, suka saya bertanya adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri

yang berkenaan sedar tentang kes-kes di mana pihak majikan telah menamatkan perkhidmatan pekerja-pekerja tanpa alasan-alasan yang sah dan sekiranya Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar tentang hal ini, sukaiah saya mendapat tahu berapa kes yang telah dilaporkan kepada Jabatan Buruh yang berkenaan dan apakah tindakan yang pihak Kementerian hendak mengambil terhadap pihak majikan ini.

Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman: Tuan Yang di-Pertua, saya dan Kementerian saya memang sedar perkara ini dan untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pemberhentian atau penamatan kerja oleh majikan-majikan ini boleh dibahagikan kepada dua jenis. Yang pertama, ialah penamatan kerja dengan sebab kemerosotan ekonomi, dan pemberhentian yang dilakukan atas sebab-sebab ini memang dibenarkan oleh Undang-undang. Cuma majikan-majikan yang berkenaan mestilah mematuhi prosedur atau Undang-undang yang menentukan mereka mesti memberi notis kepada pekerja-pekerja yang hendak diberhentikan itu dan membayar, faedah-faedah yang ditentukan oleh Undang-undang.

Satu jenis lagi pemberhentian ialah pembuangan kerja biasa yang dilakukan oleh majikan-majikan sama ada dengan sebab tindakan disiplin atau apa-apa sebab yang difikirkan patut oleh majikan yang berkenaan. Pekerja-pekerja yang diberhentikan kerja dengan sebab ini, jika mereka merasai tidak puas hati atau mereka merasai pemberhentian itu dilakukan dengan cara yang tidak adil atau tidak bersebab oleh pihak majikan, maka pekerja-pekerja yang berkenaan, bagi yang menjadi ahli Kesatuan Sekerja boleh membuat aduan ke Pejabat Buruh melalui Kesatuan Sekerja yang

mereka anggotai, dan bagi pekerja-pekerja yang tidak menjadi ahli mana-mana Kesatuan Sekerja juga boleh membuat aduan ke Kementerian saya. Jabatan-jabatan yang berkenaan seperti Jabatan Buruh ataupun Jabatan Perhubungan Perusahaan di bawah Kementerian Buruh akan menyiasat kes-kes seumpama itu dan jika pertikaian itu tidak dapat diselesaikan, dengan kuasa Menteri Buruh boleh dirujuk ke Mahkamah Perusahaan, dan Mahkamah Perusahaanlah merupakan jentera timbang-tara yang terakhir bagi memutuskan sama ada pemberhentian itu dilakukan dengan adil atau tidak.

Tuan Yang di-Pertua, pada masa ini saya tidak dapat memberi angka-angka kerana proses pemberhentian ini berlaku sepanjang masa dan boleh dikatakan hampir setiap bulan ada kami menerima aduan-aduan seumpama ini dan aduan-aduan ini disiasat dan diproses mengikut keadaan kes-kes tertentu itu.

Tuan Haji Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamad: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri Buruh bahawa dengan pembuangan kerja ini tentulah akan mengejut atau membebaskan kepada keluarga yang terlibat dengan pembuangan itu. Jadi adakah pihak Kementerian ini mempunyai rancangan supaya tidak terus dibuang pekerja itu, misalnya pekerja itu dikurangkan gajinya dengan bayaran gaji separuh ataupun gaji 3/4 sebelum tindakan pembuangan kerja itu dijalankan supaya tidak membebaskan keluarganya.

Kedua, adakah dengan kemerosotan ekonomi ini pihak-pihak majikan ini ataupun pihak pekerja itu diberi masa yang cukup sebelum tindakan pembuangan itu dilakukan terhadap mereka.

Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman: Tuan Yang di-Pertua, memang Kementerian Buruh sentiasa menggesa dan menasihatkan majikan-majikan supaya tidak mengambil tindakan memberhentikan pekerja-pekerja mereka dengan serta merta walaupun mereka menghadapi kemerosotan perniagaan.

Langkah-langkah yang biasa kami anjurkan supaya diambil oleh pihak majikan-majikan yang berkenaan untuk mengurangkan kos mereka, yang pertama dengan mengurangkan kerja-kerja lebih masa umpamanya. Dengan cara yang demikian juga boleh mengurangkan kos, ataupun dengan cara mengurangkan hari-hari kerja, ada juga dilakukan oleh setengah-setengah majikan dalam seminggu barangkali tiga empat hari sahaja bekerja dan dibayar gaji dan pada hari-hari lain pekerja tidak bekerja dan tidak dibayar gaji. Dan jika langkah ini juga tidak dapat dilakukan kerana keadaan sesebuah syarikat atau kilang itu begitu tenat, mereka boleh juga melakukan pemberhentian dengan memberi tawaran iaitu supaya pekerja-pekerja sendiri meminta berhenti dengan secara sukarela dan sudah tentulah dengan imbuhan yang barangkali boleh diterima oleh pekerja-pekerja yang berkenaan sebagai balasan atas sukarela mereka berhenti.

Jika ini juga tidak dapat dilakukan dan kerana tidak ada sambutan secara sukarela ini, maka majikan-majikan boleh memberhentikan pekerja-pekerja mereka mengikut asas tata-cara yang dipersetujui iaitu mereka yang masuk bekerja kemudian, diberhentikan terlebih dahulu, dan mereka yang masuk bekerja dahulu, diberhentikan kemudian.

Tuan Yang di-Pertua, memang Undang-undang menentukan supaya pekerja-pekerja yang hendak diberhentikan itu diberi notis terlebih

dahulu bagi membolehkan pekerja-pekerja itu membuat persiapan ataupun untuk mencari kerja-kerja lain, dan tempoh notis ini mengikut Undang-undang ialah bergantung kepada lama mana pekerja itu telah bekerja. Umpamanya, sebagai misalan, jika pekerja itu bekerja di kilang berkenaan kurang daripada dua tahun mereka berhak mendapat empat minggu notis, dan jika dua hingga lima tahun, enam minggu notis, dan lima tahun ke atas, lapan minggu notis; lapan minggu ertinya dua bulan notis bagi membolehkan pekerja-pekerja yang berkenaan itu mencari kerja-kerja lain sebelum mereka diberhentikan. Jika majikan tidak sanggup memberi notis ini, majikan dikehendaki membayar faedah sebagai ganti notis itu kepada pekerja-pekerja yang berkenaan dan pihak Kerajaan percaya langkah-langkah ini adalah merupakan peraturan yang adil jika ianya difahami dan dipatuhi oleh semua pihak.

Tuan Ibrahim Azmi bin Hassan: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri ingin saya tahu, hari ini sebagaimana apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi iaitu berapa banyak buruh-buruh kita dibuang disebabkan kerana kemelesetan ekonomi dan sebagainya. Saya ingin tahu, pihak Kerajaan ada buka peluang kepada buruh-buruh luar negeri—kita import masuk ke negeri kita, adakah tidak menjadi satu penjejasan kepada buruh-buruh kita dengan adanya kita membenarkan atau kita import buruh-buruh dari luar negeri, itu yang pertama.

Yang kedua, buruh-buruh kita yang telah diberhentikan kerja apakah suatu peranan Kerajaan supaya buruh-buruh ini tidak menjadi penganggur yang begitu lama dan sejauh manakah Kerajaan membuat penyiasatan terhadap buruh-buruh itu apabila ia diberhentikan daripada pekerjaan.

Dato Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Bagi menjawab pertanyaan yang pertama, memang kemasukan buruh-buruh dari negara asing sudah tentu akan menjejaskan kepentingan pekerja-pekerja dalam negeri. Oleh sebab itu Kementerian saya menguatkuasakan satu Akta yang dipanggil Akta Sekatan Kerja bagi menyekat orang-orang yang bukan warganegara Malaysia—negara kita, bekerja di negara ini untuk menjamin kepentingan rakyat warganegara kita sendiri. Walaupun demikian, Undang-undang membenarkan di mana tempat-tempat pekerjaan, atau jenis-jenis pekerjaan, atau sektor-sektor pekerjaan, yang memerlukan tenaga kepakaran tertentu di mana tidak diperolehi di negara kita maka ianya boleh dibenarkan melalui pengeluaran Pas Kerja yang dikeluarkan oleh Jabatan Imigresen setelah disahkan oleh Jabatan Buruh di bawah Kementerian Buruh bahawa memang diperlukan tenaga di sektor-sektor yang berkenaan.

Pada masa ini sebagaimana Yang Berhormat maklum bahawa usaha yang dijalankan oleh Kerajaan bagi membenarkan kemasukan buruh asing ini hanya bagi bekerja di sektor ladang sahaja, kerana walaupun terdapat bilangan pengangguran yang agak besar di negara kita, tetapi dalam masa yang sama juga kita dapati masalah kekurangan tenaga kerja di sektor yang berkenaan untuk menggerakkan ekonomi negara kita. Maka kerja-kerja di ladang-ladang kelapa sawit dan getah ini tidak patut dihentikan, ianya dengan apa cara pun mestilah diteruskan.

Bagi menjawab pertanyaan yang kedua, ianya merupakan satu perkara yang umum iaitu bagi menentukan supaya pekerja-pekerja yang diberhentikan kerja itu tidak menganggur begitu lama ialah dengan menggerakkan semula ekonomi

negara kita. Dengan menghidupkan semula perniagaan dan perusahaan, dengan rancaknya kembali pertumbuhan ekonomi maka kita harap pekerja-pekerja akan diperlukan di mana-mana sahaja dan mereka akan mula diambil bekerja di kilang-kilang dan di mana-mana tempat pekerjaan. Dan usaha untuk memperbaiki keadaan ekonomi ini tentulah merupakan usaha yang menyeluruh dan saya percaya kita semua faham dan ini merupakan tanggungjawab Kerajaan yang berat pada masa ini, memerlukan kerjasama semua pihak.

Bagi pertanyaan yang ketiga, sebagaimana yang saya sebutkan dalam jawapan awal tadi, pekerja-pekerja yang diberhentikan kerja adalah digesa supaya mendaftarkan diri serta merta di Pejabat-pejabat Pekerjaan di bawah Jabatan Tenaga Rakyat dalam Kementerian Buruh yang pada masa ini boleh didapati di kebanyakan daerah dan ibu negeri supaya nama mereka dapat diproses dan disenaraikan untuk mengetahui keadaan mereka yang sebenar dan untuk membantu mereka mendapatkan pekerjaan baharu di mana-mana yang boleh didapati.

PENGAJARAN BAHASA IBUNDA PELAJAR-PELAJAR

5. Dr Koh Tsu Koon minta Menteri Pelajaran menyatakan sama ada masa bagi pengajaran Bahasa Ibunda Pelajar-pelajar (Pupils' Own Language (POL)) akan diperuntukkan di dalam jadual waktu biasa di bawah Kurikulum Baru Sekolah Menengah (KBSM). Jika tidak, mengapa. Jika ya, berapa waktu akan diperuntukkan. Adakah pengajaran ini akan dilakukan serentak dengan masa kelas-kelas agama Islam dijalankan seperti yang diamalkan sekarang.

Timbalan Menteri Pelajaran (Tuan Bujang bin Haji Ulis): Tuan Yang di-Pertua, rancangan Kurikulum Baru Sekolah Menengah (KBSM) masih dalam peringkat penggubalan. Oleh itu butir-butir mengenai peruntukan masa dan cara mengendalikan matapelajaran-matapelajaran Bahasa Cina dan Bahasa Tamil masih dalam kajian.

Dr Koh Tsu Koon: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri sama ada beliau sedar atau tidak dalam Laporan Jawatankuasa Kabinet mengenai pelajaran yang dikeluarkan pada tahun 1979 telah dinyatakan dengan jelasnya bahawa dalam Kurikulum Sekolah Menengah—bukan Kurikulum Baru Sekolah Menengah tetapi Kurikulum yang sedia ada dalam sekolah menengah itu telah diperuntukkan 3% ataupun bersamaan dengan tiga waktu (period) untuk pengajian bahasa ibunda pelajar-pelajar (POL) dan sama ada cadangan laporan itu akan diikuti oleh Kurikulum Baru Sekolah yang sedang digubal itu.

Tuan Bujang bin Haji Ulis: Tuan Yang di-Pertua, memanglah dalam usaha kita untuk menggubalkan sesuatu, kita mengambil kira seluruh yang telah kita buat dan seluruh yang kita fikirkan baik untuk merancang sesuatu demi kesejahteraan kebaikan sistem yang akan kita laksanakan nanti.

TAYANGAN FILEM ASING DI TV MALAYSIA

6. Tuan Ahmad Hambal bin Yeop Majlis minta Menteri Penerangan menyatakan mengenai dasar memilih dan membawa masuk Filem-filem dari negara asing untuk tayangan di TV Malaysia;

- (a) apakah kriteria pemilihan filem-filem tersebut yang

menjadi keutamaan pihak TV Malaysia; dan

- (b) adakah Kementerian bercadang untuk membawa lebih banyak filem-filem dari negara Islam yang difikirkan sesuai, dengan mengalih bahasakan ke Bahasa Malaysia. Kalau tidak ada mengapa demikian.

Timbalan Menteri Penerangan (Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed): Tuan Yang di-Pertua, jawapan bagi bahagian:

- (a) Semua rancangan berupa peta atau filem dari luar negeri yang dipesan dan dibawa masuk untuk ditayangkan di TV Malaysia dipilih oleh sebuah Jawatankuasa Pemilihan Filem Kementerian Penerangan yang mengutamakan unsur-unsur pengetahuan, penerangan dan hiburan yang berfaedah serta bermutu. Filem-filem ini termasuklah yang bercurak rencana (documentary), drama kanak-kanak, dewasa/keluarga dan juga rancangan-rancangan siri berunsur agama dan ajaran-ajaran Islam dan seumpamanya.
- (b) RTM telah memesan dan menyiarkan filem-filem dari negara-negara Islam seperti Mesir, Arab Saudi dan negara Asia Barat yang lain. Selanjutnya RTM juga bercadang untuk mendapatkan lebih banyak lagi rancangan-rancangan dari negara-negara Islam yang sesuai untuk dialih bahasakan ke Bahasa Malaysia baik yang bercurak keagamaan dan juga documentary.

Tuan Khadri bin Sabran: Soalan tambahan. Yang pertama, adakah Kementerian ini pernah memberikan garis panduan kepada pengimport-pengimport filem asing supaya garis panduan itu digunakan oleh

mereka agar ianya bersesuaian dengan kriteria pemilihan filem-filem yang akan ditayangkan oleh Televisyen seperti yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi.

Yang kedua, mengenai pengalihan bahasa sama ada secara percakapan melalui dubbing, dengan izin, ataupun secara tulisan melalui subtitles, dengan izin, yang kadangkala terdapat banyak kesilapan-kesilapan dari segi struktur ayat Bahasa Malaysia yang digunakan. Jadi soalnya, adakah Kerajaan di dalam mengatasi kedua-dua masalah kesilapan bahasa tersebut, masalah struktur ayat yang salah itu ada mewujudkan satu jawatankuasa mengkaji penggunaan bahasa yang digunakan oleh pelakon-pelakon filem yang didubbing dan juga mengkaji pengguna bahasa yang digunakan pada subtitles yang sering digunakan pada kaca-kaca TV.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Tuan Yang di-Pertua, berhubung dengan soalan yang pertama iaitu garis panduan kepada pengimport-pengimport filem asing—ini memang ada. Sebagaimana saya kata tadi, kita telah menubuhkan sebuah jawatankuasa pemilihan. Jawatankuasa ini memberi segala panduan yang perlu kepada pengimport-pengimport filem yang tersebut.

Yang kedua, berhubung dengan soalan pengalihan bahasa dan juga sarikata (bahasa yang diguna untuk dubbing dan sarikata atau subtitling) ianya diambil satu perhatian yang tegas oleh Kementerian sendiri, tetapi sebagaimana Yang Berhormat sedia maklum, sesuatu itu, tidak dapat dijalankan secara mendadak. Insya Allah kita akan membaiki dari masa ke semasa sesuatu yang agak janggal ataupun tidak bersesuaian.

Tuan Haji Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamad: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat

Timbalan Menteri Penerangan, adakah beliau sedar bahawa filem-filem yang dibawa masuk dari negara-negara Islam, Mesir ataupun Arab, selalunya filem-filem yang berunsurkan agama, makna filem-filem agama dan tidak menggambarkan masyarakat Arab ataupun masyarakat Mesir yang sebenarnya seolah-olah masyarakat mereka itu ialah masyarakat agama. Jika sedar, setakat ini berapa banyak filem yang cerita-cerita Mesir atau cerita Arab yang dibawa masuk yang meneritakan masyarakat Arab supaya tidak disalahkan oleh setengah orang Islam, menggangapkan masyarakat Arab ini semuanya baik-baik.

Yang kedua, adakah filem-filem di dalam TV3 yang disiarkan itu di bawah kawalan Kementerian Penerangan dan juga disensor sebagaimana yang dikehendakki dan digunakan subtitle ataupun sarikata yang boleh memberi fahaman kepada seluruh rakyat kita.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Tuan Yang di-Pertua, kita mengimport filem-filem daripada negara-negara Arab bukanlah bertujuan untuk menunjukkan bahawa orang-orang Arab itu alim-alim belaka. Tetapi apa yang ingin kita tunjukkan ialah, kepada mereka yang kadangkala berpakaian pakaian ulama, tetapi melakukan sesuatu yang tidak merupakan ulama. Oleh sebab itulah, kita menjalankan banyak rancangan-rancangan agama untuk memberitahu kepada rakyat perbezaan di antara yang sebenar yakni, yang hak dan yang batil.

Dan yang kedua, berhubung dengan TV3. TV3 sebenar sekali Tuan Yang di-Pertua, mempunyai jawatankuasa penyelarasan penyiaran swasta yang mana Yang Berhormat Menteri Penerangan sendiri menjadi Pengerusi panel itu dan segala sesuatu yang bersesuaian dengan kehendak

masyarakat dan pola-pola masyarakat telah dikendalikan oleh panel penyelarasan penyiaran swasta ini.

MAJLIS GAJI NEGARA

7. Tuan Mohd. Idris bin Mohd. Basri minta Perdana Menteri menyatakan adakah Kerajaan bersedia menubuhkan sebuah Majlis Gaji Negara (National Wage Council) supaya tuntutan-tuntutan pihak kesatuan sekerja dalam perkhidmatan awam yang diwakili oleh CUEPACS dan mana-mana badan awam bolehlah ditimbang oleh Majlis Gaji Negara yang seterusnya mengemukakan kepada pihak Kerajaan untuk diputuskan bagi mengelakkan penglibatan atau ugutan politik dalam satu-satu tuntutan.

Dato Mohamed Khalil bin Yaakob: Tuan Yang di-Pertua, pada masa ini Kerajaan belum lagi bercadang hendak menubuhkan sebuah Majlis Gaji Negara atau dengan izin, "National Wage Council".

Tuan Yew Foo Weng: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri berkenaan isu tuntutan CUEPACS ini semakin hari menjadi hangat dan buruk, sampai masa sekarang pihak Kerajaan adakah suatu formula yang tertentu dan adakah pihak Kerajaan bercadang atau bersedia untuk mengadakan rundingan yang tertentu untuk menyelesaikan perkara ini.

Yang kedua, berkenaan dengan isu ini, adakah bukti menunjukkan pihak ahli-ahli politik atau pihak yang tertentu menjadikan tukang cucuk atau batu api di belakang?

Dato Mohamed Khalil bin Yaakob: Tuan Yang di-Pertua, usaha-usaha sedang dijalankan untuk mencari penyelesaian atas perkara ini.

Dan yang keduanya, tidak ada bukti mana-mana pihak mengganggu perjalanan untuk kita mencari penyelesaian. Dan sangkaan Ahli Yang Berhormat itu tidak tepat.

DASAR KAWASAN KESELAMATAN NEGARA

8. Dato' Haji Mohd. Abu Bakar bin Rautin Ibrahim minta Menteri Dalam Negeri menyatakan Dasar Kawasan Keselamatan Negara yang ada sekarang dan adakah kawasan tersebut hanya ditetapkan di sempadan-sempadan Negara kita dengan negara-negara jiran ataupun dimasukkan juga kawasan-kawasan persisiran pantai dan pulau-pulau yang strategik. Jika tidak, adakah Kerajaan bercadang untuk berbuat demikian memandangkan keselamatan adalah penting bagi penduduk-penduduk pantai yang selalu diancam oleh lanun-lanun dan pendatang-pendatang haram di samping keselamatan dan kebajikan nelayan-nelayan Negara kita yang seringkali diganggu oleh nelayan-nelayan asing yang menceroboh kawasan perairan Negara serta kawasan Zon Ekonomi Eksklusif. Jika ada rancangan untuk berbuat demikian, adakah Kerajaan akan menyalurkan peruntukan-peruntukan di bawah KESBAN kepada kawasan-kawasan tersebut untuk membangunkan kawasan-kawasan tersebut dari segi perumahan, kemudahan-kemudahan asas dan lain-lain rancangan pembangunan seperti yang dijalankan di kawasan-kawasan sempadan.

Timbalan Menteri Dalam Negeri (Dato Radzi bin Sheikh Ahmad): Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan telah mengadakan satu dasar yang menyeluruh serta bersepadu berkenaan dengan pembangunan dan keselamatan di kawasan sempadan Malaysia-Thailand sejak tahun 1980. Tujuan utama dasar pembangunan ini ialah untuk mengubah keadaan

Seperti juga yang dimaklumi rompakkan ini sebenarnya berlaku di waktu pagi, di tengah-tengah kesibukan kota dan pengganas-pengganas ini sebenarnya telah memakai uniform ala tentera. Saya kira memang Kementerian Dalam Negeri sedar mengenai suasana ini. Dan kalau sedar, mengapakah pasukan keselamatan kita tidak bertindak begitu lebih cepat lagi untuk menghalang kemasukan atau kedatangan para penceroboh ini. Saya juga ini tahu adakah di ketika itu ada bot-bot Polis Merin atau Tentera Laut untuk menghalang mereka semasa penceroboh-penceroboh ini melarikan diri dari perairan Malaysia. Saya juga ingin tahu dari Kementerian, apakah Kementerian sudah menyiasat sepenuhnya mengenai motif

sebenarnya serangan ini dan kalau belum, mengapa. Saya juga ingin tahu apakah tindakan pihak Kementerian untuk memastikan supaya kejadian yang buruk ini tidak berulang lagi.

Timbalan Yang di-Pertua: Soalan sebenarnya tidak berkait tetapi oleh sebab di dalam soalan itu ada beberapa dakwaan, saya memberi peluang kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri Dalam Negeri membuat penjelasan.

Dato Radzi bin Sheikh Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan saya ucapkan ribuan terima kasih juga kepada Yang Berhormat yang menyoal tetapi saya dengan dukacitanya tidak dapat menjawab kerana soalan-soalan yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat itu tidak ada berkaitan dengan soalan asal.

MATAPELAJARAN KEWARGANEGARAAN DI SEKOLAH

9. Tuan Abdul Rahman bin Suliman
minta Menteri Pelajaran menyatakan:

- (a) kenapakah Kerajaan memilih untuk mengenalkan matapelajaran Kewarganegaraan di peringkat sekolah menengah sahaja dan tidak bermula dari peringkat sekolah rendah; dan
- (b) apakah kriteria yang digunakan oleh Kementerian di dalam memilih sekolah-sekolah bagi memperkenalkan matapelajaran Kewarganegaraan ini.

Tuan Bujang bin Haji Ulis: Tuan Yang di-Pertua;

- (a) Sebenarnya Kementerian Pelajaran bercadang hendak memperkenalkan matapelajaran Kewarganegaraan kepada semua kelas di sekolah

menengah. Matapelajaran ini diperkenalkan secara percubaan pada tahun ini dan dikhaskan dahulu kepada murid-murid Tingkatan V oleh kerana mereka akan meninggalkan sekolah menengah tidak lama lagi.

Kami memilih sekolah menengah daripada sekolah rendah adalah atas sebab-sebab berikut:

- (1) Adalah dirasakan bahawa semasa di sekolah rendah murid-murid masih lagi dalam jangka umur yang begitu muda untuk memahami perkara-perkara yang kompleks dalam matapelajaran tersebut dibandingkan dengan murid-murid sekolah menengah.
 - (2) Setakat ini kajian Kementerian menunjukkan bahawa matapelajaran Kewarganegaraan ini dirasakan lebih perlu diajar kepada pelajar-pelajar sekolah menengah dibandingkan dengan murid-murid sekolah rendah.
 - (3) Setakat ini unsur-unsur pendidikan Kewarganegaraan sudah pun diterapkan dalam KBSR khususnya dalam matapelajaran Alam dan Manusia di Kurikulum Baru Sekolah Rendah.
- (b) Tuan Yang di-Pertua, untuk menjawab soalan (b) dalam program percubaan matapelajaran Kewarganegaraan ini, Kementerian Pelajaran berusaha untuk meliputi berbagai jenis sekolah seperti

Sekolah Menengah Lelaki, Sekolah Menengah Perempuan, Sekolah Menengah Campuran, Sekolah Menengah Berasrama Penuh dan Sekolah Menengah Harian supaya maklumbalik yang lebih menyeluruh dapat diperolehi.

Tuan Abdul Rahman bin Suliman: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Tadi dalam jawapan (b) kepada soalan asal saya, Yang Berhormat Timbalan Menteri telah menyatakan beberapa kriteria yang digunakan. Oleh kerana tujuan matapelajaran Kewarganegaraan ini adalah untuk mewujudkan satu sikap ketaatsetiaan kepada negara ini, adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar bahawa di dalam percubaan ini patut juga sekolah-sekolah menengah yang telah kita kenal pasti sebagai terdapatnya jurang polarisasi yang meluas untuk dijadikan sebagai sekolah percubaan?

Tuan Bujang bin Haji Ulis: Tuan Yang di-Pertua, memanglah kita berhasrat untuk mengadakan cubaan ini di sekolah tersebut. Jadi sebab itulah saya rasa saya telah masukkan dalam senarai sekolah yang saya sebutkan tadi.

PINJAMAN KERAJAAN— JADUAL BAYARAN

10. Tuan Lim Kit Siang minta Menteri Kewangan menyatakan sama ada mana-mana pinjaman yang seharusnya dibayar tahun ini telah ditukar jadual pembayarannya; jika ya, beri butir-butir lanjut dan nyatakan amaun pinjaman-pinjaman (termasuk faedah) yang terpaksa dibayar semula bagi bulan November dan Disember masing-masing.

Timbalan Menteri Kewangan (Dato Sabbaruddin Chik): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat, kebiasaannya pinjaman

Kerajaan mempunyai jadual pembayaran balik secara ansuran dan bukan secara sekali gus. Ansuran pinjaman ini bermula selepas luput tempoh pelepasan (grace period).

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat seterusnya, tidak ada pinjaman yang perlu dibayar tahun ini yang telah dijadualkan semula pembayarannya. Sebaliknya Kerajaan telah mengambil langkah untuk membuat pembayaran balik lebih awal bagi beberapa pinjaman yang mempunyai kadar faedah yang tinggi. Ini akan meringankan beban Kerajaan membayar balik pinjaman-pinjaman ini di tahun-tahun yang akan datang.

Tuan Alias bin Md. Ali: Bolehkah pihak Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu Dewan ini dari segi peratus bayaran balik duit pinjaman ini, berapa peratuskah jumlahnya dari segi pengeluaran kasar negara (GDP) dan sama ada peratusan ini dianggap tinggi atau rendah kalau kita bandingkan dengan nisbah hutang negara-negara yang sedang membangun yang lain di kawasan ini dan juga di kawasan-kawasan lain di dunia?

Dato Sabbaruddin Chik: Tuan Yang di-Pertua, bagi angka-angka tersebut, saya pohon notis.

Timbalan Yang di-Pertua: Masa sudah cukup.

[Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Mulut telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No. 11 hingga 21 adalah diberi di bawah ini]

KAYU BALAK YANG MUSNAH

11. Tuan Ibrahim Azmi Hassan minta Menteri Perusahaan Utama menyatakan sama ada beliau sedar sering berlaku apabila sesebuah Ampangan Besar diwujudkan maka banyakkah kayu-kayu balak yang

belum ditebang menjadi musnah ditenggelami air sehingga beratus-ratus ribu hektar dengan membazir begitu sahaja:

- (a) kenapakah Kerajaan tidak memberi peluang kepada rakyat jelata supaya mengambil dengan percuma daripada membazir ditenggelami air begitu sahaja sebagaimana yang berlaku di ampangan Kenyir Ulu Terengganu; dan
- (b) kenapakah Kerajaan tidak memberi peluang kepada pembalak-pembalak supaya mengambil kayu-kayu balak yang sepatutnya sebelum pembinaan dijalankan, apakah pandangan Kerajaan dalam perkara ini di masa-masa yang akan datang.

Menteri Perusahaan Utama (Dato' Paul Leong Khee Seong): Kerajaan sedar bahawa kawasan hutan yang luas telah ditenggelami air apabila ampangan besar dibina. Walau bagaimanapun penenggelaman kawasan hutan ini tidaklah bererti pembaziran telah berlaku ke atas pokok-pokok yang masih terdapat kerana lazimnya sebelum kawasan itu ditenggelamkan, Kerajaan Negeri yang berkenaan telah memastikan bahawa semua kayu yang boleh dipasarkan telah dikeluarkan dan kayu yang ditinggalkan hanyalah kayu-kayu yang tidak boleh dipasarkan sama ada sebab saiznya terlalu kecil ataupun banyak cacat celanya.

- (a) Mengenai kawasan hutan Ampangan Kenyir yang disentuh oleh Ahli Y.B. iaitu seluas 37,000 hektar yang telah ditenggelamkan pada akhir tahun 1983, sukalah saya memaklumkan bahawa perancangan mengenai projek ini telah dimulakan lebih awal lagi dan dengan itu pembalakan ke atas kawasan yang terlibat

telah dimulakan sejak tahun 1973. Sehingga tahun 1983, kawasan itu telah diulangi pembalakannya sebanyak 3 kali dan Kerajaan Negeri Terengganu berpuashati semua kayu yang boleh dipasarkan telah dikeluarkan manakala kayu-kayu yang masih tinggal adalah tidak boleh dipasarkan dan tidak membazir jika ditenggelamkan. Kerajaan berpendapat adalah membazirkan tenaga dan wang rakyat sekiranya rakyat dibenarkan membalak kayu-kayu yang tidak boleh dipasarkan itu, sekalipun tidak dikenakan apa-apa bayaran oleh Kerajaan Negeri. Lagipun mengeluarkan khazanah hutan sehingga habis 100% walaupun hasil hutan itu tidak boleh dipasarkan boleh melambatkan operasi ampangan berkenaan dan akan menyebabkan kos yang ditanggung oleh Kerajaan meningkat.

- (b) Oleh kerana Kerajaan Negeri telah pun mengeluarkan lesen membalak kawasan hutan Ampangan Kenyir berulang kali sejak tahun 1973, tidaklah boleh dikatakan Kerajaan telah tidak memberi peluang kepada pembalak-pembalak untuk mengambil kayu-kayu yang sepatutnya sebelum pembinaan ampangan dijalankan. Kerajaan adalah menganggap penting supaya semua kayu yang boleh dipasarkan yang terdapat di sesuatu kawasan hutan yang bakal ditenggelamkan air projek ampangan dikeluarkan sebelum ditenggelamkan sebagaimana yang dilakukan di projek Ampangan Kenyir dan tentulah amalan ini akan terus dilakukan pada masa hadapan. Amalan ini adalah sejajar dengan Dasar Perhutanan Negara iaitu

penggunaan sumber hutan secara optima, tanpa pembaziran dan memastikan hasil maksimum diperolehi oleh negara di samping mengadakan peluang-peluang pekerjaan di dalam kegiatan-kegiatan ekonomi industri berasaskan kayu.

PENYELUDUPAN DADAH

12. Tuan Haji Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim minta Menteri Dalam Negeri menyatakan tindakan yang diambil untuk membenteras penyeludupan dadah masuk atau keluar negara ini memandangkan berbagai helah yang dijalankan oleh sindikit-sindikit untuk mengelakkan diri daripada tangkapan pihak yang berkuasa.

Tuan Radzi bin Sheikh Ahmad: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, di antara agensi-agensi yang terlibat di dalam penguatkuasaan anti dadah termasuklah Jabatan Polis Di Raja, Jabatan Kastam dan Eksais Di Raja, Unit Pencegah Penyeludupan dan Bahagian Farmasi, Kementerian Kesihatan. Kerajaan sememangnya menyedari bahawa sindikit-sindikit penyeludupan dadah telah menjalankan berbagai-bagai helah untuk mengelakkan diri daripada tangkapan oleh pihak yang berkuasa. Kerajaan sentiasa meningkatkan tindakan yang keras dan tegas untuk membenteras penyeludupan dadah masuk atau keluar negara. Antara tindakan-tindakan termasuklah:

- (a) Peningkatan usaha menyekat kemasukan dadah ke dalam negara melalui pintu-pintu masuk di sempadan Malaysia/Thai. Antara tindakan penguatkuasaan termasuklah memperkukuhkan sistem pengumpulan maklumat serta

penubuhan unit-unit anjing pengesanan dadah Jabatan Kastam yang telah mula beroperasi sepenuhnya di kawasan sempadan Kedah, Perlis/Thailand. Peningkatan usaha-usaha penguatkuasaan anti dadah juga dijalankan oleh Unit Pencegah Penyeludupan di sempadan darat/laut Malaysia/Thai dengan tindakan-tindakan seperti sekatan jalanraya, serbuan, rondaan berkereta/bermotosikal, rondaan berjalan kaki dan kawalan statik. Peningkatan usaha-usaha penguatkuasaan di sempadan darat Malaysia/Thai telah memberi kesan yang positif di mana penyeludup-penyeludup mula mencari jalan lain untuk menyeludup, termasuk melalui laut.

(b) Peningkatan usaha-usaha oleh pihak Jabatan Polis dan Kastam bagi menyekat kemasukan dadah melalui udara iaitu di lapangan-lapangan terbang antarabangsa dan di laut, termasuk pelabuhan-pelabuhan dan pengkalan-pengkalan pendaratan terutamanya di tempat-tempat yang terperinci dan selalu digunakan oleh penyeludup-penyeludup.

(c) Pihak Polis sentiasa mengadakan kerjasama dengan pihak berkuasa di Thailand dan Singapura dari segi pertukaran maklumat mengenai penyeludupan dadah, sementara kerjasama dengan agensi-agensi penguatkuasaan negara lain ada juga dibuat melalui Interpol. Kerjasama ini juga membolehkan agensi-agensi penguatkuasaan membuat perancangan dan tindakbalas ke atas cara-cara menyeludup dadah yang sentiasa berubah-ubah.

(d) Kawalan terhadap bahan-bahan Saikotropik telah juga dipertingkatkan oleh Cawangan Penguatkuasaan Bahagian Farmasi, Kementerian Kesihatan, di mana seramai 16 orang pegawai farmasi telah ditempatkan di tempat-tempat pemeriksaan Kastam di seluruh negara, termasuk di Bukit Kayu Hitam, Padang Besar dan Rantau Panjang.

Kawalan-kawalan ini telah memberikan kesan yang positif di dalam usaha Kerajaan untuk mengurangkan bekalan dadah ke dalam negara.

Di samping itu undang-undang yang keras, termasuk peruntukan hukuman mati mandatori kepada mereka yang disabitkan kesalahan memiliki dadah dalam kuantiti yang tertentu telah membawa kesan pencegahan (deterrent effect) kepada penyeludup dadah. Dengan adanya peruntukan ini, pengedar dan penyeludup dadah telah mulai mengelak Malaysia sebagai negara transit/perantaraan.

Tangkapan orang-orang asing di Malaysia bersabit dengan kegiatan dadah juga telah mula berkurangan.

PERANGKAAN YANG KEMASKINI

13. Tuan Ng Cheng Kuai minta Perdana Menteri menyatakan:

- (a) adakah benar kekurangan kakitangan menyebabkan Jabatan Perangkaan ketinggalan dalam menyediakan perangkaan yang kemaskini;
- (b) sejauh manakah ketiadaan perangkaan yang kemaskini menjejaskan ramalan-ramalan Kerajaan; dan
- (c) apakah tindakan yang akan diambil untuk memperbetulkan keadaan ini.

Dato Mohamed Khalil bin Yaakob:

- (a) Ketinggalan dalam menyediakan perangkaan yang kemaskini oleh Jabatan Perangkaan hanya meliputi beberapa jenis dan aspek perangkaan sahaja yang melibatkan pembancian.

Faktor kekurangan kakitangan bukan merupakan faktor tunggal yang menyebabkan masalah ketinggalan itu. Lain-lain faktor:

- (i) penyusunan keutamaan kerja dalam memproses dan mengeluarkan data-data;
 - (ii) masa dan kerja-kerja susulan yang banyak terhadap jawapan balas dari pihak yang diselidiki; dan
 - (iii) corak penyiasatan yang sering menimbulkan soal keutamaan dan teknikal untuk pengesahan data.
- (b) Kerajaan sedar bahawa ketiadaan perangkaan yang kemaskini menjejaskan juga beberapa kerja perancangan dan penganalisaan dalam beberapa bidang. Biasanya Kerajaan menggunakan metodologi tertentu yang sesuai sebagai alternatif sementara menunggu data-data yang tepat.
- (c) Untuk memperbaiki lagi sistem perangkaan, pada tahun 1983 Kerajaan melantik pakar dari Bank Dunia menjalankan kajian cara-cara pengumpulan, pemerosesan dan penyebaran serta penggunaan data yang sesuai bagi perancangan perangkaan. Jabatan Perangkaan kini sedang merangka program kerjanya dengan mengambil kira keperluan perangkaan oleh

semua agensi yang berkaitan supaya dapat menghasilkan perangkaan yang terselaraskan. Langkah-langkah juga sedang diambil untuk menyelaraskan semua kegiatan pemungutan data oleh berbagai agensi Kerajaan bagi tujuan mewujudkan satu sistem perangkaan yang seragam. Jabatan Perangkaan juga sedang mengkaji kemungkinan menggunakan saiz sampel yang sederhana bagi mencapai matlamat menyediakan perangkaan dengan lebih kemaskini.

PUSAT PELAJAR MALAYSIA DI LUAR NEGERI

14. Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah minta Menteri Pelajaran menyatakan:

- (a) berapa banyakkah jumlah Pusat Pelajar di luar negeri;
- (b) berapa ramaikah jumlah pegawai urusan pelajar ditempatkan di tiap-tiap Pusat Pelajar; dan
- (c) adakah Kerajaan berpuashati dengan keramaian dan tugas yang dijalankan oleh pegawai-pegawai tersebut.

Tuan Bujang bin Haji Ulis:

- (a) Pada masa ini terdapat 28 buah Pusat Pelajar Malaysia di luar negeri iaitu seperti berikut:

1. United Kingdom	6
2. Indonesia ..	6
3. New Zealand	4
4. Australia ..	6
5. Mesir	5
6. India	1
JUMLAH ..	28

- (b) Biasanya seorang pegawai ditempatkan di Pusat Penuntut yang dikenali sebagai Dewan Malaysia seperti di Birmingham, Dublin, Glasgow, Brighton, London, Jakarta, Sydney dan Melbourne. Pegawai ini ditugaskan untuk mengawasi pentadbiran dan perkhidmatan Dewan tersebut. Walau bagaimanapun Pusat-pusat yang kecil bilangan pelajarinya, dikendalikan oleh Persatuan-persatuan Pelajar Malaysia dengan diawasi oleh Jabatan Penuntut Malaysia.
- (c) Kerajaan sentiasa berusaha untuk mempertingkatkan perkhidmatan pegawai-pegawai di Pusat-pusat tersebut.

PERTUMBUHAN EKONOMI NEGARA

15. Tuan Ling Sie Ming minta Menteri Kewangan menyatakan bagaimanakah keadaan perkembangan ekonomi di dalam negara kita dan luar negara pada tahun 1986. Apakah langkah-langkah yang akan dijalankan oleh Kerajaan untuk menegapkan kesan perkembangan ekonomi dalam negara kita.

Dato Sabbaruddin Chik: Pertumbuhan ekonomi di negara-negara perindustrian adalah dijangka akan berkembang pada kadar 3% pada tahun 1986. Pertumbuhan ini adalah kurang menggalakkan. Pada tahun 1985 negara-negara ini mengalami perkembangan pada kadar 2.8% sahaja. Di samping itu keadaan ekonomi dunia masih dipengaruhi oleh kesan-kesan negatif perlindungan perdagangan yang diamali oleh negara-negara perindustrian. Seterusnya defisit belanjawan dan perdagangan Amerika Syarikat yang terus meningkat, juga mempengaruhi keadaan tidak menentu ekonomi dunia. Usaha-usaha negara-negara

perindustrian memulihkan ekonomi mereka masih belum menunjukkan tanda-tanda yang menggalakkan.

Walaupun perkembangan ekonomi dunia masih tidak menggalakkan tetapi oleh kerana ketahanan ekonomi negara kita perkembangan ekonomi Malaysia dalam tahun 1985 adalah dijangka mencapai paras pertumbuhan lebih dari 5%. Prestasi ini adalah lebih baik dari prestasi pertumbuhan negara-negara perindustrian. Perkembangan ini diramal akan memberi kesan positif terhadap prestasi ekonomi negara pada tahun 1986.

Kerajaan akan meneruskan usaha mengukuhkan ekonomi Malaysia dengan memperbaiki kedudukan imbalan pembangunan dan mengukuhkan kedudukan kewangan Kerajaan serta menggalakkan pengambilan bahagian yang lebih aktif dari pihak swasta dalam perkembangan ekonomi negara. Kerajaan telah mengadakan insentif-insentif tertentu untuk menggalakkan aktiviti pelaburan. Langkah-langkah insentif ini telah dimaklumkan di dalam Dewan Yang Mulia ini di persidangan-persidangan yang lalu. Baru-baru ini juga Kerajaan telah mengadakan satu tabung pelaburan baru berjumlah \$1 billion untuk menggalakkan pelaburan di bidang perkilangan, pertanian dan pelancongan.

Saya akan memberi Laporan penuh berkenaan ekonomi dunia dan negara kita di dalam Laporan Ekonomi 1985/86 yang akan dibentangkan di dewan yang mulia ini bersama-sama Ucapan Belanjawan saya pada 25hb Oktober ini.

PENIPUAN PEMBELIAN RUMAH

16. Dr Tan Seng Giaw minta Menteri Perumahan menyatakan bilangan kes penipuan pembelian rumah yang telah

berlaku di setiap negeri sejak tahun 1980. Apakah jumlah wang yang terlibat di dalam setiap kes tersebut. Apakah tindakan-tindakan yang telah diambil oleh pihak Kementerian.

- (i) di dalam setiap kes tersebut; dan
- (ii) untuk menjaga kepentingan rakyat, khasnya pembeli-pembeli rumah supaya perkara ini tidak akan berlaku lagi.

Puan Napsiah binti Omar:

- (i) (a) Sejak tahun 1980 sehingga bulan September tahun ini, Kementerian saya telah menerima 44 aduan mengenai penipuan pembelian rumah bagi seluruh Semenanjung Malaysia.
- (b) Berhubung dengan jumlah wang yang terlibat, ingin saya nyatakan bahawa Kementerian saya tidak mempunyai rekod yang berkaitan kerana beberapa kes aduan tidak memberikan jumlah yang terlibat. Ada juga beberapa kes penipuan yang tidak melibatkan wang.
- (c) Kes-kes yang melibatkan penipuan pada kebiasaannya pengadu dinasihatkan membuat laporan kepada Polis supaya tindakan di bawah seksyen 420 Kanun Keseksan diambil oleh pihak yang berkenaan.
- (ii) Untuk menjaga kepentingan pembeli-pembeli rumah Kementerian saya telah mengambil beberapa langkah seperti berikut:
 - (a) Memberikan bimbingan dan khidmat berguna

melalui perjumpaan dengan Persatuan-persatuan Pengguna, media massa dan perjumpaan-perjumpaan di Kementerian.

- (b) Mengemaskinikan Akta dan Peraturan-peraturan Pemaju perumahan dari masa ke semasa mengikut keperluan dan perkembangan semasa.
- (c) Mengambil tindakan undang-undang dan pentadbiran terhadap pemaju-pemaju perumahan yang menyeleweng.

**BALAI BOMBA
DI PEKAN CHEMOR**

17. Tuan Lim Liang Seng minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan adakah Kerajaan sedar tentang perlunya sebuah bomba dibina di Pekan Chemor untuk menjamin keselamatan harta benda dan penduduk pekan itu dan penduduk-penduduk di sekitarnya. Jika sedar, bila bomba itu akan dibina.

Puan Napsiah binti Omar:
Kementerian saya sedar tentang kedudukan risiko kebakaran di Pekan Chemor dan beberapa pekan kecil yang lain. Walau bagaimanapun, risiko kebakaran di pekan-pekan kecil seperti Pekan Chemor tidaklah begitu tinggi berbanding dengan bandar-bandar yang lebih besar. Oleh yang demikian, dengan mengambilkira keadaan ekonomi negara ini yang kurang baik, buat masa ini Kementerian saya tidak bercadang membina sebuah Balai Bomba di Chemor. Lagipun Chemor terletak hanya 16 km. jauhnya dari Balai Bomba Ipoh, dan lebih kurang 13 km. dari Balai Bomba Sungai Siput. Oleh itu, jika adanya kebakaran berlaku di

kawasan pekan tersebut bantuan boleh diberi oleh kedua-dua Balai Bomba ini.

Saya ingin menyeru kepada penduduk-penduduk di pekan-pekan kecil seperti pekan Chemor yang belum mempunyai Balai Bomba lagi supaya mereka menubuhkan Pasukan Bomba Gotong Royong, seperti yang diadakan di Manong dan beberapa pekan kecil yang lain. Pihak Jabatan Bomba akan memberikan bantuan dalam bentuk latihan, semoga tindakan awal untuk memadam kebakaran dapat dilakukan sementara menunggu ketibaan Pasukan Bomba dari balai-balai bomba yang berkenaan.

UNIVERSITI TERBUKA

18. Tuan Gooi Hock Seng minta Menteri Pelajaran menyatakan sama ada benar pihak Kerajaan sedang merangka untuk membina sebuah Universiti terbuka dan menerangkan kemajuan dan butir-butir kajian tersebut, jika ada, yang sedang dijalankan bagi tujuan tersebut.

Tuan Bujang bin Haji Ulis: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pada masa ini Kerajaan belum lagi bercadang untuk menubuhkan sebuah universiti terbuka.

HARGA MINYAK KELAPA SAWIT

19. Tuan V. Govindaraj minta Menteri Perusahaan Utama menyatakan sama ada negara-negara di rantau ASEAN yang terdiri dari pengeluar utama kelapa sawit sama ada mempunyai cadangan bagi membentuk sebuah badan seperti OPEC untuk mengawal harga minyak kelapa sawit di pasaran dunia, demi kepentingan pengeluar-pengeluar utama minyak kelapa sawit.

Dato' Paul Leong Khee Seong:

Setakat ini tidak terdapat apa-apa cadangan di kalangan negara-negara pengeluar utama minyak kelapa sawit di antara ASEAN untuk membentuk sebuah badan seperti OPEC bagi mengawal harga minyak kelapa sawit di pasaran dunia. Ini disebabkan cadangan sedemikian rupa melibatkan penubuhan sebuah kartel sedangkan kekesanan sesebuah kartel dalam mempengaruhi dan mengawal harga sesuatu barangan itu adalah diragukan.

Pada teorinya, kejayaan sesebuah badan ala kartel memerlukan pengawalan ke atas penawaran barangan yang terlibat serta ketiadaan pesaing-pesaing dan bahan-bahan pengganti kepada barangan tersebut. Walaupun negara-negara pengeluar kelapa sawit di rantau ASEAN kini mengawal 80% daripada jumlah eksport bahan tersebut di pasaran dunia, minyak kelapa sawit yang dieksport oleh negara-negara berkenaan hanya merupakan satu daripada lebih dari 16 jenis minyak dan lemak yang bersaing sengit di antara satu dengan lain di pasaran antarabangsa termasuk minyak kelapa sawit yang dieksport oleh negara-negara pengeluar di luar rantau ASEAN. Apa-apa langkah pengawalan harga yang khusus dirancang bagi minyak kelapa sawit ASEAN seperti penubuhan stok penimbun dan penguatkuasaan kuota eksport tidak akan menghasilkan apa-apa kesan yang dihasratkan kerana pihak pengguna berupaya menukar kepada penggunaan minyak dan lemak lain kerana permintaan jenis-jenis minyak dan lemak amat sensitif kepada harga. Faktor-faktor mudah rosak (perishability), kemerosotan mutu serta keanjalan penawaran dan permintaan yang berbeza-beza di kalangan minyak-minyak dan lemak-lemak ini merumitkan lagi kemungkinan sebuah badan seperti

OPEC ditubuhkan untuk mengawal harga minyak kelapa sawit di pasaran antarabangsa.

Penubuhan serta penyelenggaraan badan seperti OPEC ini akan memerlukan pembiayaan yang tinggi dan memandangkan kepada kerumitan-kerumitan yang telah diuraikan, adalah dirasakan bahawa cadangan menubuhkan badan tersebut tidak akan mendatangkan faedah yang setimpal dengan kos-kos serta kerumitan-kerumitan yang perlu ditempuhi.

KAPAL MILIK SYARIKAT PERKAPALAN MALAYSIA

20. Tuan Haji Seroji bin Haji Haron minta Menteri Pengangkutan menyatakan berapakah modal dan bilangan kapal yang dimiliki oleh Syarikat Perkapalan Malaysia dan sejauh mana kejayaan tercapai setelah Kerajaan mengadakan Pusat Pendaftaran Perkapalan Malaysia.

**Timbalan Menteri Pengangkutan
(Puan Hajjah Rahmah binti Othman):**

- (i) Sehingga penghujung tahun 1984, terdapat sebanyak 737 kapal yang dimiliki oleh orang perseorangan/Syarikat perkapalan Malaysia.
- (ii) Mengenai pertanyaan tentang jumlah modal bagi syarikat perkapalan yang telah mendaftarkan kapal di Malaysia Kementerian saya masih dalam proses mengemaskinikannya. Bagi tujuan ini Kementerian saya sedang mendapatkan kerjasama dengan Pejabat Pendaftar Syarikat. Di samping itu terdapat juga syarikat-syarikat perkapalan yang telah menaikkan modal mereka dan

perubahan sedemikian akan merumitkan proses mengemaskinikannya.

- (iii) Berhubung dengan persoalan yang menyentuh tentang Pusat Pendaftaran Perkapalan Malaysia saya percaya apa yang dimaksudkan oleh Y.B. ialah tempat pendaftaran kapal yang mana lebih tepat dikenali sebagai pelabuhan pendaftaran kapal-kapal (dalam bahasa Inggeris—port of registry). Penubuhan Pelabuhan pendaftaran kapal-kapal bertujuan untuk memudahkan orang perseorangan atau syarikat perkapalan mendaftarkan kapal di Malaysia dan dalam proses ini meningkat bilangan serta tanan (tonnage) kapal saudagar (merchant ships) yang dimiliki oleh negara bagi tujuan pengangkutan dagangan dalam negeri serta dagangan antarabangsa. Kejayaan yang dicapai hasil dari penubuhan pelabuhan pendaftaran kapal-kapal boleh dilihat dari segi bilangan kapal yang didaftarkan di Malaysia. Pada tahun 1954, iaitu tahun pertama Pulau Pinang memulakan kerja-kerja pendaftaran kapal hanya terdapat sebuah sahaja kapal yang didaftarkan. Bilangan ini telah meningkat kepada 59 pada tahun 1964 dan 196 pada tahun 1974 dan 737 pada penghujung tahun 1984.
- (iv) Dengan penubuhan pelabuhan pendaftaran kapal-kapal di Malaysia, mereka-mereka yang hendak mendaftarkan kapal-kapal tidak perlu lagi mendaftarkan kapal mereka di negara asing. Malahan ada di antara pemilik kapal Malaysia yang telah mengambil tindakan untuk memindahkan

pendaftaran kapal dari
pendaftaran asing kepada
pendaftaran Malaysia.

PELABURAN LUTH

21. Tuan Omar bin Abdullah minta Perdana Menteri menjelaskan, setakat ini apakah bentuk pelaburan dan perniagaan yang diceburi oleh Tabung Haji. Bagaimanakah hasil pulangan pelaburan-pelaburan itu. Adakah Tabung Haji mempunyai sebarang perancangan untuk mendirikan tempat penginapan jemaah haji milik Tabung Haji di Makkah atau melibatkan diri dalam industri hotel di Kota Suci itu yang mungkin boleh digunakan pada musim-musim haji.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Puan Shariffah Dorah binti Dato' Syed Mohammed): Bentuk pelaburan dan perniagaan yang diceburi oleh Tabung Haji adalah merupakan pelaburan dan perniagaan yang halal mengikut prinsip Islam, iaitu seperti dalam lapangan perusahaan, perdagangan, perladangan, tanah dan bangunan dan juga pelaburan simpanan wang jangka pendek dalam Bank Islam.

Hasil pulangan pelaburan-pelaburan Tabung Haji bergantung kepada jenis-jenis pelaburan yang diceburi dan berbeza antara satu pelaburan dengan pelaburan yang lain. Walau bagaimanapun, purata pulangan dalam tahun 1984 ialah 11% daripada jumlah pelaburan.

Setakat ini Tabung Haji tidak ada cadangan untuk mendirikan tempat penginapan jemaah haji atau melibatkan diri dalam industri hotel di Mekah oleh kerana Kerajaan Arab Saudi tidak membenarkan sesiapa yang bukan rakyatnya untuk berbuat demikian.

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN, 1986

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta bagi menggunakan sejumlah wang daripada Kumpulanwang Disatukan untuk perkhidmatan bagi tahun 1986 dan memperuntukkan wang itu untuk perkhidmatan bagi tahun itu; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri Kewangan; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat ini.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERLEMBAGAAN (PINDAAN)

Bacaan Kali Yang Kedua

3.36 ptg.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato' Mohamed Khalil bin Yaakob): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-undang bernama Suatu Akta untuk meminda Perlembagaan Persekutuan bagi membuat peruntukan untuk menambahkan bilangan ahli-ahli Dewan Rakyat dari Negeri Sarawak, dan mengenai perkara-perkara yang berkaitan dengannya termasuk peruntukan untuk Suruhanjaya Pilihanraya membuat ulangkajian di bawah Fasal (2) Perkara 113 Perlembagaan untuk membahagi-bahagikan Negeri Sarawak kepada bahagian-bahagian pilihanraya Persekutuan dan Negeri dan juga membuat peruntukan supaya Perkara 61 Perlembagaan terpakai kepada seseorang Setiausaha Parlimen, dibaca kali yang kedua sekarang.

Tuan Yang di-Pertua, pindaan adalah dicadangkan kepada Perkara 46 Perlembagaan berhubung dengan bilangan kerusi Dewan Rakyat. Pindaan-pindaan kali terakhir kepada bilangan kerusi Dewan Rakyat telah dibuat dalam tahun 1983 dan 1984. Pada tahun 1983 pindaan telah dikuatkuasakan menerusi Akta A5/66 Akta Perlembagaan (Pindaan) 1983. Setelah itu berikutan dengan penubuhan Wilayah Persekutuan Labuan, suatu Rang Undang-undang meminda Perlembagaan telah diluluskan dan sekali lagi Perkara 46 telah dipinda dan seterusnya dikuatkuasakan pada 16hb April, 1984 menerusi Akta A5/85 Akta Perlembagaan (Pindaan) No. 2/1984.

Berikutan dengan kelulusan kedua-dua Akta Perlembagaan (Pindaan) yang telah saya nyatakan itu, maka berlaku pertambahan kerusi-kerusi Dewan Rakyat mengikut pecahan negeri-negeri seperti berikut:

Johor	..	..	..	..	2
Kedah	..	..	..	..	1
Kelantan	..	..	..	..	1
Melaka	..	..	..	..	1
Negeri Sembilan	..	..	..	..	1
Pahang	..	..	..	..	2
Pulau Pinang	..	..	..	..	2
Perak	..	..	..	..	2
Sabah	..	..	..	..	4
Selangor	..	..	..	..	3
Terengganu	..	..	..	..	1
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur					2
Wilayah Persekutuan Labuan					1

Di samping penambahan kepada bilangan kerusi Dewan Rakyat untuk tujuan ulangkaji dan persempadanan semula bahagian-bahagian pilihanraya Negeri 1984 yang lalu, Kerajaan-kerajaan Negeri kecuali Melaka dan Sabah, telah juga mengambil tindakan menerusi Dewan-dewan Perundangan Negeri menambah bilangan kerusi Dewan-dewan Undangan Negeri.

Berikutan pindaan kepada Perkara-perkara yang berkenaan dalam Perlembagaan Negeri-negeri, melainkan Melaka dan Sabah, maka kerusi-kerusi Negeri telah ditambah seperti berikut:

Johor	..	..	..	..	4
Kedah	..	..	..	..	2
Kelantan	..	..	..	..	3
Negeri Sembilan	..	..	..	..	4
Pahang	..	..	..	..	1
Pulau Pinang	..	..	..	..	6
Perak	..	..	..	..	4
Perlis	..	..	..	..	2
Selangor	..	..	..	..	9
Terengganu	..	..	..	..	4

Semasa Akta Perlembagaan (Pindaan) iaitu Akta A5/66 dibentangkan, ulangkaji bagi Negeri Sarawak telah tidak dimasukkan bersama. Ini kerana ulangkaji bagi Negeri Sarawak yang terakhir telah dijalankan pada 30hb Disember, 1977 dan pada ketika itu Perlembagaan tidak mengizinkan ulangkaji sebelum genap 8 tahun. Lat tempoh tidak kurang daripada 8 tahun yang dibenarkan oleh Perlembagaan hanya akan sampai menjelang bulan Disember 1985. Parlimen mengikut Perlembagaan berkuasa menentukan bilangan kerusi Dewan Rakyat untuk tiap-tiap negeri. Penentuan sempadan bahagian-bahagian pilihanraya akan dibuat oleh Suruhanjaya setelah pindaan mengenai bilangan kerusi diluluskan. Mengikut peruntukan di bawah Fasal (3) (a) Perkara 113 Perlembagaan, Suruhanjaya Pilihanraya hendaklah menyiapkan ulangkajian itu dalam tempoh tidak lebih dari dua tahun dari tarikh mula berkuatkuasanya undang-undang yang membuat perubahan itu.

Tuan Yang di-Pertua, berdasarkan kepada pertambahan kerusi Dewan Rakyat dan kerusi Dewan-dewan Undangan Negeri yang telah diperuntukkan bagi negeri-negeri Tanah Melayu dan Sabah, semasa

ulangkajian dan persempadanan semula pada 1984 adalah wajar Negeri Sarawak mendapat tambahan bilangan kerusi bagi Dewan Rakyat dan Dewan Undangan Negeri.

Bagi Negeri Sarawak bilangan bahagian-bahagian pilihanraya Parlimen dan Negeri yang ada sekarang telah tidak berubah sejak pertama kalinya dipersempadankan dalam tahun 1968 yang telah diwartakan sebagai Pemberitahu Warta No. 268 pada 4hb Julai, 1984. Pada masa ulangkaji dan persempadanan semula bahagian-bahagian pilihanraya Parlimen dan Negeri bagi Negeri Sarawak yang terakhir iaitu tahun 1977, bilangan pemilih negeri Sarawak ialah seramai 412,676 orang. Sejak itu bilangan pemilih telah bertambah dari tahun ke setahun. Mengikut daftar pemilih yang disahkan oleh Suruhanjaya Pilihanraya pada 2hb Januari, 1985, Negeri Sarawak mempunyai seramai 570,926 orang pemilih.

Semasa gerakan pendaftaran pemilih 1985 dijalankan, sebanyak kira-kira 26,311 orang pemilih baru telah didaftarkan. Ini bermakna bahawa bagi tahun 1985, bilangan pemilih bagi negeri Sarawak akan meningkat kira-kira 597,237 orang. Dengan penambahan ini bermakna bilangan pemilih bagi Negeri Sarawak telah bertambah kira-kira 44.72% sejak tahun 1977.

Dengan terdapatnya pertambahan jumlah bilangan pemilih yang besar itu, maka perlu juga dipertimbangkan soal pertambahan kepada bahagian-bahagian pilihanraya Parlimen dan juga Negeri supaya beban pertambahan pemilih itu dapat dibahagikan semula mengikut prinsip-prinsip yang ditetapkan oleh Perlembagaan Persekutuan.

Sungguhpun bagi Negeri Sarawak jumlah pemilih telah bertambah sejak tahun 1977 sebanyak 44.72%, ini tidak

bermakna bahawa jumlah bahagian-bahagian pilihanraya Parlimen mahupun Negeri harus juga bertambah mengikut pertambahan jumlah pemilih itu. Jika ini dilakukan, maka akan berlaku satu keadaan bilamana akan terdapat terlampau ramai Ahli-ahli Parlimen dan juga Ahli-ahli Dewan Undangan Negeri dan keadaan ini akan membebankan kewangan negara dan juga negeri tanpa membawa faedah-faedah yang nyata.

Dengan mengambil kira keadaan negara dan masyarakat serta kepentingan mewujudkan sistem perwakilan yang saksama dan berpatutan adalah dicadangkan supaya peruntukan Perkara 46 dipinda untuk menambah bilangan kerusi di Dewan ini dari 177 kepada 180 kerusi. Pertambahan sebanyak 3 kerusi ini adalah diperuntukkan bagi Negeri Sarawak menjadikan bilangan kerusi Dewan Rakyat bagi Negeri Sarawak dari 24 kepada 27 kerusi.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, di samping penambahan sebanyak 3 kerusi Parlimen bagi Negeri Sarawak, Kerajaan juga telah bersetuju supaya kerusi Dewan Undangan Negeri bagi Negeri Sarawak ditambah sebanyak 8 lagi menjadikan jumlah bilangan 56 kerusi. Dewan Undangan Negeri Sarawak telah pun meluluskan pindaan kepada Perkara 14 (2) Perlembagaan Negeri Sarawak mengenai penambahan kerusi ini pada bulan Mei 1985.

Tuan Yang di-Pertua, dengan pertambahan ini, maka dijangkakan bahagian-bahagian pilihanraya Negeri Sarawak yang didapati sangat luas dan membawa kesulitan serta kesukaran kepada Wakil-wakil Rakyat untuk melawat dan mendekati rakyat dapat dijadikan lebih kecil dengan bilangan pemilih yang berpatutan. Begitu juga bahagian-bahagian pilihanraya yang kecil tetapi mempunyai bilangan

pemilih terlampau ramai boleh dikurangkan bilangan pemilihnya setelah dipersempadankan semula. Untuk makluman, Sarawak mempunyai keluasan kira-kira 124,448 kilometer persegi.

Dengan keterangan-keterangan yang saya berikan, saya kira Ahli-ahli Yang Berhormat sekali tidak akan ragu bahkan akan memberikan sokongan sepenuhnya atas cadangan menambah 3 kerusi Dewan Rakyat bagi Negeri Sarawak menjadikan jumlah kerusi Dewan Rakyat bagi Negeri Sarawak sebanyak 27 dan untuk membolehkan Suruhanjaya Pilihanraya menjalankan ulangkajian dan persempadanan semula bahagian-bahagian pilihanraya bagi Negeri Sarawak pada awal tahun 1986.

Tuan Yang di-Pertua, kita juga mengambil kesempatan ini untuk mencadangkan pindaan kepada Perkara 61 Perlembagaan Persekutuan. Sebagaimana termaklum, mengikut peruntukan sekarang pada Menteri dan Timbalan Menteri diberi hak mengambil bahagian dalam Persidangan Dewan yang ia tidak menjadi ahli. Tetapi hak ini tidak dipanjangkan kepada para Setiausaha Parlimen. Oleh yang demikian, memandangkan kepada bertambahnya tugas-tugas Menteri dan Timbalan Menteri, maka adalah difikirkan wajar mereka itu dibantu oleh Setiausaha Parlimen terutamanya dalam mengendalikan urusan Kerajaan di Parlimen.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian (Tuan Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin): Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah Rang Undang-undang bernama suatu Akta untuk meminda

Perlembagaan Persekutuan bagi membuat peruntukan untuk menambahkan bilangan Ahli-ahli Dewan Rakyat dari Negeri Sarawak, dan mengenai perkara-perkara yang berkaitan dengannya termasuk peruntukan untuk Suruhanjaya Pilihanraya membuat ulangkajian di bawah Fasal (2) Perkara 113 Perlembagaan, untuk membahagi-bahagikan Negeri Sarawak kepada bahagian pilihanraya Persekutuan dan Negeri dan juga membuat peruntukan supaya Perkara 61 Perlembagaan terpakai kepada seseorang Setiausaha Parlimen dibacakan kali kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas. Jemput Yang Berhormat dari Bandar Kuching.

3.48 ptg.

Tuan Sim Kwang Yang (Bandar Kuching): Tuan Yang di-Pertua, saya berdiri untuk membahaskan Rang Undang-undang Perlembagaan (Pindaan) 1985 dan sebelum saya memberikan hujah-hujah mengapa saya bagi pihak DAP akan menentang Rang Undang-undang ini, saya ingin bangkitkan satu soalan untuk jawapan daripada Yang Berhormat Menteri yang berkenaan.

Seperti yang dijelaskan oleh Yang Berhormat Menteri berkenaan tadi ketika beliau mengemukakan Rang Undang-undang ini ia menyebutkan Dewan Undangan Negeri Sarawak telah meluluskan Ordinan Dewan Undangan Negeri (Keanggotaan Ahli-ahli), 1985 Negeri Sarawak pada 18hb Mei tahun ini.

Dalam mesyuarat Dewan Undangan Negeri itu, satu keputusan telah dibuat untuk menambah bilangan kerusi dalam Dewan Negeri Sarawak sehingga 56 dengan pertambahan seramai 8 kerusi. Akan tetapi di bawah Rang Undang-undang yang dibentangkan sekarang, pihak Kerajaan bertujuan untuk meminda

Perlembagaan Persekutuan untuk menambah bilangan Wakil Rakyat dari Sarawak di Dewan Rakyat ini dengan pertambahan 3 kerusi sahaja.

Tuan Yang di-Pertua, saya ada satu keraguan yang ingin saya mohon kepada Yang Berhormat Menteri menjelaskannya. Di bawah Jadual Kelapan, Bahagian Pertama, Perkara 4, izinkan saya baca yang berbunyi seperti berikut:

"Composition of Legislative Assembly.

4. (1) The Legislative Assembly shall consist of such number of elected members as the Legislature may by law provide.

(2) The number of elected members of the Legislative Assembly shall be the same as or a multiple of the number of the Federal Constituencies into which the State is divided under Article 116 of the Federal Constitution".

Tuan Yang di-Pertua, perkara daripada Jadual Kelapan ini adalah jelas bahawa bilangan kerusi Dewan Undangan Negeri haruslah menjadi satu multiple jika dibandingkan dengan bilangan Ahli Parlimen dari Sarawak. Dengan pertambahan yang diperuntukkannya di bawah Rang Undang-undang ini, Sarawak akan mempunyai 27 Ahli Parlimen tetapi Sarawak akan mempunyai juga 56 kerusi dalam Dewan Undangan Negeri, bagaimanakah boleh 56 nombor itu menjadi satu multiple kepada 27 sahaja, saya pun tak tahu, kecuali pihak Kerajaan membuat satu tafsiran di bawah Jadual Kelapan di dalam Perlembagaan Persekutuan bahawa multiple boleh menjadi satu "decimal point". Jikalau tafsiran ini ialah makna dan tujuan pihak Kerajaan, kita akan menghadapi keadaan yang luar biasa di mana satu kawasan Parlimen akan mempunyai 2 kawasan Negeri dan satu kawasan Parlimen yang lain akan ada 3 kerusi di dalam Dewan Undangan Negeri.

Jika apa yang saya sebutkan tadi adalah tafsiran yang diberi oleh pihak Kerajaan, mungkinlah saya bagi pihak DAP akan memberi notis di sini bahawa kita akan mungkin mencabar tafsiran ini di mahkamah untuk mencari satu keputusan yang tetap daripada mahkamah.

Tuan Yang di-Pertua, ingin saya menerangkan pendirian DAP di sini bahawa pertambahan 3 kerusi, 3 Ahli Parlimen dari Sarawak adalah tidak cukup dan tidak saksama dari segi sosio ekonomi yang unik di dalam Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, mengikut satu Akta Perlembagaan (Pindaan) baru-baru ini bilangan Ahli Parlimen daripada Sabah telah ditambah dari 16 ke 20, dengan pertambahan 4 kerusi ataupun 25% daripada bilangan yang asal dan saya berpendapat bahawa Sarawak juga patutlah diberi pertambahan yang saksama, iaitu 25%. Ertinya, sepatutnya bilangan Ahli Parlimen daripada Sarawak ditambah dari 24 sehingga 30. Kejadian ini barulah patut oleh kerana saya ingin memberi hujah-hujah saya dari segi pandangan "national integration".

Tuan Yang di-Pertua, apabila kita mengambil langkah-langkah untuk meminda Perlembagaan untuk meluluskan undang-undang terhadap Sarawak, kita janganlah lupa bahawa Sarawak adalah sebuah negeri yang mempunyai latar belakang sosio ekonomi dan sejarah politik yang unik di Persekutuan kita. Janganlah kita lupa bahawa rakyat Sarawak, anak-anak Sarawak membuat keputusan untuk membebaskan mereka sendiri daripada pemerintahan penjajah British supaya memasuki Persekutuan Malaysia untuk mencapai kemerdekaan pada 16hb September, 1963 untuk memastikan anak-anak Sarawak akan menikmati dengan sepenuhnya buah-buahan daripada urusan mereka dan sumber-sumber

asli dari tanahair Sarawak. Aspirasi-aspirasi ataupun hasrat-hasrat anak-anak Sarawak ialah supaya Sarawak boleh menikmati faedah daripada pembangunan negara dari segi sosio ekonomi, dari segi politik supaya satu proses "national integration" boleh dijalankan untuk membina satu masyarakat Malaysia yang bersatu padu dan saksama, malangnya kejadian ini tidak terjadi. 22 tahun setelah kemerdekaan ramai anak Sarawak merasa kesal oleh kerana mereka berpendapat bahawa pihak Persekutuan telah melupakan "existence" mereka oleh kerana kecuaiian dan kekurangan perhatian yang diberi oleh pihak Persekutuan kepada pembangunan sosio ekonomi di Sarawak mengakibatkan keadaan yang teruk di Sarawak.

Jikalau saya boleh sebutkan angka-angka yang tertentu untuk menjelaskan point saya, bukanlah sahaja Sarawak tidak boleh "catch up" dengan pembangunan sosio ekonomi purata kebangsaan, tetapi perbezaan di antara kecapaian sosio ekonomi di antara Sarawak dengan Persekutuan menjadi lebih luas. Contohnya, GDP per capita boleh memberi satu gambaran yang jelas.

GDP per capita di Sarawak dalam tahun 1975 ialah \$1,123. Purata nasional \$1,412. Ratio (proportion) di antara kedua-dua ini ialah 80%.

Tahun 1978 GDP per capita di Sarawak ialah \$1,273. Purata nasional ialah \$1,676—ratio 76%.

Dalam tahun 1980 GDP per capita Sarawak ialah \$1,272. GDP purata nasional ialah \$1,908 sahaja—ratio 67%.

Tahun 1983 GDP per capita di Sarawak \$1,441. GDP purata nasional \$2,119—ratio 67%.

Tuan Yang di-Pertua, angka-angka ini adalah jelas untuk menunjukkan bahawa ketika pembangunan sosio

ekonomi purata nasional di negeri-negeri Semenanjung Malaysia mencapai tujuan-tujuan matlamat yang dijadualkan, tetapi Sarawak tidak mampu untuk mendapatkan kejayaan yang cemerlang. Jikalau kita boleh ikuti sosio ekonomi "indicators", kita boleh mendapatkan satu gambaran yang lebih jelas. Contohnya, peratusan penduduk-penduduk di Sarawak yang boleh menikmati bekalan air paip adalah 40% sahaja yang terendah di seluruh negara kita dan peratusan yang terendah ini, keadaan ini adalah sama jikalau kita memeriksa keadaan mengenai bekalan elektrik, nombor doktor bagi setiap 10,000 orang dan sebagainya.

Saya tidak begitu terperanjat bahawa ramai anak-anak Sarawak mempunyai "anti-Federal feeling" oleh kerana kecuaiian itu, apa yang mereka anggapkan sebagai kecuaiian dari pihak Persekutuan.

Kemunduran sosio ekonomi dalam negeri Sarawak adalah satu masalah yang sering dibangkitkan oleh rakyat Sarawak seluruh negeri Sarawak yang juga menjadi suatu isu panas di dalam mesyuarat Dewan Undangan Negeri Sarawak. Tetapi memanglah Ahli-ahli Yang Berhormat di sini, Yang Berhormat Menteri-menteri di sini tidak pernah mendengar pandangan itu oleh kerana mass media di Semenanjung Malaysia jarang mencetak dan melaporkan keadaan di Sarawak. Itulah satu sebab lagi kenapa polarisasi wilayah wujud.

Perasaan anti Federal ini, Tuan Yang di-Pertua, amatlah merbahaya. DAP bukanlah seperti yang dituduhkan oleh pihak-pihak tertentu, DAP mahu mendapat modal publisiti yang murah ataupun DAP mahu mencapai kepentingan politik kita sendiri sahaja—bukan, kita DAP adalah federalist, kita commit kita sendiri kenapa konsep Persekutuan. Tetapi sebagai satu Dewan yang

tertinggi, sebagai forum politik yang tertinggi di dalam negara ini, kita sebagai ahli-ahli Wakil Rakyat bertanggungjawab untuk memahami dan memeriksa dan mengkaji sumber-sumber masalah ini dan mungkin lah memberi perhatian yang lebih berat kepada perasaan dan sensitivity yang ditunjukkan oleh rakyat Sarawak supaya kita boleh menyelesaikan masalah ini sebelum kesan-kesan yang sangat teruk berlaku.

Tuan Yang di-Pertua, satu daripada sebab-sebab yang memberi perasaan kesal kepada rakyat Sarawak ialah bahawa imej pihak Persekutuan untuk mengeksploitasikan sumber-sumber mentah, sumber-sumber asli daripada Sarawak tanpa memberi kepentingan ataupun keuntungan balik kepada pembangunan sosio ekonomi di Sarawak.

Saya memberi satu contoh, Tuan Yang di-Pertua, Sarawak adalah satu negeri yang terbesar di dalam Persekutuan kita. Saiznya mungkin sebesar dengan Semenanjung Malaysia dan sumber-sumber asli juga kaya. Negeri Sarawak mengeluarkan sebanyak 140,000 tong minyak mentah sehari yang merupakan 30% pengeluaran minyak mentah daripada Malaysia dan pengeluaran minyak daripada Sarawak itu telah memberi sumbangan yang besar kepada pendapatan Perbendaharaan Persekutuan. Tetapi di bawah satu jaminan yang dibuat di antara pihak Kerajaan Negeri Sarawak dan pihak Kerajaan Persekutuan, rakyat Sarawak, anak-anak Sarawak boleh menikmati 5% royalty sahaja, bakinya semua diberi kepada pihak Persekutuan.

Saya beri satu contoh, Tuan Yang di-Pertua, pihak Persekutuan telah memperuntukkan wang sebanyak astronomical untuk membina satu projek kompleks gas asli di Bintulu baru-baru ini tetapi perindustrian gas

atau minyak itu tidak memberi apa-apa peluang bekerja, tidak begitu banyak. Pelaburan pihak Kerajaan Persekutuan itu mungkin lah boleh melahirkan peluang untuk perniagaan swasta dan pekerja-pekerja apabila pembinaan kilang dan port itu dijalankan tetapi apabila projek itu dihentikan, aktiviti-aktiviti perindustrian gas dan oil ini tidak mempunyai multiple effect, dengan izin, ke atas ekonomi tempatan. Perindustrian itu tidak begitu berfaedah kepada membangunkan, hinterland, dengan izin, dan orang-orang di kawasan Bintulu tidak pernah mendapatkan dan keuntungan faedah daripada satu projek yang terbesar setakat ini

Tuan Justine anak Jinggut:
(Bangun).

Timbalan Yang di-Pertua: Ya, Yang Berhormat.

Tuan Justine anak Jinggut:
Peraturan Mesyuarat 36 (1), "seseorang ahli hendaklah menghadkan ucapan kepada perkara yang dibincangkan sahaja". Jadi, saya percaya apa yang dikatakan oleh pihak DAP tidak berkaitan dengan Rang Undang-undang yang patut dibahas pada hari ini. Saya minta ruling dari Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, saya memutuskan oleh kerana Rang Undang-undang di depan kita ialah Rang Undang-undang Perlembagaan (Pindaan), bermakna pada hakikatnya ia adalah mengenai mengatur-susun tentang hal-hal kekuasaan dan kekuasaan menentukan setiap dasar pelaksanaan pentadbiran dan sebagainya yang berlaku di dalam negara kita ini. Oleh itu, saya memutuskan bahawa bahan ucapan Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching adalah berkait. Sila teruskan.

Tuan Sim Kwang Yang: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin menasihatkan Ahli Yang Berhormat dari Ulu Rajang sabar sedikit. Saya sedar beliau mahu membahaskan dengan saya isu Bakun di dalam Budget Session yang akan datang. Sabar sedikit, ada chance.

Tuan Yang di-Pertua, dari perindustrian gas asli di Bintulu pihak Kerajaan Negeri Sarawak boleh mendapatkan 5% royalty sahaja lagi dan jikalau kita boleh juga sebutkan di sini Projek Elektrik Hidro di Bakun yang dicadangkan yang dianggarkan menelan perbelanjaan sebanyak \$10 billion, anak-anak Sarawak menganggapkan projek ini dengan kekeliruan oleh kerana rakyat Sarawak akan membayar sebahagian daripada kos untuk membina projek itu tetapi selain daripada perindustrian oil dan gas, Sarawak kali ini tidak akan mendapat apa-apa royalty ataupun pendapatan daripada pengeluaran elektrik daripada Bakun itu. Tetapi walaupun demikian, tenaga elektrik yang dikeluarkan oleh Projek Bakun akan dihantar ke industri-industri berat di Semenanjung Malaysia ketika rakyat Sarawak akan menderita kesan-kesan yang buruk yang diakibatkan daripada pembinaan projek itu.

Contohnya, risiko dari segi sosio ekonomi oleh penduduk-penduduk tempatan yang akan dipindah kepada tempat yang lain. Contohnya, risiko dari segi ecology dan memelihara keindahan dan imbalan eco system di Bakun. Di dalam ketiga-tiga contoh yang saya berikan tadi satu pattern wujud di mana sebahagian anak-anak Sarawak—bukan Ahli Yang Berhormat dari Ulu Rajang, sebahagian anak-anak Sarawak menganggap pihak Kerajaan Persekutuan sebagai satu colonial master.

Timbalan Yang di-Pertua: Bukan Ahli Yang Berhormat dari Ulu Rajang sahaja yang menunggu-nunggu

hendak membahas, saya lihat ada banyak lagi.

Tuan Sim Kwang Yang: Tidak lama lagi, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua, mungkin anak-anak Sarawak terasa bahawa mereka telah meninggalkan pemerintahan penjajah British hanya untuk menjadikan colony kepada Kuala Lumpur sahaja. Inilah perasaan yang dinyatakan oleh sebahagian daripada rakyat Sarawak. Menteri-menteri di dalam Kabinet Persekutuan dan Timbalan-timbalan Menteri juga jarang melawat Sarawak dan tidak berjumpa dengan rakyat Sarawak, tidak tahu apa yang mereka berasa, apakah hasrat-hasrat anak Sarawak termasuk Yang Berhormat, Menteri di Jabatan Perdana Menteri.

Tetapi mereka membuat kelulusan yang penting

Tuan Bujang bin Haji Ulis: (Bangun).

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, dia minta penjelasan.

Tuan Bujang bin Haji Ulis: Apa yang diperkatakan oleh Ahli Yang Berhormat itu tadi seolah-olah "general", satu ayat yang umum menyatakan Menteri-menteri dan Timbalan-timbalan Menteri Kerajaan Persekutuan tidak datang ke Sarawak. Adakah beliau itu bermaksud Menteri-menteri yang asal dari Sarawak, bertugas di Kabinet Persekutuan ataupun keseluruhannya kerana saya sendiri pun baru melawat Sarawak dan baru balik semalam.

Tuan Sim Kwang Yang: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya boleh jelaskan di sini. Saya merujuk kepada Menteri-menteri daripada Semenanjung Malaysia bukan saudara Yang Berhormat Timbalan Menteri itu sendiri.

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, saya minta duduk sebentar.

Yang Berhormat, sambil saya membenarkan perbahasan yang seluas-luasnya yang mungkin, saya rasa menjadi kewajipan saya mengingatkan Yang Berhormat terhadap Peraturan Mesyuarat 36 (10). Ini adalah satu ingatan kerana saya terdengar tadi rangkaian perkataan "colony of Kuala Lumpur". Di sini Yang Berhormat menghampiri perkara-perkara yang kita tidak ingin berlaku kepada Yang Berhormat sendiri. Sambil saya memberi kebebasan membahas dengan secara yang bermakna saya juga mengingatkan Yang Berhormat supaya janganlah menghampiri sesuatu yang boleh dianggapkan menghasut. Sila teruskan, Yang Berhormat.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang di-Pertua, satu aduan daripada negeri Sarawak ialah first trunk road system yang belum disiapkan setelah 22 tahun kemerdekaan. Baru-baru ini Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pergi ke Kuching untuk menjualkan Proton Saga yang disifatkan oleh rakyat Sarawak sebagai "Proton dengan segera". Proton Saga ini cantik dan indah dan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bersama-sama dengan Yang Amat Berhormat Ketua Menteri Sarawak memandu kereta ini dari Lapangan terbang Kuching ke Istana untuk menguji mutu Proton Saga ini. Dan saya menerima cadangan daripada pihak-pihak tertentu jikalau kedua-dua Yang Amat Berhormat itu boleh memandu kereta itu dari Kuching ke Miri melalui first trunk road system ini dan boleh tiba di Miri tanpa kereta Proton Saga itu rosak atau enjinnya mati atau tayar pancit; inilah Proton Saga yang baik.

Dan mungkin Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bertujuan berbuat demikian supaya

mengalami keadaan jalan raya yang buruk dan membuat peruntukan yang besar bagi memperbaiki jalan raya itu.

Tuan Yang di-Pertua, satu point yang saya ingin buat apabila saya sebutkan contoh-contoh tersebut di atas ialah rakyat Sarawak memerlukan perwakilan yang besar, lebih besar daripada tambahan 3 kerusi di Dewan ini sahaja. Oleh kerana kemunduran sosio-ekonomi dari segi national integration, kemunduran ini akan membayangkan perpaduan negara. Kita akan memeriksa perasaan yang ketidakpuas-hatian dari Sarawak dengan teliti, ikhlas dan jujur supaya kita boleh mencari satu penyelesaian yang boleh memuaskan.

Di samping itu, Tuan Yang di-Pertua, mungkin ada pihak-pihak yang tertentu memberi alasan-alasan bahawa Sarawak tidak boleh diterima kerusi di dalam Dewan Rakyat ini yang sebegitu banyak. Tetapi, Tuan Yang di-Pertua, di bawah Jadual ke-13, garis panduan ataupun peraturan-peraturan telah diperuntukkan untuk memberi weightage kepada saiz, kepada inaccessibility, dengan izin, kepada kekurangan kemudahan pentadbiran. Dan jikalau kita boleh menganggap Sarawak dari segi national integration, Sarawak adalah sebuah negeri yang besar yang tidak mempunyai kemudahan pentadbiran yang mencukupi yang juga susah dilawati oleh Ahli-ahli Yang Berhormat, mungkinlah Sarawak perlukan lebih Ahli-ahli Parlimen daripada bilangan 27 sahaja. Walaupun demikian, weightage ini harus diberi dengan wisdom, dengan izin.

Oleh kerana di Sarawak sekarang perbezaan dalam bilangan pengundi-pengundi di antara kawasan bandar dan kawasan luar bandar adalah amat besar. Saya beri contoh. Mengikut angka-angka tahun 1982, kawasan di Sarawak yang terbesar adalah kawasan saya Bandar Kuching yang

mempunyai 47,000 lebih orang pengundi. Dan saya dimaklumkan sekarang angka ini mencapai level 60,000 orang pengundi.

Tetapi kawasan yang terkecil ialah Julau yang mempunyai bilangan pengundi sebanyak 10,724 orang sahaja.

Tuan Bujang bin Haji Ulis: Saya ingin penjelasan. Adakah beliau bertujuan menyatakan bahawa besar ini berasas kepada jumlah penduduk ataupun besar ini ertinya luas, berasaskan kepada keluasan kawasan. Kalau begitu luasnya ataupun besarnya sama dengan luas bukanlah Bandar Kuching yang terbesar kerana ada kawasan yang lebih besar daripada itu. Minta penjelasan.

Timbalan Yang di-Pertua: Boleh beri penjelasan?

Tuan Sim Kwang Yang: Yang saya maksudkan . . .

Timbalan Yang di-Pertua: Okay, dengan izin.

Tuan Sim Kwang Yang: Okay, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua. Yang saya maksudkan tadi ialah Bandar Kuching yang mempunyai bilangan pengundi yang terbesar. Okay, dengan izin. Angka-angka ini menunjukkan bahawa bilangan pengundi-pengundi di Bandar Kuching adalah sehingga 6 kali ganda bilangan pengundi di Julau. Dan saudara saya dari kawasan Julau senang menang pilihanraya oleh kerana jikalau dia mendapat 5,000 sahaja dia sudah menjadi Ahli Yang Berhormat. Sedangkan saya mesti kerja sampai setengah mati untuk mendapatkan 25,000 undi.

Walaupun Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pernah memberi hujah-hujah di dalam Dewan ini bagi weightage yang besar diberikan kepada kawasan luar bandar supaya membolehkan Ahli-ahli Yang

Berhormat berkhidmat kepada rakyat dengan lebih senangnya. Tetapi janganlah kita lupakan bahawa Ahli-ahli Yang Berhormat di kawasan bandar juga menghadapi masalah-masalah besar untuk menyelesaikan aduan-aduan yang dibawa kepada Ahli-ahli itu. Jikalau 20% daripada pengundi-pengundi saya yang seramai 60,212 berjumpa dengan saya, sehari dalam tempoh selama 8 jam boleh berjumpa mungkin 15 orang sahaja, ini bermakna mengambil masa 30 tahun untuk berjumpa dengan pengundi saya untuk menyelesaikan masalah mereka. Oleh yang demikian, saya bersetuju weightage harus diberi. Tetapi kita mesti mempunyai satu had mungkin 200% sahaja ataupun 180% supaya imbalan atau kompromi boleh dicapai di antara masalah yang dihadapi oleh Ahli Yang Berhormat dari bandar dengan Ahli Yang Berhormat dari luar bandar.

Dengan ini, Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bangkitkan satu point dalam Rang Undang-undang ini di bawah Fasal 4 untuk membolehkan Setiausaha Parlimen membantu Timbalan Menteri dan Menteri dengan menjalankan tugas mereka di dalam Dewan Negara. Saya tidak menentang sesiapa untuk membantu Menteri-menteri mereka, walaupun saya begitu puas hati dengan prestasi yang ditunjukkan oleh Setiausaha-setiausaha Parlimen yang tertentu, tetapi ini tidak kira. Apa yang saya ingin bangkitkan ialah menjadi tanggungjawab yang serius, yang berat bagi semua Menteri-menteri bukan Timbalan Menteri sahaja, jikalau boleh menghadiri mesyuarat Parlimen ini untuk menjawab soalan, untuk mengemukakan Rang Undang-undang supaya menunjukkan mereka menghormati Parlimen sebagai satu forum politik yang tertinggi di dalam negara ini supaya mereka tidak akan dituduh sebagai orang-orang yang menghina will of the people, dengan izin, ini sahaja, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat dari Ulu Rajang.

4.22 ptg.

Tuan Justine anak Jinggut (Ulu Rajang): Tuan Yang di-Pertua, saya bangun untuk membahaskan Rang Undang-undang yang dinamakan satu Akta Perlembagaan (Pindaan) 1985 yang telah dibentangkan oleh Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri baru-baru ini.

Terlebih dahulu saya ingin mengambil kesempatan untuk menyampaikan syabas dan tahniah kepada Kerajaan kerana telah mengemukakan satu Rang Undang-undang yang perlu dan juga tepat waktunya.

Tuan Yang di-Pertua, tadi kita telah mendengar hujah-hujah yang telah dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching, kononnya apa yang telah dikatakan oleh beliau bahawa pembangunan sosio-ekonomi yang diberi oleh Kerajaan Persekutuan tidaklah mencukupi. Ahli DAP dari Bandar Kuching itu nampaknya memberi ucapan yang berbelit-belit, jikalau beliau berada di Bandar Kuching, ucapan beliau adalah berlainan dengan ucapannya jikalau berada di Kuala Lumpur ini. Mereka adalah satu

Tuan Sim Kwang Yang: (Bangun).

Timbalan Yang di-Pertua: Ya, Yang Berhormat.

Tuan Sim Kwang Yang: Ini satu tuduhan yang serius, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua: Yang Berhormat minta jalan!

Tuan Sim Kwang Yang: Minta jalan, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Justine anak Jinggut: Sila.

Tuan Sim Kwang Yang: Thank you, dengan izin. Tuduhan yang dibuat oleh Ahli Yang Berhormat dari Ulu Rajang adalah sangat serius, jikalau saya boleh cabarkan untuk mengulangi sekali lagi apa yang saya sebutkan di sini, saya boleh mengambil ucapan ini.

Tuan Justine anak Jinggut: Tuan Yang di-Pertua, apa yang telah dikatakan, Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching telah dengan sengajanya di akhbar-akhbar di Kuching mengatakan bahawa Kerajaan Persekutuan adalah satu Kerajaan yang berbentuk colonisation of the State of Sarawak, dengan izin, ini adalah satu tuduhan yang sangat membahayakan kepada orang di Sarawak.

Tuan Sim Kwang Yang: Thank you, dengan izin. Apabila saya sebutkan point ini, saya ulangkan perasaan dan pandangan segolongan rakyat sahaja di sini, kalau saya tidak boleh sebutkan point yang serius ini, kalau kita boleh anggap dengan rasional di sini dimanakah boleh sebutkan point itu?

Tuan Justine anak Jinggut: Tuan Yang di-Pertua, ini bukan hal yang rasional, ini satu hal yang serius kepada saya, kerana beliau telah dengan sengajanya juga menentang Projek Bakun yang telah dirancang oleh Kerajaan dan kononnya projek ini akan memberi kesan-kesan yang buruk. Saya ingin memberi fact kepada Yang Berhormat dari Bandar Kuching mengenai Projek Bakun.

Sarawak, Tuan Yang di-Pertua, mempunyai kawasan seluas kurang lebih 125,000 kilometer persegi. Jikalau Bakun dilaksanakan, kawasan yang ditenggelami oleh air adalah sebanyak 695 kilometer persegi iaitu 172,000 ekar yang hanya ½% dari kawasan Sarawak keseluruhannya. Jikalau ini akan menjadi satu atau

membawa satu kesan yang buruk kepada environmental di Sarawak, saya pun hairanlah barangkali Ahli dari Bandar Kuching seorang saintis yang pandai dan juga mereka telah mengatakan bahawa penduduk-penduduk yang berkenaan yang ditenggelami oleh air itu jikalau dipindah akan tidak hidup dengan taraf yang tinggi lagi sekarang. Saya hendak bertanya kepada Ahli dari Bandar Kuching, siapakah beliau untuk mengatakan kemahuan penduduk-penduduk luar bandar, khususnya di kawasan Ulu Rajang iaitu di kawasan saya sendiri, adakah beliau pernah diam, adakah beliau pernah tidur, adakah beliau pernah makan dengan mereka? Apakah masalah yang mereka hadapi, bagaimanakah mereka hidup sekarang? Jadi ini soal yang tidak diambilkira oleh pihak DAP. Mereka dengan sengajanya meracuni fikiran-fikiran orang luar bandar untuk kepentingan politik mereka, untuk cheap publicity dengan izin. Saya haraplah Ahli dari Bandar Kuching janganlah mainkan politik untuk kepentingan sendiri. Kalau tidak ada modal, janganlah mainkan perasaan orang ramai yang ada di kawasan saya sendiri.

Saya ingin menumpukan ucapan saya kepada Rang Undang-undang ini, Tuan Yang di-Pertua, dan saya percaya saya akan berjumpa dengan beliau di waktu Sidang Budget.

Fasal 2 (c) Rang Undang-undang yang bertujuan untuk meminda sub perenggan (xi) perenggan (a) Fasal 2, Perkara 46 Perlembagaan bagi membuat peruntukan untuk menambahkan bilangan ahli-ahli Dewan Rakyat di Negeri Sarawak dari dua puluh empat orang yang ada sekarang kepada dua puluh tujuh orang.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai perkara ini saya ingin menumpukan perbincangan saya mengenai satu aspek

yang begitu penting dan mustahak untuk perhatian Dewan yang mulia ini dan juga untuk Kementerian yang berkenaan. Aspek ini adalah saiz kawasan pilihanraya Parlimen yang sekarang ada di negeri Sarawak. Kebanyakan daripada saiz kawasan pilihanraya Parlimen di Sarawak adalah terlalu besar. Contohnya adalah kawasan saya sendiri Ulu Rajang yang mempunyai kawasan kurang lebih sama dengan saiz kawasan negeri Pahang. Tanggungjawab kita sebagai Ahli Parlimen adalah sama, iaitu untuk memperjuangkan negara dan bangsa supaya negara kita akan terus menjadi aman, damai dan makmur.

Tuan Yang di-Pertua, awal tadi saya telah menyatakan bahawa berapa pentingnya mengenai saiz kawasan pilihanraya Parlimen dan sepatutnya mestilah diambil kira dengan berat oleh Kerajaan oleh sebab-sebab yang tertentu yang saya akan sebutkan kelak.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Parlimen atau Wakil Rakyat, khususnya yang mewakili luar bandar bukan sahaja menjadi Wakil Rakyat, akan tetapi sudah menjadi bapa kepada penduduk-penduduk yang diwakili oleh mereka. Faktor pertama yang menjadi penghalang atau handicap kepada kawasan-kawasan pilihanraya yang mempunyai saiz yang begitu besar kalau dibanding dengan kawasan pilihanraya yang mempunyai saiz yang kecil, tetapi concentrated, dengan izin, oleh penduduk-penduduk ialah dari segi Wakil Rakyat itu hendak memberi servis kepada kawasan tersebut. Apa lagi kalau kawasan itu adalah kawasan yang terpencil sekali yang langsung tidak mempunyai infrastruktur seperti jalanraya, seperti kawasan di Baram, Kapit, Julau dan lain-lain di Sarawak yang masing-masing mempunyai kawasan yang begitu besar. Ini sudah tentu menghalang Wakil Rakyat

untuk bertemu dengan penduduk-penduduk yang berniat untuk menyuarakan masalah mereka kepada Wakil Rakyat dan juga untuk seseorang Wakil Rakyat untuk pergi ke setiap tempat, Tuan Yang di-Pertua, ia akan mengambil masa yang begitu panjang dan perbelanjaan yang begitu besar dan bukan semua Ahli Parlimen mempunyai duit untuk pergi ke kawasan.

Tuan Yang di-Pertua, ini sudah tentu menjadi peluru bagi pihak parti Pembangkang untuk meracuni orang-orang di luar bandar kononnya oleh kerana Wakil Rakyat itu tidak pergi kesemua tempat di kawasannya, maka seseorang Wakil Rakyat itu tidaklah berniat atau tidak layak untuk menjadi Wakil Rakyat. Ini kalau dibandingkan dengan kawasan mereka yang letaknya di bandar iaitu seperti bandar Kuching dan bandar Sibu yang mempunyai jalan raya yang baru, mempunyai telefon dan lain-lain infrastruktur yang sedia ada untuk kegunaan mereka. Mereka dapat pergi dari satu tempat ke satu tempat dengan menggunakan masa yang singkat. Mereka juga menggunakan alat seperti telefon dan media massa untuk kegunaan mereka sendiri dan berhubung dengan pengundi-pengundi mereka.

Tuan Yang di-Pertua, oleh kerana itu saya tidak fahamlah mengapa kawasan pilihanraya seperti ini patut ditambah lagi, tanpa mengira kawasan-kawasan yang besar.

Tuan Yang di-Pertua, yang kedua ialah mengenai kos perjalanan seseorang Wakil Rakyat yang dihadapi jika dia mempunyai kawasan yang besar adalah terlalu tinggi. Perkara ini adalah amat penting untuk diambil kira. Itu sudah tentu menjadi penghalang yang besar kepada seseorang Wakil Rakyat. Sudah tentu Wakil itu tidak dapat melaksanakan tanggungjawab utamanya iaitu perjumpaan dengan rakyat, jika

seseorang Wakil Rakyat itu tidak mampu. Masalah ini dapatlah dihadapi jikalau kita dapat menambah lagi kawasan Pilihanraya Parlimen supaya kawasan Parlimen yang ada sekarang dan yang besar saiznya dapat dikaji semula supaya Wakil Rakyat kita dapatlah berjuang tanpa gangguan.

Tuan Yang di-Pertua, untuk mengambil contoh, saya memberi kawasan saya sendiri untuk perhatian Dewan yang mulia ini. Kawasan Parlimen Ulu Rajang adalah satu daripada kawasan-kawasan pilihanraya yang terbesar sekali di Malaysia ini. Kawasan seperti ini langsung tidak mempunyai infrastruktur jalan raya. Cara perjalanan hanya menggunakan sungai dan ini mengambil masa yang panjang dan menelan belanja yang besar, juga kawasan ini adalah dibahagikan kepada dua, iaitu satu letaknya di sepanjang Sungai Balui dan yang kedua letaknya di sepanjang Sungai Baleh. Sudah tentulah perhubungan di antara kedua-dua kawasan ini adalah jauh dari satu sungai ke satu sungai.

Tuan Yang di-Pertua, aspek seperti ini yang ada di kawasan seperti ini patutlah diambil kira dengan berat dan patutlah dikaji dengan sedalam-dalamnya supaya kawasan pilihanraya di Negeri Sarawak akan menjadi adil. Saya percaya soal penduduk, kebanyakan penduduk, dan soal saiz kawasan pilihanraya adalah satu aspek yang patut diambil kira oleh Kementerian tersebut supaya pembahagian kawasan Pilihanraya Parlimen dan juga kawasan Pilihanraya Negeri di Sarawak akan dibahagikan dengan adil dan disokong oleh orang ramai. Dengan itu saya menyokong Rang Undang-undang ini.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat dari Kota Melaka.

4.35 ptg.

Tuan Lim Kit Siang (Kota Melaka):
Tuan Yang di-Pertua, rakan saya Yang Berhormat dari Bandar Kuching ada menerangkan kenapa kita di pihak sini tidak boleh menyokong cadangan mengenai pemindaan kepada peruntukan mengenai kawasan-kawasan Parlimen di Sarawak. Saya tidak akan sebut perkara ini selain daripada pindaan yang dicadangkan kepada Artikel 61 di mana akan memperuntukkan, membenarkan seseorang Setiausaha Parlimen yang bukan seorang anggota Dewan untuk mewakili Menteri atau Timbalan Menteri di Dewan yang lain. Ini bererti apabila pindaan ini diluluskan seorang Senator yang dilantik sebagai Setiausaha Parlimen boleh datang ke Dewan yang mulia ini untuk mewakili Menteri-menteri yang berkenaan dan ini akan menjadi sejarah, sejarah dalam Parlimen Malaysia.

Adakah ini satu perkembangan yang baik, adakah ini satu perkembangan yang patut disokong. Saya rasa apabila kita lihat prestasi khasnya Menteri-menteri, Timbalan-timbalan Menteri, inilah satu perkembangan yang tidak boleh disokong. Pada asalnya apabila Parlimen kita diadakan, barulah Menteri-menteri dan Timbalan Menteri boleh menjawab soalan, kemukakan Rang Undang-undang atau bagi pihak Kerajaan mewakili Kerajaan dalam Perbekalan atau Rang Undang-undang Perbekalan. Tetapi selepas itu ada pindaan dibuat kepada Peraturan Mesyuarat di mana Setiausaha Parlimen dibenarkan untuk mewakili Menteri untuk menjawab soalan dan baru-baru ini, lagi satu Peraturan Mesyuarat dipinda supaya Setiausaha Parlimen boleh mewakili Menteri dalam peringkat Jawatankuasa Perbekalan dan satu akibat daripada perkembangan ini ialah kita lihat bahawa jarangnyanya Menteri-menteri datang ke Dewan

yang mulia ini untuk menjawab soalan, kemukakan Rang Undang-undang atau menjawab kepada teguran-teguran, ucapan-ucapan Ahli Parlimen tidak kira daripada Pembangkang atau daripada partinya sendiri. Ini menunjukkan bahawa Menteri-menteri nampaknya tidak memandang berat darjat dan tempat Parlimen ini.

Dalam Dewan ini sudah hari yang kelima jarang kita melihat Menteri-menteri selain daripada hari ini Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri ada, oleh kerana mahu pinda Perlembagaan, mahu $\frac{2}{3}$ semua datang tetapi apabila ada soalan, ada Rang Undang-undang, mereka hilang.

Mungkin dalam Peraturan Mesyuarat mereka ada hak tetapi ada hak bukan bererti mereka patut menurunkan darjat dan tempat taraf Parlimen.

Tuan Yang di-Pertua, untuk menunjukkan bagaimana satu perkara dianggap penting atau tidak penting apabila ada jemputan dibuat kepada Menteri membuka apa-apa peristiwa, kalau Menteri yang berkenaan menganggap perkara itu tidak penting dia hantar Timbalan Menteri, kalau tidak penting sekali dihantar Setiausaha Parlimen. Adakah Parlimen sekarang sudah sampai peringkat itu, hanya Setiausaha Parlimen cukup, bukan sahaja Setiausaha Parlimen yang terpilih, Senator pun boleh datang. Saya rasa inilah perkembangan yang kita patut berhentikan bukan sahaja kita jangan luluskan pindaan ini kita tarik balik pindaan yang kita telah buat dahulu, bahawa Setiausaha Parlimen boleh menggantikan Menteri atau Timbalan Menteri untuk menjalankan urusan Kerajaan dalam Dewan yang mulia ini.

Saya tidak mahu beri contoh yang banyak. Tengok sahaja Menteri-menteri khasnya dalam peringkat ini Menteri-menteri MCA pergi ke mana? Satu ceramah dalam satu kawasan yang kecil lebih penting, lebih mustahak daripada urusan-urusan Parlimen. Hari ini boleh dilihat, boleh tengok; mahu meminda Perlembagaan tentu whip ada. Tetapi ini menunjukkan apakah tanggungjawab whip tetapi bukan sahaja Menteri MCA begitu, Menteri UMNO pun begitu, Menteri MIC dan Menteri Barisan Nasional pun begitu. Sudah sampai satu peringkat mereka kata: Apa urusan Parlimen? Tidak mustahak! Berpolitik, kempen dapat undi dalam parti lebih mustahak. Kalau begitu lebih baik apabila sudah dekat perhimpunan Parti UMNO, sudah dekat perhimpunan Parti MCA jangan adakan Parlimen, oleh kerana kita tidak mahu Parlimen dijatuhkan tarafnya.

Saya berharap oleh kerana Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana ada di sini bolehlah instil atau tanam sedikit tanggungjawab pihak Menteri bukan untuk Parti Pembangkang tetapi untuk institusi Parlimen. Kalau Menteri-menteri sendiri tidak menganggap serius . . .

Perdana Menteri: Tuan Yang di-Pertua . . .

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Amat Berhormat minta jalan.

Tuan Lim Kit Siang: Minta jalan, baiklah, boleh.

Perdana Menteri: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya Menteri-menteri tidaklah berniat untuk menghina Dewan ini. Masalahnya ialah Ahli-ahli Pembangkang bila membuat soalan nampak secara kebudak-budakan.

Jadi, memadailah kalau kita hantarkan Setiausaha Parlimen sahaja (*Ketawa*).

Tuan Lim Kit Siang: Kalau begitu caranya, jawapan yang kebudak-budakan yang dibuat oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, kita faham. Kita faham sikap Menteri-menteri. Kalau Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pun buat begitu tentulah begitu juga sikap Menteri-menteri.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri lupa bukan sahaja Ahli-ahli Pembangkang ada kemukakan soalan, Ahli-ahli Barisan Nasional pun ada kemukakan soalan. Adakah ini bererti bahawa mereka juga setaraf dengan Setiausaha Parlimen atau lebih baik kalau begitu Setiausaha Politik masuk jadi Ahli Kabinet. Saya rasa tentulah Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mahu membudak-budakan, bermain-mainkan perkara ini. Tetapi saya mahu mengingatkan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri patutlah jangan lupa slogannya "Pimpinan Melalui Teladan". Nampaknya dia sudah lupa. Kalau dia lupa Menteri-menteri pun lupa, kakitangan-kakitangan Kerajaan pun lupa.

Saya harap bukan sahaja Yang Amat Berhormat Perdana Menteri boleh mengarahkan Menteri-menteri, mengarahkan Timbalan-timbalan Menteri dan lain-lain anggota Kabinet lebih serius bahawa dia sendiri boleh buat satu contoh lebih serius, bukan semacam tadi kebudak-budakan. Dan ini bukan untuk faedah Parti Pembangkang tetapi untuk institusi Parlimen supaya institusi Parlimen boleh tumbuh menjadi satu institusi yang lebih kekal, yang lebih dapat penghormatan rakyat jelata. Itulah sebab saya rasa dan patutlah; kita tidak mahu seorang Setiausaha Parlimen yang bukan dipilih, seorang Senator datang ke sini. Dia bertanggungjawab untuk siapa, kepada siapa? Kalau dia boleh jawab

pun untuk jawab sahaja tanpa kuasa yang sebenar, tanpa pengetahuan yang sebenar dan hilang tujuan soal jawab untuk mendapat bukan sahaja butir-butir, maklumat tetapi supaya mereka yang berkenaan, yang ada tanggungjawab yang tertinggi boleh faham aliran fikiran dan boleh menjadi satu input baik pun dalam pelaksanaan atau perancangan dasar.

4.45 ptg.

Tuan Andrew Janggi Muiyang (Lubok Antu): Tuan Yang di-Pertua, saya turut mengalu-alukan Rang Undang-undang Perlembagaan (Pindaan) yang telah dibentangkan oleh Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri sebentar tadi.

Rang Undang-undang ini adalah bertujuan untuk meminda Perlembagaan Persekutuan bagi membolehkan ditambah Ahli Dewan Rakyat dari Sarawak daripada 24 orang sekarang kepada 27 orang. Ia juga bertujuan untuk membolehkan Suruhanjaya Pilihanraya mengulangkaji dan menetapkan kawasan-kawasan pilihanraya Parlimen dan Dewan Undangan Negeri di Sarawak.

Saya menyokong Rang Undang-undang ini oleh kerana ini adalah merupakan satu langkah untuk menyelaraskan penyemakan kawasan-kawasan pilihanraya di seluruh negara di mana pada tahun lepas semakan yang serupa telah dibuat bagi negeri-negeri di Semenanjung dan Sabah. Saya yakin langkah ini ditunggu-tunggu oleh rakyat Sarawak dan sekarang mereka merasa lega kerana penyemakan kawasan pilihanraya di Sarawak akan diselesaikan dengan segera setelah Rang Undang-undang ini diluluskan. Dengan itu juga mereka tidaklah merasa sangat ketinggalan dalam exercise ini. Lagi pun, Tuan Yang di-Pertua, selama ini

rakyat Sarawak tertunggu-tunggu dan gelisah bertanyakan bila lagi kawasan pilihanraya mereka akan disemak semula, memandangkan ramai orang meramalkan Pilihanraya Umum akan datang akan diadakan tidak lama lagi mungkin kata mereka dalam tahun 1986.

Tuan Yang di-Pertua, tambahan sebanyak 3 lagi kawasan pilihanraya itu anggota Dewan Rakyat dari Sarawak di Parlimen sungguhpun tidak begitu banyak dan ramai bolehlah diterima. Ini memandangkan negeri Sarawak adalah sebuah negeri yang besar lebih besar daripada Semenanjung sendiri.

Pada masa ini kawasan-kawasan Parlimen dan Dewan Undangan Negeri adalah sangat besar dan luas. Dan ini menimbulkan banyak masalah daripada segi perkhidmatan wakil-wakil rakyat kerana perkhidmatan tidak dapat diberikan dengan mudah, menyeluruh dan berkesan. Ini pula menimbulkan masalah kepada rakyat sehingga kadang-kadang menimbulkan rasa tidak puas hati di kalangan rakyat terhadap wakil-wakil rakyat. Ini tidak bermakna bahawa kami Wakil-wakil Rakyat di Sarawak tidak dedikasi dalam khidmat kami. Tetapi adalah disebabkan keluasan kawasan, lagi pula penduduk-penduduk di Sarawak kebanyakannya tinggal di kawasan-kawasan pedalaman bertaburan dan sukar dihubungi disebabkan oleh masalah perhubungan.

Sarawak bukanlah sebagaimana Semenanjung di mana terdapat kawasan-kawasan kependudukan yang padat dan mudah serta lengkap dengan kemudahan-kemudahan jalanraya dan pengangkutan. Oleh hal yang demikian, tambahan kawasan Parlimen dan Dewan Undangan Negeri di Sarawak ini akan mengecilkan lagi kawasan-kawasan

pilihanraya di sana dan ini akan membantu menyelesaikan masalah yang saya bangkitkan itu.

Berhubung dengan ini suka saya mencadangkan supaya Suruhanjaya Pilihanraya di dalam menyemak semula dan menentukan kawasan-kawasan pilihanraya yang baru nanti, mereka hendaklah menimbang faktor keluasan kawasan, masalah perhubungan dan juga masalah taburan penduduk-penduduk. Saya harap perhatian dapat diberi kepada penyemakan kawasan-kawasan di luar bandar dan tidak ditumpukan kepada kawasan-kawasan dalam bandar. Jika ini tidak dapat dibuat, saya bimbang masalah yang dihadapi oleh rakyat sekarang tidak akan dapat diatasi. Saya berharap agar penyemakan semula kawasan-kawasan pilihanraya di Sarawak ini akan dapat membawa perubahan di dalam kehidupan sosio-ekonomi rakyat luar bandar di Sarawak. Dan saya yakin ianya akan dapat mempercepat dan memesatkan lagi pembangunan di kawasan-kawasan tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, oleh itu saya berharap sangat supaya di dalam exercise ini nanti, Suruhanjaya Pilihanraya dapat meninjau pandangan-pandangan rakyat dan jangan terlalu sangat menimbangkan soal-soal politik kerana apa yang harus diutamakan ialah soal kebajikan dan kebaikan rakyat. Saya percaya jika Suruhanjaya Pilihanraya dapat meninjau pandangan-pandangan rakyat tentang pembahagian kawasan-kawasan baru ini, ianya akan dapat dibuat bagi kebaikan rakyat sepenuhnya.

Tuan Yang di-Pertua, dengan tambahan kawasan-kawasan baru ini, mungkin ada pihak yang akan menyoalkan tentang pengundi-pengundi yang tidak begitu ramai dalam suatu-suatu kawasan-kawasan pilihanraya di Sarawak. Parti Pembangkang mungkin akan

mempersoalkan perkara ini. Saya harap Suruhanjaya Pilihanraya janganlah sangat mengambil berat soal ini kerana sebagaimana yang saya katakan tadi keadaan di Sarawak tidaklah sama dengan keadaan di Semenanjung. Pada pandangan saya, soal bilangan pengundi yang kecil bukanlah soal yang penting tetapi soal saiz kawasan adalah lebih penting. Lagi pula kita hanya akan mengadakan ulangkaji kawasan-kawasan pilihanraya selama 10 tahun dan saya yakin 10 tahun daripada sekarang penduduk-penduduk dalam kawasan-kawasan tersebut sudah pastilah akan bertambah dan meningkat.

Tuan Yang di-Pertua, sekian. Saya memohon menyokong dan harap pandangan-pandangan saya dapat ditimbangkan akan oleh pihak-pihak tertentu.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat dari Mukah.

4.52 ptg.

Dr Leo Michael Toyad (Mukah): Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya bangun bersama untuk membahaskan Rang Undang-undang yang dibentangkan di Dewan yang mulia ini pada hari ini oleh Yang Berhormat Menteri iaitu Rang Undang-undang yang bernama suatu akta untuk meminda Perlembagaan Persekutuan bagi membuat peruntukan untuk menambahkan bilangan ahli-ahli Dewan Rakyat dari Negeri Sarawak, dan mengenai perkara-perkara yang berkaitan dengannya termasuk peruntukan Suruhanjaya Pilihanraya membuat ulangkajian di bawah Fasal (2).

Saya di sini ingin menegaskan bahawa saya ingin memberi sokongan kepada Rang Undang-undang ini bahawa ini adalah satu langkah yang membuat peruntukan untuk menambahkan bilangan-bilangan ahli

Dewan Rakyat dari Sarawak dan berikutan itu adalah menambahkan perwakilan dari negeri Sarawak. Saya percaya ini akan meluaskan perwakilan kerana Sarawak adalah satu kawasan yang besar dan banyak lagi kawasan-kawasan itu masih belum diperbangunkan dan juga ditaraf luar bandar. Saya mengambil peluang ini untuk bercadang bila Suruhanjaya Pilihanraya membuat kajian dapat menimbangkan bahawa tumpuan-tumpuan di dalam pembangunan negeri dan negara ini amnya adalah masa kini ditekankan di kawasan-kawasan luar bandar yang masih berkurangan dalam bidang pembangunan. Begitu juga yang banyak telah dikatakan oleh ahli rakan-rakan saya yang telah menyatakan di kawasan-kawasan pendalaman dan di persisiran Sarawak banyaknya kawasan itu luas yang diwakili oleh seorang wakil rakyat, termasuk juga di kawasan persisiran di mana perhubungan yang masih sukar dan perjalanan-perjalanan dan perhubungan-perhubungan di antara rakyat dengan Kerajaan melalui wakil-wakil Kerajaan masih sukar.

Jadi dengan langkah begini diharapkan perhubungan-perhubungan di antara Kerajaan dengan rakyat jelata dapat dipereratkan lagi dan rancangan-rancangan pembangunan khususnya di kawasan-kawasan yang masih mundur di luar bandar itu dapat kita tumpukan dan naikan kemajuan dan pembangunan.

Di sini juga saya ingin mengambil peluang kerana di dalam Dewan ini semasa membahaskan Rang Undang-undang ini, Wakil Rakyat dari bandar telah menjadi jaguh dan telah melaung-laungkan masalah di kawasan-kawasan luar bandar dan seperti yang dinyatakan oleh rakan saya dari Ulu Rajang bahawa beliau secara mendengar-dengar sahaja cuma dapat memberi pandangan-pandangan

beliau sebagai seorang Wakil Rakyat dari bandar. Di sini juga saya menyatakan bahawa saya hairan mendengar beliau menyatakan banyak kawasan-kawasan di luar bandar masih belum dibangunkan dan dengan sama sekali juga beliau menyebutkan bahawa beliau tidak setuju dengan pembangunan seperti pembangunan Bakun atau pembangunan-pembangunan lain yang diadakan di luar bandar. Beliau dengan menyatakan bahawa scientific facts and figures, dengan izin, yang beliau telah nyatakan di dalam Dewan ini yang akan menjejaskan kawasan-kawasan luar bandar ini dan ecological system, dengan izin. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat dari Bandar Kuching bahawa ecological system Yang Berhormat ini maksudkan adakah keadaan-keadaan yang sekarang kita lihat di mana penduduk-penduduk misalnya di kawasan Bakun itu atau di kawasan persisiran-persisiran di Sarawak dan di luar bandar itu ecological system yang telah wujud beratus-ratus tahun dan juga dari masa penjajahan British itu dan adakah beliau ingin melihatkan kawasan-kawasan ini menjadi satu kawasan yang status quo dan biarkan ia menjadi satu museum piece, dengan izin, dan ditinggalkan supaya seperti yang kita biasa lihat menjadi satu bahan untuk pameran sahaja dan tidak mengirakan perasaan-perasaan dan aspirasi-aspirasi rakyat dan penduduk-penduduk di kawasan itu yang ingin juga kemajuan seperti di kawasan bandar di mana Yang Berhormat dari Bandar Kuching itu duduk.

Kita tidak menafikan bahawa kita mesti juga membangunkan kawasan bandar kerana dalam satu sistem ekonomi atau pembangunan memang ada saluran pengeluaran dari luar bandar dan untuk perkhidmatan pengeluaran-pengeluaran untuk misalnya eksport ke luar negeri, itu kita setuju, tetapi saya ingin bertanya di sini bahawa tidakkah Yang

Berhormat itu sedar bahawa pembangunan luar bandar itu juga tergantung kepada pembangunan di luar bandar di mana pembangunan luar bandar itu kebanyakannya adalah tergantung atas agro-based cycle, dengan izin, dan saluran atau, dengan izin, economy itu memanglah melibatkan bandar itu dengan luar bandar dan kedua-dua kawasan itu bergantung kepada sama sendiri. Jadi kalau kita tidak membangunkan kawasan luar bandar asas dan penubuhan bandar itupun juga kurang.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat dari Bandar Kuching itu juga telah menyatakan bahawa ramai anak-anak Sarawak ini kesal kerana sikap dan perbuatan atau kekurangan pembangunan di Sarawak dan juga pada tanggapan saya bahawa dia kesal merdeka masuk ke dalam Malaysia. Di sini saya ingin menyatakan saya juga seorang anak Sarawak dan saya ingin menyatakan di sini bahawa pandangan-pandangan itu adalah terhad kepada segolongan yang mengenal Yang Berhormat dari Bandar Kuching itu sahaja kerana rakyat di Sarawak memang telah setuju masuk merdeka ke dalam Malaysia dan kini masih juga berazam untuk bekerjasama supaya pembangunan-pembangunan yang kita telah perjuangkan akan diperjuangkan dan yang telah diidam-idamkan oleh rakyat yang telah berjuang untuk kemerdekaan itu akan tercapai.

Beliau mengeluarkan beberapa statistik-statistik dan yang impressive dari segi pendengaran telinga saya sahaja tetapi kalau kita menimbangkan pembangunan masyarakat dan pembangunan sesebuah negeri itu tidaklah bergantung semata-mata atas statistik kerana saya juga sebagai seorang ahli scientist, statistik itu hanyalah satu panduan dan kita mesti peringatkan itu adalah satu, dengan

izin, creation atau perbuatan manusia dan statistik itu kadang-kadang adanya banyak bias dan tidak memberi gambaran yang sebenarnya kerana pembangunan masyarakat ini dari segi pembangunan masyarakat itu banyak faktor-faktor yang kita tidak dapat sukutkan dengan scientific facts and figures. Begitu juga bila kita menimbangkan ulangkajian kawasan-kawasan perwakilan di sesebuah negeri, khasnya di Sarawak juga, kita tidak bergantung kepada bilangan-bilangan penduduk sahaja kerana satu tujuan yang kita ingin adalah untuk mencapai pembangunan atau mencapai aspirasi-aspirasi rakyat jelata.

Jadi saya ingin membuat satu komen di sini bahawa Yang Berhormat dari Bandar Kuching telah menyatakan beliau ada ramai pengundi-pengundi di kawasannya dan terpaksa menerima beratus-ratus ribu aduan dan tidak cukup masa untuk beliau berjumpa dengan rakyat beliau. Di sini saya menganggapkan bahawa kalau Yang Berhormat dari Bandar Kuching itu mendapat terlalu banyak aduan sampai tiada masa, saya anggap adalah satu kekurangan dari segi Wakil Rakyat itu dan saya syorkan ada baiknya kalau kita menukarkan Wakil Rakyat itu sahaja (*Tepuk*).

Beliau juga ada menyentuh serba sedikit tentang perkara "anti-Federalism", dengan izin, adalah dirasai di negeri Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga sebagai wakil dari Sarawak dan anak Sarawak, berpendapat anti "Federalism" yang disebutkan oleh wakil rakyat ini adalah satu perasaan di antara satu dua orang dan di dalam golongan yang kecil seperti, dengan izin, in every basket there are some rotten apples. Mereka yang dikatakan oleh Yang Berhormat dari Bandar Kuching itu mengatakan perubahan kurang di negeri Sarawak dan pembangunan yang tidak tercapai dan

tidak memuaskan. Ini adalah satu alasan kerana banyak mereka yang mengamalkan sikap ini adalah kurang modal, dengan izin, modal itu dari segi, any interpretation.

Saya harap dalam langkah ulangkajian kawasan-kawasan di Sarawak ini dan juga di masa depan, saya harap tujuan kita untuk memberi peluang untuk pembangunan di seluas-luas kawasan negeri atau negara kita akan tercapai. Dengan itu, saya ingin menyatakan sekali lagi sokongan saya kepada Rang Undang-undang ini.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat dari Batang Lupar.

5.12 ptg.

Datuk Edwin anak Tangkun (Batang Lupar): Tuan Yang di-Pertua, saya juga bangun menyokong Rang Undang-undang bernama suatu Akta untuk meminda Akta Perlembagaan Persekutuan bagi membuat peruntukan untuk menambahkan bilangan Ahli-ahli Dewan Rakyat dari Negeri Sarawak dan dalam Fasal 2 (c) bagi membuat peruntukan Ahli Dewan Rakyat dari Negeri Sarawak dari 24 orang yang ada sekarang kepada 27 orang Ahli Dewan Rakyat untuk mewakili Negeri Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, dalam pertengahan tahun 1985 ini, Dewan Undangan Negeri telah meluluskan Rang Undang-undang untuk menambahkan bilangan Ahli Dewan Undangan Negeri dari 48 kepada 56 orang. Tambahan itu ialah 8 Ahli Dewan Undangan Negeri baru dan Ahli Dewan Rakyat dari Negeri Sarawak yang ada sekarang 24 dan sepatutnya ditambah seorang lagi menjadi 28 orang, kerana kalau kita mengambil kira di sini 58 bahagi dua mungkin 28 orang.

Tuan Yang di-Pertua, sebelum saya melanjutkan ucapan saya di sini, ingin saya mengucapkan terima kasih

kepada Kerajaan Barisan Nasional yang sentiasa mengkaji Rang Undang-undang dari masa ke semasa. Masanya telah tiba dan Kerajaan Persekutuan telah sewajarnya menimbang dan menambahkan Ahli Dewan Rakyat dari 24 orang kepada 27 orang, walaupun tidak diberi 28 orang, tetapi kami telah menyokong Rang Undang-undang ini.

Tuan Yang di-Pertua, Negeri Sarawak telah merdeka dalam Malaysia hampir 23 tahun dan perjalanan membuat peruntukan untuk Suruhanjaya Pilihanraya menjalankan ulangkaji kepada Negeri Sarawak sangat tidak memuaskan. Sepatutnya ulangkaji ini dijalankan tidak melebihi 20 tahun atau lebih awal lagi, kerana kita semua sedia maklum bahawa Negeri Sarawak dalam Malaysia adalah negeri yang sangat besar dan susah dilawati berdasarkan jalanraya atau jalan kecil tidak dapat disediakan kepada penduduk di kawasan luar bandar. Saya tidak menyentuh telefon. Jalanraya pun sudah tidak ada, bagaimana telefon dapat disediakan kalau tidak ada jalanraya.

Negeri Sarawak kalau saya tidak salah seluas 48,000 batu persegi berbanding dengan Semenanjung Malaysia yang mengandungi 11 negeri, kalau tidak salah luasnya 50,000 batu persegi, or 50,000 square miles compared to Sarawak's 48,000 square miles, dengan izin. Kajian seluruh kawasan khasnya kawasan luar bandar di Negeri Sarawak sangat perlu dikaji sekali dalam tempoh 10 tahun, memandangkan Negeri Sarawak jauh ketinggalan di bidang pembangunan luar bandar. Kawasan Parlimen atau kawasan Ahli Dewan Undangan Negeri di Sarawak, di luar bandar sangat susah dilawati. Bagi pihak Kementerian di peringkat negeri atau Kementerian yang datang dari Semenanjung Malaysia ke kawasan luar bandar amat senang semasa

melawat ke kawasan luar bandar kerana mereka telah disediakan dengan helikopter. Bagi Ahli-ahli Dewan Rakyat atau Ahli Dewan Undangan Negeri, kami terpaksa berjalan kaki, kami kadangkala mengambil masa lima atau enam jam dari satu tempat ke satu tempat. Banyak juga kawasan Parlimen dilawati menggunakan perahu panjang (long boat), mengambil masa seminggu seperti di kawasan Ulu Sekerang dan Ulu Sebuyuh di Bahagian Kedua Sarawak. Mungkin ada kawasan dilawati lebih sebulan seperti di Bahagian Keenam dan Ketujuh Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, memandangkan kekurangan jalanraya di Negeri Sarawak bagi Ahli-ahli Dewan Rakyat, selama lebih 20 tahun, memang sangat sedih dirasakan oleh Ahli-ahli Parlimen. Contohnya di kawasan saya Batang Lupar, P. 138 dahulu dan sekarang telah diubah kepada 161. Kawasan Batang Lupar itu kalau dilihat dalam map luasnya sama dengan Negeri Sembilan dan lebih besar dari negeri Perlis dan kalau saya menyediakan satu program lawatan ke semua kawasan ini, dengan mengambil masa lebih sebulan, kawasan Batang Lupar ini rumah panjangnya sahaja hampir 400 buah dan 9 Penghulu kaum Iban. Di bawah satu Penghulu tidak kurang dari 28 sehingga 30 buah rumah panjang dan ada 2 Penghulu di Ulu Sebuyuh dan Tanjung Bijat yang mempunyai lebih 50 buah rumah panjang yang dijaga oleh 2 Penghulu itu.

Tuan Yang di-Pertua, penduduk di kawasan Batang Lupar itu kalau diambil kira nombor empat di Sarawak, yang lebih besar itu penduduk atau pengundi iaitu di bandar Kuching, Sibu dan Miri. Kawasan ini sangat mudah dilawati walaupun penduduknya lebih besar kalau dibandingkan dengan penduduk-penduduk di kawasan luar bandar

ataupun di merata Sarawak. Kawasan tersebut dapat dilawati dengan tempoh dalam satu atau dua hari sahaja. Tidak ada masalah lain bahkan cukup dilengkapi dengan bekalan elektrik, bekalan air, sekolah menengah Kerajaan, hospital besar, klinik-klinik, telefon dan sekolah menengah Kerajaan. Tidak saya menyentuh sukan kerana memang mencukupi di bandar Kuching, Sibu dan Miri.

Tuan Yang di-Pertua, apa yang saya berpendapat ialah pada pandangan orang ramai dari kawasan luar bandar bahawa tambahan bilangan Ahli Dewan Rakyat dan Dewan Undangan Negeri ini, perlu ditumpukan kepada kawasan luar bandar di mana kawasan itu didapati amat susah dilawati, bukan mengikut bilangan penduduk atau bilangan pengundi tetapi mengikut kawasan itu sangat luas dan susah dilawati.

Tuan Yang di-Pertua, dalam Fasal 3 (1) Rang Undang-undang ini bertujuan membuat peruntukan supaya Suruhanjaya Pilihanraya menjalankan ulangkajian di bawah Fasal 2 Perkara 113, Pembahagian Negeri Sarawak kepada Bahagian-bahagian Pilihanraya Persekutuan. Ingin saya menyentuh di sini bahawa peruntukan perubahan sebagaimana yang difikirkan perlu oleh Suruhanjaya ini memang disambut baik oleh seluruh rakyat, tetapi rakyat sebaliknya belum lagi mendapat di manakah kawasan itu perlu diubah dan di kawasan manakah Ahli Dewan Rakyat itu amat perlu ditambah. Namun demikian, saya berharap bahawa Suruhanjaya Pilihanraya akan perlu memikirkan dengan lebih mendalam dan akan dapat menimbangkan apabila mereka menjalankan tugas untuk menambahkan bilangan Ahli Dewan Rakyat dan Ahli Dewan Undangan Negeri Sarawak di Negeri Sarawak. Pembahagian ini amat penting dan kajian untuk mengubah kawasan di seluruh Negeri Sarawak perlu dikaji

sekali dalam tempoh 10 tahun dan jika ianya akan difikirkan perlu oleh pihak Suruhanjaya Pilihanraya, maka kawasan itu perlu diubahsuaikan, tetapi tambahan ini bukan diberi kepada kawasan bandar.

Apa yang saya bangkitkan mula tadi dalam ucapan saya kerana menambahkan Ahli Dewan Rakyat di bandar-bandar ini akan memberi peluang kepada pihak Pembangkang, kerana rakyat di bandar tidak ada masalah yang menjejaskan mereka, tetapi rakyat di bandar itu suka mendengar pihak Pembangkang menentang dasar Kerajaan. Rakyat di bandar tidak ada kira pembangunan, kerana pembangunan di bandar telah mencukupi. Kita selalu mendengar dan membaca dalam suratkhbar Yang Berhormat dari Bandar Kuching sentiasa mengeluarkan pendapat mereka mengenai Projek Hidero di Bakun, bahkan Projek Hidero di Bakun itu telah disokong oleh rakyat yang berdekatan dan Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong sendiri pun menyokong Projek Hidero Bakun semasa Baginda melawat ke Sarawak dalam bulan yang lepas.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin tahu di sini cara manakah pendirian Parti DAP berhubung dengan pembangunan luar bandar kerana Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan telah menyalurkan wang sebanyak lebih \$560,000 juta kepada projek di Ulu Batang Ai, Lubok Antu dan projek tersebut telah siap penghujung tahun 1985 ini. Kalau diambil kira, siapakah yang mendapat kemudahan yang pertama dari Projek Hidero Batang Ai itu? Pada pendapat orang ramai di Negeri Sarawak, rakyat di kawasan Bandar Kuching yang pertama mendapat bekalan elektrik dari kuasa Projek Hidero Batang Ai, Lubok Antu itu.

Tuan Yang di-Pertua, dalam Fasal 4 Rang Undang-undang ini bertujuan meminda Perlembagaan Persekutuan

untuk memberi hak kepada seorang Setiausaha Parlimen yang menjadi anggota satu Majlis Parlimen mengambil bahagian dalam proceedings Majlis di samping membantu Menteri-menteri dan Timbalan-timbalan Menteri dalam menjalankan fungsi-fungsi dan kewajipan mereka. Ini satu langkah yang sangat baik, bukan sepertimana yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka tadi, ini tidak meninggikan imej Parlimen kita, tetapi ini akan memberi langkah yang baru dan ini akan dapat mempercepatkan dasar Kerajaan supaya ianya akan dapat memberi kesan kepada Kerajaan dan rakyat kita.

Tuan Yang di-Pertua, akhirnya saya berharap apabila Rang Undang-undang ini telah diluluskan, pihak Jabatan Suruhanjaya Pilihanraya ini akan dapat mengambil perhatian yang lebih serius dan menyiasat kawasan-kawasan luar bandar supaya kawasan yang amat susah dilawat itu dapat dipertimbangkan.

Tuan Yang di-Pertua, saya sekali lagi menyokong Rang Undang-undang suatu Akta untuk meminda Perlembagaan Persekutuan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat dari Sibü.

5.25 ptg.

Tuan Ling Sie Ming (Sibü): Tuan Yang di-Pertua, saya bangun untuk membahaskan Rang Undang-undang Perlembagaan (Pindaan) 1985.

Tuan Yang di-Pertua, pada dasarnya saya menyokong tujuan Kerajaan untuk menjalankan ulangkajian kepada pembahagian bahagian-bahagian pilihanraya Persekutuan dan Negeri setiap 10 tahun berdasarkan peningkatan serta penghijrahan jumlah bilangan pengundi. Akan tetapi, saya ingin mempersoalkan di

sini juga adakah ulangkajian tersebut benar-benar menjamin keadilan sistem demokrasi berparlimen yang berasaskan amalan "satu orang satu undi dan satu nilai". Adakah berbagai kaum di negeri ini mempunyai bilangan Wakil Rakyat yang seimbang dengan jumlah penduduk masing-masing? Misalnya rakyat Malaysia berketurunan Cina berjumlah 5 juta orang, tetapi mereka hanya mempunyai lebih kurang 40 Wakil Rakyat sahaja, oleh yang demikian mereka tidak dapat menikmati hak-hak politik bersama kaum-kaum lain di Dewan Rakyat. Oleh itu, adalah penting usaha pembahagian semula kawasan-kawasan pilihanraya dibuat atas asas persamaan, jika tidak, ianya tidak akan membawa apa-apa mandat kepada sistem berparlimen di negeri ini.

Ulangkajian kali ini bertujuan mendapatkan bilangan Ahli-ahli Dewan Rakyat dari Negeri Sarawak dari 24 kerusi yang ada sekarang kepada 27 kerusi. Pada pendapat saya bertambahnya 3 orang Ahli Dewan Rakyat dari Sarawak selepas tempoh 10 tahun memang tidak mencukupi. Dari segi jumlah luas dan penduduknya, Negeri Sarawak adalah lebih besar jika dibandingkan dengan Negeri Sabah, tetapi kali ini bilangan Ahli-ahli Dewan Rakyat dari Negeri Sabah telah bertambah daripada 16 kerusi yang ada sekarang kepada 20 kerusi sedangkan bilangan dari Negeri Sarawak bertambah 3 orang sahaja. Ini tidak adil dan saksama. Sebab itu saya cadangkan supaya bilangan dari Negeri Sarawak bertambah sebanyak 6 kerusi, iaitu dari 24 kerusi kepada 30 kerusi bagi Dewan Rakyat dan 48 kerusi kepada 60 kerusi bagi Dewan Undangan Negeri Sarawak.

Bahagian-bahagian yang berkenaan adalah seperti berikut. Di Sarawak ada 7 Bahagian.

Bahagian Pertama dan Kedua—2 kerusi;

Bahagian Ketiga—2 kerusi;

Bahagian Keempat—1 kerusi;

Bahagian Keenam—1 kerusi;

dan Ahli-ahli Dewan Undangan Negeri juga akan bertambah sebanyak 12 kerusi. Walaupun Suruhanjaya Pilihanraya tidak seharusnya mematuhi peruntukan dua kerusi Ahli Dewan Undangan Negeri bagi seorang Ahli Dewan Rakyat, saya berpendapat peruntukan ini adalah penting untuk memberi nilai sebenar kepada hak mengundi serta menjamin keadilan amalan demokrasi.

Tuan Yang di-Pertua, Malaysia telah mencapai kemerdekaan selama 28 tahun tetapi setiap kali pembahagian semula bahagian-bahagian pilihanraya dijalankan, rakyat bukan bumiputera berasa bimbang. Ini disebabkan Kerajaan tidak mementingkan amalan satu orang satu undi dan satu nilai tetapi sebaliknya mengutamakan kepentingan politik diri sendiri. Jika pembahagian tidak dibuat mengikut amalan satu orang satu undi dan satu nilai, ia akan menjauhkan lagi jurang di antara kaum dan menyebabkan perpisahan antara mereka. Jadi, pembahagian semula bahagian-bahagian pilihanraya di Negeri Sarawak kali ini merupakan satu ujian terhadap Kerajaan.

Tuan Yang di-Pertua, dalam ulangkajian ini Kerajaan juga bertujuan menambahkan bilangan Ahli-ahli Dewan Negara ini dari 69 kepada 72 kerusi. Pada pendapat saya cadangan ini tidak perlu dan tidak membawa makna selain daripada membebankan Kerajaan dari segi kewangan. Mereka tidak akan memainkan peranan yang berkenaan dalam pelaksanaan dasar negara, sebab itu saya terus membantah cadangan ini. Pendirian kami terhadap ulangkajian yang disyorkan boleh

disimpulkan begini: Usaha ini hendaklah benar-benar bertujuan untuk memilih Wakil-wakil Rakyat yang tidak ragu-ragu memikul tanggungjawab masing-masing untuk faedah rakyat jelata. Jika tidak adalah sia-sia sahaja. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat dari Betong.

5.34 ptg.

Datuk Alfred Jabu anak Numpang (Betong): Tuan Yang di-Pertua, saya bangun untuk membahaskan Rang Undang-undang Perlembagaan (Pindaan) yang dibentangkan oleh Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri. Saya menyokong Rang Undang-undang ini.

Pemindaan Perlembagaan ini, Tuan Yang di-Pertua, adalah tepat pada masa dan amatlah dialu-alukan oleh rakyat di Sarawak. Dengan pertambahan kerusi-kerusi di peringkat Dewan Rakyat dan di peringkat Dewan Undangan Negeri, maka Kerajaan dan Wakil-wakil Rakyat lebih lagi senang, memudahkan perhubungan pembangunan kepada rakyat terutama di luar bandar.

Tuan Yang di-Pertua, terdapat di Sarawak kawasan-kawasan pilihanraya di luar bandar begitu luas dan amatlah sukar dilawati walaupun bilangan pengundi-pengundi tidak begitu ramai. Maksud saya, Tuan Yang di-Pertua, supaya pihak Suruhanjaya Pilihanraya dalam pembahagian kawasan-kawasan Dewan Rakyat dan Dewan Negeri mesti mengambil kira iaitu rural weightage, dengan izin, memandangkan berbagai aspek seperti kesukaran, kekurangan jalanraya, kawasan-kawasan yang susah dilawati seperti di hulu sungai yang bergunung-ganang, yang berbukit-bukau dan kadangkala apabila banjir besar susah hendak hilir, susah juga hendak mudik, mengikut perkataan di Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, tadi Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching mengatakan kawasan beliau mempunyai begitu ramai pengundi dan daripada itu mengatakan kawasan di luar bandar kurang perlu diberi keutamaan apabila Suruhanjaya Pilihanraya mengkaji kawasan-kawasan pilihanraya Parlimen kelak.

Tuan Yang di-Pertua, saya tidak bersetuju dengan Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching oleh kerana infrastructure perhubungan di bandar seperti di kawasan Ahli Yang Berhormat DAP dari Bandar Kuching begitu memuaskan. Jalanraya ada, telefon ada, motokar ada, motosikal ada, bekalan api ada, bekalan air ada, post office ada dan semuanya ada. Saya ingat kawasan pilihanraya dalam Bandar Kuching dapat dilintasi dengan sekelip mata sahaja, dalam setengah jam dari perimeter ke perimeter dengan menggunakan kenderaan dibandingkan dengan kawasan pilihanraya di luar bandar di mana terdapat tidak ada jalanraya dan apa juga perhubungan menggunakan sungai atau jalan kaki, menggunakan kaki sendiri, kadang-kadang bengkak kaki dipikul kawan dalam hutan. Hendak menghubungi dari satu tempat ke satu tempat memerlukan begitu banyak masa, kadang-kadang mengambil masa lebih 15 hari dari perimeter ke perimeter, kadang-kadang melintasi jeram, hutan belantara, tidur di dalam hutan, digigit oleh lintah, digigit ular, karam di jeram, air deras juga.

Saya hairan, Tuan Yang di-Pertua, apabila Ahli Yang Berhormat dari Sibu tidak menyebut tambahan kerusi pilihanraya diberi di luar bandar seperti di Bahagian Ketujuh, Bahagian Keempat di mana terdapat begitu luas. Saya ingat, Tuan Yang di-Pertua, pandangan Ahli Yang Berhormat dari Sibu mungkin kurang berkenaan dengan penderitaan rakyat di hulu sungai, kemungkinan beliau tidak

pernah melawat ke hulu. Disebabkan ini saya ingin bertanya kepada Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching, adakah Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching pernah digigit oleh lintah, karam di jeram.

Tuan Sim Kwang Yang: *(Bangun).*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat dari Bandar Kuching bangun fasal lintah. *(Ketawa).*

Tuan Sim Kwang Yang: Jawapan saya ialah ya, saya pernah pergi melawat dan digigit lintah. *(Ketawa).*

Datuk Alfred Jabu anak Numpang: Tuan Yang di-Pertua, lintah ini bermacam-macam. Kalau lintah yang kecil sahaja tidak bahaya.

Tuan Yang di-Pertua: Itu dipanggil pacat. *(Ketawa).*

Datuk Alfred Jabu anak Numpang: Tetapi banyak lintah yang di hutan-hutan, Tuan Yang di-Pertua, ada yang gigit di kaki, ada yang gigit di perut, ada yang gigit di kepala, ada gigit juga di tempat-tempat yang bersembunyi. *(Ketawa).*

Tuan Yang di-Pertua, jikalau Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching ataupun Ahli-ahli Yang Berhormat
.....

Tuan Bujang bin Haji Ulis: *(Bangun).*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, ada yang bangun hendak minta apa itu?

Tuan Bujang bin Haji Ulis: Ini hendak penjelasan juga.

Tuan Yang di-Pertua: Minta penjelasan.

Tuan Bujang bin Haji Ulis: Adakah Yang Berhormat bersetuju mungkin Yang Berhormat dari Bandar Kuching

bawa lintah ke bandar dan suruh lintah itu gigit dia? *(Ketawa)* Tak perlu pergi dalam hutan. *(Ketawa).*

Datuk Alfred Jabu anak Numpang: Tuan Yang di-Pertua, saya kurang pasti. Jikalau Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching ataupun Ahli-ahli Yang Berhormat dari pihak DAP tidak pernah digigit lintah atau karam di jeram, di ulu-ulu sungai ataupun tidak pernah tidur di hutan belantara, janganlah menjadi pencabar projek hidro pembangunan di Bakun. Rakyat di kawasan Bakun akan lebih lama menderita sekiranya tidak dirancangan projek yang teratur.

Dalam rancangan hendak menempatkan semula rakyat yang akan terlibat oleh projek hidro di Bakun saya ingat akan ditempatkan di tapak yang sesuai dijadikan, dengan izin, growth centre. Di mana mereka akan diberi peluang memajukan pertanian secara teratur di kawasan tanah yang agak subur untuk pertanian dengan infrastruktur dan perhubungan yang memuaskan. Mereka ini akan menikmati hasil pendapatan yang lebih lumayan lagi dari apa yang diperolehi pada masa sekarang. Growth centre, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, akan dilengkapi dengan pusat kesihatan dan sekolah yang jauh lebih baik lagi kemudahan daripada sekarang.

Yang Berhormat Ahli DAP dari Bandar Kuching, Tuan Yang di-Pertua, seolah-olahnya hendak memperlambatkan implimentasi projek hidro di Bakun, dengan menyatakan hendak "preserve ecology", preserve alam sekitar dan sebagainya. Adakah Yang Berhormat Ahli DAP dari Bandar Kuching ingin melihat rakyat di hulu sungai masih dalam keadaan susah dan menderita; karam dijeram, digigit lintah; yang sedih dalam ketinggalan dan masih menjadi orang miskin seperti purbakala? Saya ingin memberi nasihat

kepada semua Yang Berhormat Ahli-ahli DAP janganlah hanya ingin melihat rakyat luar bandar dipreserve, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, menjadi museum piece sahaja, hanya menjadi anggota dalam eco-system kawasan kemunduran sahaja. Tolonglah ubahkan sikap pemandangan Yang Berhormat Ahli DAP dari Bandar Kuching ke sikap tidak menjadi penghalang pembangunan untuk rakyat di Bakun yang sudah mendesak Kerajaan supaya Kerajaan mempercepatkan projek hidro di Bakun sebab mereka tidak mahu lagi ketinggalan.

Tuan Yang di-Pertua, maka dengan hujah-hujah ini dan pandangan yang saya sebutkan ini, saya menyokong Rang Undang-undang Perlembagaan (Pindaan).

Tuan Yang di-Pertua: Lambir. Last sekali daripada Sarawak, tidak ada yang lain.

5.43 ptg.

Dr George Chan Hon Nam (Lambir): Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya bangun untuk menyertai Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain untuk membahaskan Rang Undang-undang Perlembagaan Persekutuan (Pindaan) yang dibentangkan dalam Dewan yang mulia petang ini.

Tuan Yang di-Pertua, syor-syor untuk menambah bilangan constituencies bagi pilihanraya Parlimen dan Dewan Undangan negeri bagi negeri Sarawak memanglah bukan satu perkara yang baru dicadangkan. Kira-kira dua tahun yang lepas saya juga pernah mencadangkan dalam Dewan yang mulia ini bahawa bilangan Wakil Rakyat dari negeri Sarawak hendaklah ditambah berdasarkan dua faktor utama.

Pertamanya ialah keluasan negeri Sarawak dari segi geographical size yang seakan-akan besar dengan

Semenanjung Malaysia. Dan yang keduanya ialah penambahan bilangan penduduk di sisi pembangunan sosio-ekonomi yang pesat dan semakin meningkatnya kesedaran politik di kalangan rakyat Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, setakat ini negeri Sarawak hanya mempunyai 24 orang Wakil dalam Dewan yang mulia ini. Bilangan ini memanglah terlalu kecil jika kita mengkaji dari segi keluasan negeri Sarawak dan pelbagai kemajuan yang telah dicapai sejak Sarawak merdeka dalam Malaysia lebih 22 tahun yang lalu.

Cubalah bayangkan bagaimana 24 orang Wakil Rakyat di negeri Sarawak dapat menjalankan tugas-tugas mereka dengan sempurna di mana keluasannya adalah hampir sama besarnya dengan Semenanjung Malaysia. Tambahan pula, masalah pengangkutan dan perhubungan di constituency-constituency di kawasan luar bandar. Bagi seorang Ahli Parlimen untuk melawat kawasan beliau boleh mengambil masa sehingga beberapa hari untuk tiba di sesuatu kawasan yang beliau ingin mengunjungi. Beliau terpaksa menggunakan perahu, berjalan kaki, mendaki bukit bukau, apabila beliau ingin melawat kawasan-kawasan mereka masing-masing.

Kawasan saya iaitu constituency Lambir, P. 175, walaupun ia adalah satu kawasan campuran bandar dan luar bandar, saya telah mengalami berbagai-bagai masalah. Pertamanya, kawasan ini ialah sangat luas, lebih 3,000 km persegi yang kebanyakan kawasannya ialah luar bandar. Tambahan pula bilangan pengundi adalah cukup besar, lebih kurang 45,000 orang dan bilangan penduduk berjumlah lebih 100,000. Jika saya ingin melawat semua pelusuk kawasan saya, ia akan mengambil masa berbulan-bulan. Untuk melawat satu kawasan di ulu atau pedalaman, saya

terpaksa menggunakan kereta land-cruiser ke suatu kawasan, kemudian menyambung lagi perjalanan saya dengan perahu atau berjalan kaki menerusi jalan hutan berjam-jam sebelum tiba di sebuah rumah panjang atau kampung pendalaman.

Ini adalah satu misalan daripada satu kawasan yang keadaan perhubungannya boleh dianggap sederhana mengikut standard negeri Sarawak jika dibandingkan dengan kawasan-kawasan lain yang lebih teruk.

Tuan Yang di-Pertua, oleh kerana keadaan unique di negeri Sarawak maka saya ingin mencadangkan bahawa syor-syor untuk menambah bilangan constituency harus berdasarkan dua criteria iaitu pertimbangan keluasan sesuatu kawasan dan bilangan pengundi dan penduduk atau, dengan izin, the geographical size weightage and the voters' population size weightage.

Tuan Yang di-Pertua, berdasarkan keadaan unique di negeri Sarawak yang saya telah menerangkan adalah jelas bahawa bilangan wakil Dewan Rakyat dari negeri Sarawak harus ditambah.

Tuan Yang di-Pertua, saya berharap bahawa apabila Suruhanjaya Pilihanraya menjalankan tugas-tugasnya nanti untuk mengubah constituencies, dua criteria yang saya sebutkan tadi akan dipertimbangkan dengan sewajarnya dan dengan secara objektif.

Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong Rang Undang-undang yang kita sedang membentangkan dan berharap bahawa pandangan saya akan diberi pertimbangan yang sewajarnya. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Menteri yang berkenaan menjawab.

5.49 ptg.

Dato' Mohamed Khalil bin Yaakob:

Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih atas pandangan dan sokongan yang telah diberikan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat semasa membahaskan Rang Undang Perlembagaan (Pindaan) 1985 ini melainkan Ahli-ahli Yang Berhormat daripada parti Pembangkang yang tidak menyokong oleh kerana kita tidak mencadangkan kawasan-kawasan ini diwujudkan bagi bandar-bandar yang mereka mempunyai masih lagi penyokong-penyokong walaupun sudah kurang.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyentuh soal awal-awal yang dikemukakan oleh Wakil Bandar Kuching tadi mengenai Seksyen 4 (2), dengan izin, multiple factor yang disebutkan dan dia hendak mengatakan kalau boleh dia hendak bawa perkara ini sehingga kepada mahkamah, hendak menentukan kedudukannya. Sebenarnya seksyen ini telah pun dimansuhkan apabila Akta A. 584 diluluskan oleh Dewan Rakyat pada 16-2-1983, mungkin pada masa itu Ahli Yang Berhormat sedang asyik meneliti Projek Bakun, projek favourite dia, jadi dia tidak dapat mengikuti yang kita sudah memansuhkan perkara ini.

Penambahan 3 kerusi Dewan Rakyat dan 8 kerusi Negeri bagi negeri Sarawak, sebenarnya adalah adil dan memadai dengan jumlah pemilih Negeri tersebut, Sarawak dengan penambahan ini mempunyai 27 kerusi Dewan Rakyat dan 56 kerusi Negeri adalah yang terbesar jumlahnya dibandingkan dengan negeri-negeri lain. Negeri Kedah misalnya yang mempunyai jumlah pemilih yang hampir sama dengan Sarawak mempunyai hanya 14 kerusi Dewan Rakyat dan 28 kerusi Negeri. Negeri Perak yang mempunyai hampir 1 juta pemilih hanya mempunyai 23 kerusi

Dewan Rakyat dan 46 kerusi Negeri. Jadi ini menunjukkan bahawa keluasan kawasan sesuatu bahagian pilihanraya telah dipertimbangkan sewajarnya untuk mengurangkan beban dan kesukaran Wakil-wakil Rakyat untuk menjalankan tugas-tugas mereka. Di dalam urusan ulangkaji dan persempadanan semula yang dilakukan bagi negeri-negeri lain, kita semua telah melihat betapa adilnya Suruhanjaya Pilihanraya melaksanakan tanggungjawab. Suruhanjaya Pilihanraya tidak akan dapat memuaskan selera dan hati semua orang khususnya pihak Pembangkang. Tetapi pihak Pembangkang tentu bersetuju dengan saya bahawa persempadanan yang telah dilakukan tahun lepas sebenarnya tidak mengandungi sebarang helah, muslihat atau percubaan untuk mengurangkan atau mematikan peluang Pembangkang untuk memenangi pilihanraya kerana penyokong-penyokong mereka hanya ada di bandar sahaja.

Tuan Yang di-Pertua, kemenangan atau kekalahan dalam pilihanraya bukanlah kerana sempadan pilihanraya tidak betul, tetapi adalah semata-mata bergantung kepada sokongan pengundi-pengundi. Sekiranya dasar sesebuah parti itu tidak diterima dan kepercayaan rakyat khusus para pengundi tidak ada bagi parti berkenaan maka jatuhlah calon-calon atau parti berkenaan.

Saya ingin menyentuh Wakil Sibutadi, sudah tentulah dia akan menyebut perkara-perkara yang melibatkan keadaan di Sabah, katanya tambahan 4 kerusi kepada Sabah menjadikan jumlah kerusi 20, kerusi itu adalah barangkali tidak adil jika dibandingkan dengan yang lain-lain.

Saya ingin menyatakan kalau buat perbandingan Sabah mempunyai pemilih sebanyak 379,247 orang, Sarawak mempunyai hanya 191,679

orang lebih daripada Sabah, tetapi mempunyai 7 kerusi lebih besar. Jadi sudah tentu pemilih purata Parlimen bagi Sarawak ialah 21,000 orang dan dari purata Parlimen bagi Negeri Sabah ialah 19,000 orang.

Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya kita telah menempuh sebanyak 6 pilihanraya umum sejak kita merdeka. Kita telah sama-sama dapat melihat bagaimana bangun atau jatuhnya calon-calon DAP kerana mengelirukan rakyat, jika rakyat tidak senang lagi dengan parti ataupun pemimpin sesebuah parti macam parti DAP sudah tentu rakyat berhak mengenepian mereka dalam pilihanraya yang bebas dan adil. Hujah-hujah Wakil Bandar Kuching sebenarnya saya berterima kasih kerana sudah pun dijawab oleh Ahli-ahli Yang Berhormat daripada Sarawak sendiri.

Tuan Yang di-Pertua, berhubung dengan soal integrasi yang dinyatakan oleh Wakil Bandar Kuching, saya kira perkara ini sukar diatasi kerana faktor geography dan ekonomi menjadi punca utama yang memisahkan satu kaum dengan kaum yang lain di merata-rata tempat di negara ini dan ini sedang kita cari penyelesaian. Hal ini jelas bila kita lihat wujudnya pemisahan kaum di antara mereka yang tinggal di dalam kawasan bandar dengan yang tinggal dalam kawasan luar bandar. Selagi keadaan ini wujud dan selagi negara tidak berjaya menghapuskan faktor-faktor yang saya nyatakan tadi dengan sokongan dari semua pihak termasuk daripada ahli-ahli parti Pembangkang, maka sudah tentu polarisasi kaum berasaskan bentuk demography tidak akan dapat diatasi. Saya tidak nampak bagaimana Suruhanjaya Pilihanraya boleh mengurangkan unsur ini di dalam masa persempadanan semula kerana jumlah pemilih dan luas kawasan merupai dua faktor penting di dalam pertimbangan mereka sebagai menepati kehendak

Perlembagaan. Faktor bilangan pengundi misalnya dengan konsep satu orang satu undi yang ditekankan oleh Wakil Sibu dan ahli parti Pembangkang menunjukkan mereka sebenarnya tidak memberi perhatian langsung kepada prinsip-prinsip lain termasuk keluasan kawasan, faktor-faktor pentadbiran, perhubungan tempatan dan infrastruktur dan sebagainya yang juga menjadi perkara-perkara penting yang diambilkira oleh Suruhanjaya Pilihanraya untuk menentukan bahawa persempadanan semula bahagian-bahagian pilihanraya dilakukan dengan seadil-adilnya.

Berhubung dengan asas-asas penambahan kerusi yang dibangkitkan, perlu saya nyatakan bahawa kita tidak harus mengambil tindakan untuk menambah bilangan kerusi Dewan Rakyat ataupun Negeri secara sesuka hati. Oleh hal yang demikian jika seseorang itu berfikir oleh kerana penduduk sebuah negeri itu sekian banyak, maka negeri yang berkenaan harus mempunyai sekian banyak Wakil Rakyat tanpa mengira soal-soal lain seperti yang disebutkan tadi, maka akan timbul keadaan yang tidak seimbang yang boleh mencerminkan sikap tidak adil yang ditunjukkan di antara sebuah negeri dengan sebuah negeri yang lain. Bagi pihak Pembangkang sebahagian kerusi hendaklah berdasarkan semata-mata kepada jumlah penduduk, ini pandangan mereka dan tambahan kerusi itu hendaklah ditetapkan mengikut kawasan bandar sahaja. Ini dikirakan sebagai adil bagi pihak mereka. Saya kira sikap yang seumpama ini sekiranya dikatakan adil oleh pihak Pembangkang sudah tentu akan menyebabkan rakyat merasa gelisah kerana cadangan itu hanya semata-mata untuk menentukan parti DAP yang bergantung kepada sokongan tertentu sahaja untuk terus hidup dan ini pun terus berkurang.

Tuan Yang di-Pertua, saya yakin bahawa Suruhanjaya Pilihanraya akan bersikap adil dalam melaksanakan tanggungjawab untuk mempersempadankan bahagian-bahagian pilihanraya mengikut prinsip-prinsip Bahagian I, Jadual ke 13 Perlembagaan. Sebenarnya soal-soal yang berhubung dengan cara-cara persempadanan semula bahagian-bahagian pilihanraya Sarawak ini tidak timbul buat masa ini oleh kerana Suruhanjaya Pilihanraya belum lagi mengemukakan laporan persempadanan kepada Parlimen. Walau apapun kesukaran yang mungkin dihadapi sudah tentu pihak Kerajaan merasa penuh yakin bahawa Suruhanjaya Pilihanraya seperti juga di masa-masa yang lepas memang mampu menjalankan tugasnya dengan sempurna dan adil.

Saya ingin juga menyentuh perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka mengenai keperluan Setiausaha Parlimen mengambil bahagian dalam Dewan yang ia tidak menjadi ahlinya untuk menjalankan tugas Kerajaan. Sudah tentu kita tahu pihak Pembangkang tidak menyokongkan hal ini oleh kerana mereka tidak pernah mengambilalih tanggungjawab sebagai Menteri-menteri dan Timbalan Menteri dan mengerti tugas-tugasnya, jadi itulah yang menimbulkan kritikal.

Tuan Yang di-Pertua, saya tidak mahu bercerita panjang akan hal ini, cuma komen saya ialah sebenarnya Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka itu sebenarnya tidak puas hati bila dia main drama. Semalam dan telah berlakon dan mendapat sambutan yang sangat dingin sekali daripada Dewan. Hari ini dia cubalah sekali lagi kerana ada kalornya. Jadi, oleh itu kita maafkanlah Ahli Yang Berhormat itu kerana kita minta dia terus main drama dan berlakon tanpa ada sebarang isi dalam hujah-hujahnya. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Saya kemukakan masalah atas Rang Undang-undang ini untuk bacaan kali yang kedua dan bagi maksud ini Majlis akan mengadakan belah bahagian mengikut peruntukan Peraturan Mesyuarat 46 (5). Penghitung-penghitung undi diminta mengambil tempat masing-masing.

Setiausaha, sila bunyikan loceng selama satu hingga dua minit.

Loceng dibunyikan.

Dewan berbelah-bahagi.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, keputusan pengundian ialah Yang Bersetuju, 124 orang (*Tepuk*); Yang Tidak Bersetuju, 8 orang; Yang Tidak Mengundi, Tidak ada.

YANG BERSETUJU

1. Dato' Seri Dr Mahathir bin Mohamad.
2. Dato Musa Hitam
3. Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah.
4. Tan Sri Chong Hon Nyan.
5. Dato' Paul Leong Kee Seong.
6. Datuk Leo Moggie anak Irok.
7. Datin Paduka Rafidah Aziz.
8. Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud.
9. Datuk Seri Sanusi bin Junid.
10. Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi.
11. Dato' Rais Yatim.
12. Dato' Mak Hon Kam.
13. Datuk Amar Stephen Yong Kuet Tze.
14. Dato Chin Hon Ngian.
15. Dato Shahrir bin Abdul Samad.
16. Tuan Anwar bin Haji Ibrahim.
17. Datuk Dr James P. Ongkili.
18. Dato' Abu Hassan bin Haji Omar.
19. Dato Mohamed Khalil bin Yaakob.
20. Tuan Daim Zainuddin.
21. Dato' Chan Siang Sun.

22. Dr Goh Cheng Teik.
23. Dato' K. Pathmanaban.
24. Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman.
25. Datuk William Lye Chee Hien.
26. Tuan Bujang bin Haji Ulis.
27. Dato Abang Abu Bakar bin Datu Bandar Abang Haji Mustapha.
28. Tuan Luhah Wan.
29. Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed.
30. Datin Paduka Chow Poh Kheng.
31. Puan Shariffah Dora binti Dato' Syed Mohammed.
32. Tuan Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin.
33. Dato Dr Tan Tiong Hong.
34. Puan Hajjah Rahmah binti Othman.
35. Dato Sabbaruddin Chik.
36. Puan Napsiah binti Omar.
37. Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir.
38. Dato' Radzi bin Sheikh Ahmad.
39. Dato' Oo Gin Sun.
40. Tuan Ahmad Shah bin Datuk Hussein Tambakau.
41. Dato Zainal Abidin bin Zin.
42. Tuan Megat Junid bin Megat Ayob.
43. Dato' Dr Ling Liong Sik.
44. Dato' Lee Kim Sai.
45. Tuan Haji Daud bin Dato' Haji Taha.
46. Tuan Abdillah bin Haji Abdul Hamid.
47. Tuan Law Hieng Ding.
48. Tuan Jawan anak Empaling.
49. Tuan Hussein bin Mahmud.
50. Tuan Au How Cheong.
51. Tuan Abdul Ghafar bin Baba.
52. Dato Michael Chen Wing Sum.
53. Tan Sri Datin Paduka Hajjah Aishah bin Haji Abdul Ghani.
54. Tuan Mohd. Tajol Rosli bin Mohd. Ghazali.
55. Tuan Yeoh Poh San.
56. Dato Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin.
57. Dato' Mohamed bin Rahmat.
58. Dato Abdul Manan bin Othman.
59. Tan Sri Haji Muhammad Ghazali bin Shafie.
60. Tuan Awang bin Jabar.

61. Tuan Haji Dusuki bin Haji Ahmad.
62. Datuk Edmund Langgu anak Saga.
63. Dato' Dr Nik Hussain bin Abdul Rahman.
64. Dato' Seri Haji Kamaruddin bin Haji Mohd. Isa.
65. Dato Lew Sip Hon.
66. Tuan Mustaffa bin Mohammad.
67. Dato Dr Hee Tien Lai.
68. Datuk Clarence E. Mansul.
69. Tuan Mohammed Yussof bin Haji Yakob.
70. Tuan Ting Ling Kiew.
71. Dato Lee Boon Peng.
72. Dato Jamaluddin bin Haji Suhaimi.
73. Tuan Thomas Salang Siden.
74. Tuan Ismail bin Arshad.
75. Tuan Mohammad Idris bin Mohammad Basri.
76. Tuan Richard Dampeng anak Laki.
77. Wan Abu Bakar bin Wan Mohamad.
78. Tuan Mokhtaram bin Rabidin.
79. Tuan Kan Yau Fa.
80. Tuan Peter Chin Gan Onn.
81. Datuk Edwin anak Tangkun.
82. Tuan Justine anak Jinggut.
83. Tuan Haji Seroji bin Haji Haron.
84. Tuan Ng Cheng Kuai.
85. Datuk Alfred Jabu anak Numpang.
86. Tuan Haji Affandy bin Tun Haji Mohd. Fuad Stephens.
87. Tuan Abdul Rahman bin Suliman.
88. Tuan Lim Liang Seng.
89. Tuan Khadri bin Sabran.
90. Dr Koh Tsu Koon.
91. Tuan Yahya bin Haji Zakaria.
92. Dato' Haji Saidin bin Haji Mat Piah.
93. Tuan Haji Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim.
94. Tuan Haji Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamad.
95. Wan Zainab binti M. A. Bakar.
96. Tuan Abdul Ghani bin Misbah.
97. Tuan Alias bin Md. Ali.
98. Tuan Tan Koon Swan.

99. Tuan Ahmed Hambal bin Yeop Majlis.
100. Dato' Haji Ngah bin Haji Abdul Rahman.
101. Tuan Bahari bin Haron.
102. Dr Leo Michael Toyad.
103. Tuan Seow Hun Khim.
104. Tuan Ismail bin Said.
105. Dr Abdul Hamid bin Pawanteh.
106. Dato' Haji Mohamed bin Haji Ali.
107. Tuan Omar bin Abdullah.
108. Dr George Chan Hong Nam.
109. Tuan Andrew Janggi Muyang.
110. Dato' Haji Mohammad Abu Bakar bin Rautin Ibrahim.
111. Tuan Mamat Ghazalee bin Abdul Rahman.
112. Tuan Tan Kok Hooi.
113. Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail.
114. Tuan Baharom bin Haji Bakar.
115. Tuan Quah Wee Liam.
116. Tuan Mohamed Amin bin Haji Daud.
117. Tuan Yew Foo Weng.
118. Tuan Ibrahim Azmi bin Hassan.
119. Tuan Ban Hon Keong.
120. Tuan Hassan bin Haji Mohamed.
121. Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah.
122. Wan Ibrahim bin Wan Abdullah.
123. Datuk Haji Abu Bakar bin Umar.
124. Tuan V. Govindaraj.

YANG TIDAK BERSETUJU:

1. Tuan Lim Kit Siang.
2. Dr Chen Man Hin.
3. Tuan Lee Lam Thye.
4. Tuan Gooi Hock Seng.
5. Tuan Sim Kwang Yang.
6. Dr Tan Seng Giaw.
7. Tuan Fung Ket Wing.
8. Tuan Ling Sie Ming.

YANG TIDAK MENGUNDI:

Tiada

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Dewan bersidang sebagai Jawatankuasa.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Fasal 1 hingga 4 diperintahkan jadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Bacaan Kali Yang Ketiga

Dato Mohamed Khalil bin Yaakob: Tuan Yang di-Pertua, Rang Undang-undang bernama suatu Akta untuk meminda Perlembagaan Persekutuan bagi membuat peruntukan untuk menambahkan bilangan Ahli-ahli Dewan Rakyat dari Negeri Sarawak, dan mengenai perkara-perkara yang berkaitan dengannya termasuk peruntukan untuk Suruhanjaya Pilihanraya membuat ulangkajian di bawah Fasal (2) Perkara 113 Perlembagaan untuk membahagikan negeri Sarawak kepada bahagian-bahagian pilihanraya Persekutuan dan Negeri dan juga membuat peruntukan supaya Perkara 61 Perlembagaan terpakai kepada seseorang Setiausaha Parlimen, telah ditimbangkan dalam Jawatankuasa dan telah dipersetujukan dengan tanpa pindaan.

Saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan sekarang.

Dato Abu Hassan bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Saya kemukakan masalah di atas Rang Undang-undang ini untuk bacaan kali yang ketiga dan bagi maksud ini, Majlis akan mengadakan belah bahagian mengikut peruntukan Peraturan Mesyuarat 46 (5).

Penghitung-penghitung undi diminta mengambil tempat masing-masing.

Loceng dibunyikan.

Dewan berbelah-bahagi.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, keputusan undi ialah: Yang Bersetuju, 124 orang (*Tepuk*); Yang Tidak Bersetuju, 8 orang; Yang Tidak Mengundi, tidak ada.

YANG BERSETUJU:

1. Dato' Seri Dr Mahathir bin Mohamad.
2. Dato Musa Hitam.
3. Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah.
4. Tan Sri Chong Hon Nyan.
5. Dato' Paul Leong Khee Seong.
6. Datuk Leo Moggie anak Irok.
7. Datin Paduka Rafidah Aziz.
8. Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud.
9. Datuk Seri Sanusi bin Junid.
10. Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi.
11. Dato' Rais Yatim.
12. Dato' Mak Hon Kam.
13. Datuk Amar Stephen Yong Kuet Tze.
14. Dato Chin Hon Ngian.
15. Dato Shahrir bin Abdul Samad.
16. Tuan Anwar bin Haji Ibrahim.
17. Datuk Dr James P. Ongkili.
18. Dato' Abu Hassan bin Haji Omar.
19. Dato Mohamed Khalil bin Yaakob.
20. Tuan Daim Zainuddin.
21. Dato' Chan Siang Sun.
22. Dr Goh Cheng Teik.
23. Dato' K. Pathmanaban.
24. Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman.
25. Datuk William Lye Chee Hien.
26. Tuan Bujang bin Haji Ulis.
27. Dato Abang Abu Bakar bin Datu Bandar Abang Haji Mustapha.
28. Tuan Luhath Wan.
29. Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed.
30. Datin Paduka Chow Poh Kheng.

31. Puan Shariffah Dora binti Dato' Syed Mohammed.
32. Tuan Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin.
33. Dato Dr Tan Tiong Hong.
34. Puan Hajjah Rahmah binti Othman.
35. Dato Sabbaruddin Chik.
36. Puan Napsiah binti Omar.
37. Tuan Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir.
38. Dato' Radzi bin Sheikh Ahmad.
39. Dato' Oo Gin Sun.
40. Tuan Ahmad Shah bin Datuk Hussein Tambakau.
41. Dato Zainal Abidin bin Zin.
42. Tuan Megat Junid bin Megat Ayob.
43. Dato' Dr Ling Liong Sik.
44. Dato' Lee Kim Sai.
45. Tuan Haji Daud bin Dato' Haji Taha.
46. Tuan Abdillah bin Haji Abdul Hamid.
47. Tuan Law Hieng Ding.
48. Tuan Jawan anak Empaling.
49. Tuan Hussein bin Mahmud.
50. Tuan Au How Cheong.
51. Tuan Abdul Ghafar bin Baba.
52. Dato Michael Chen Wing Sum.
53. Tan Sri Datin Paduka Hajjah Aishah bin Haji Abdul Ghani.
54. Tuan Mohd. Tajol Rosli bin Mohd. Ghazali.
55. Tuan Yeoh Poh San.
56. Dato Haji Mohamed Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin.
57. Dato' Mohamed bin Rahmat.
58. Dato Abdul Manan bin Othman.
59. Tan Sri Haji Muhammad Ghazali bin Shafie.
60. Tuan Awang bin Jabar.
61. Tuan Haji Dusuki bin Haji Ahmad.
62. Datuk Edmund Langgu anak Saga.
63. Dato' Dr Nik Hussain bin Abdul Rahman.
64. Dato' Seri Haji Kamaruddin bin Haji Mohd. Isa.
65. Dato Lew Sip Hon.
66. Tuan Mustaffa bin Mohammad.
67. Dato Dr Hee Tien Lai.
68. Datuk Clarence E. Mansul.
69. Tuan Mohammed Yussof bin Haji Yakob.
70. Tuan Ting Ling Kiew.
71. Dato Lee Boon Peng.
72. Dato Jamaluddin bin Haji Suhaimi.
73. Tuan Thomas Salang Siden.
74. Tuan Ismail bin Arshad.
75. Tuan Mohammad Idris bin Mohammad Basri.
76. Tuan Richard Dampeng anak Laki.
77. Wan Abu Bakar bin Wan Mohamad.
78. Tuan Mokhtaram bin Rabidin.
79. Tuan Kan Yau Fa.
80. Tuan Peter Chin Gan Onn.
81. Datuk Edwin anak Tangkun.
82. Tuan Justine anak Jinggut.
83. Tuan Haji Seroji bin Haji Haron.
84. Tuan Ng Cheng Kuai.
85. Datuk Alfred Jabu anak Numpang.
86. Tuan Haji Affandy bin Tun Haji Mohd. Fuad Stephens.
87. Tuan Abdul Rahman bin Suliman.
88. Tuan Lim Liang Seng.
89. Tuan Khadri bin Sabran.
90. Dr Koh Tsu Koon.
91. Tuan Yahya bin Haji Zakaria.
92. Dato' Haji Saidin bin Haji Mat Piah.
93. Tuan Haji Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim.
94. Tuan Haji Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamad.
95. Wan Zainab binti M. A. Bakar.
96. Tuan Abdul Ghani bin Misbah.
97. Tuan Alias bin Md. Ali.
98. Tuan Tan Koon Swan.
99. Tuan Ahmed Hambal bin Yeop Majlis.
100. Dato' Haji Ngah bin Haji Abdul Rahman.
101. Tuan Bahari bin Haron.
102. Dr Leo Michael Toyad.
103. Tuan Seow Hun Khim.

104. Tuan Ismail bin Said.
105. Dr Abdul Hamid bin Pawanteh.
106. Dato' Haji Mohamed bin Haji Ali.
107. Tuan Omar bin Abdullah.
108. Dr George Chan Hong Nam.
109. Tuan Andrew Janggi Muiyang.
110. Dato' Haji Mohammad Abu Bakar bin Rautin Ibrahim.
111. Tuan Mamat Ghazalee bin Abdul Rahman.
112. Tuan Tan Kok Hooi.
113. Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail.
114. Tuan Baharom bin Haji Bakar.
115. Tuan Quah Wee Liam.
116. Tuan Mohamed Amin bin Haji Daud.
117. Tuan Yew Foo Weng.
118. Tuan Ibrahim Azmi bin Hassan.
119. Tuan Ban Hon Keong.
120. Tuan Hassan bin Haji Mohamed.
121. Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah.
122. Wan Ibrahim bin Wan Abdullah.
123. Datuk Haji Abu Bakar bin Umar.
124. Tuan V. Govindaraj.

YANG TIDAK BERSETUJU:

1. Tuan Lim Kit Siang.
2. Dr Chen Man Hin.
3. Tuan Lee Lam Thye.
4. Tuan Gooi Hock Seng.
5. Tuan Sim Kwang Yang.
6. Dr Tan Seng Giaw.
7. Tuan Fung Ket Wing.
8. Tuan Ling Sie Ming.

YANG TIDAK MENGUNDI:

Tiada

Tuan Yang di-Pertua: Lebih suara yang bersetuju, Rang Undang-undang ini dibaca kali yang ketiga dan diluluskan (*Tepuk*).

Rang Undang-undang dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG BANK (PINDAAN)

Bacaan Bagi Kali Yang Kedua dan Ketiga

6.20 ptg.

Timbalan Menteri Kewangan (Dato' Sabarruddin Chik): Saya mohon mencadangkan supaya Rang Undang-undang yang bernama suatu Akta untuk meminda Akta Bank 1973 dibaca bagi kali yang kedua.

Pindaan terakhir yang dibuat ke atas Akta Bank 1973 adalah pada bulan Januari 1984 yang bertujuan antara lain memudahkan pindahmilik perniagaan bank bagi proses memperbadankan bank-bank sebagai bank tempatan. Kajian telah dibuat ke atas Akta ini dan adalah didapati bahawa pindaan perlu dibuat bagi menjamin kestabilan kewangan dan struktur kewangan yang lebih kukuh.

Pada masa ini tidak ada peruntukan dalam Akta-akta Institusi Kewangan bagi mengawal dan menghadkan jumlah pemegangan saham atau menentukan siapa yang layak atau tidak layak menjadi pemegang saham bank.

Klausula 3 Rang Undang-undang ini bertujuan untuk mengadakan peruntukan-peruntukan seksyen 23A hingga 23G baru, yang bertujuan mengawal perolehan saham dan menghadkan jumlah pemegangan saham bank bagi membolehkan penyertaan ekuiti yang meluas. Peruntukan-peruntukan ini perlu memandangkan terdapatnya beberapa kejadian pengambilalihan saham bank oleh orang awam dan syarikat-syarikat, terutamanya syarikat-syarikat yang disenaraikan dalam pasaran saham. Keadaan ini boleh menyebabkan ketidakstabilan dalam sektor bank dan menjejaskan kepercayaan umum

terhadap industri bank. Oleh itu adalah perlu diadakan dasar mengenai pemegangan saham institusi-institusi kewangan bagi mengawal perolehan saham dan menghadkan pemegangan saham dalam institusi kewangan.

Adalah dicadangkan supaya pemegang saham oleh mana-mana syarikat atau syarikat koperasi dalam institusi kewangan dihadkan kepada 20%. Di samping itu satu had yang lebih rendah, iaitu sebanyak 10%, perlu ditetapkan bagi pemegangan saham oleh individu termasuk syarikat-syarikat yang dimiliki secara keluarga. Mengikut peraturan sekarang, mana-mana pihak dibenarkan membuat perjanjian jual-beli untuk memperolehi saham-saham dalam institusi-institusi kewangan tanpa terlebih dahulu memberitahu atau mendapatkan kelulusan Kerajaan. Bagi mengelakkan saham-saham tersebut diambil oleh orang-orang yang tidak bertanggungjawab, syarikat, koperasi dan individu akan dilarang daripada membuat apa-apa perjanjian untuk memperolehi saham 5% atau lebih daripada modal sesebuah bank atau syarikat kewangan tanpa terlebih dahulu memberitahu dan mendapatkan kelulusan Kerajaan.

Di samping itu bank-bank perdagangan, termasuk bank-bank asing yang menjalankan perniagaan di negara ini, akan juga tidak dibenarkan daripada memegang saham dalam sesebuah bank yang lain, subsidiari bank-bank lain, syarikat kewangan atau bank saudagar yang bukan dalam kumpulan mereka. Tujuan peruntukan seksyen baru ini adalah untuk memastikan supaya tidak terdapat pemegangan bersilang oleh bank-bank perdagangan bagi mengelakkan percanggahan kepentingan dalam industri bank. Walau bagaimanapun, bank-bank perdagangan tidak dilarang untuk melabur dalam syarikat-syarikat sekiranya syarikat-syarikat berkenaan

bukan anak syarikat memilik bank-bank lain atau institusi-institusi kewangan lain. Walau bagaimanapun berasaskan prinsip keadilan dan ekuiti, peruntukan-peruntukan yang baru ini tidak akan dikenakan ke atas pemegang share dalam institusi kewangan yang sedia ada.

Tuan Yang di-Pertua, adalah perlu juga untuk mengadakan peruntukan baru dalam Akta Bank bagi menghalang sebarang penyalahgunaan kuasa dalam proses memberi pinjaman terutama oleh pegawai-pegawai bank.

Klausa 4, Rang Undang-undang ini bertujuan untuk mengadakan seksyen baru 27A bagi melarang seseorang pengarah, pengurus atau pekerja bank berlesan daripada memberi apa-apa pendahuluan, pinjaman atau kemudahan kredit yang melebihi had kuasanya atau bertentangan dengan mana-mana arahan dasar atau prosedur yang ditetapkan oleh bank berkenaan.

Institusi-institusi kewangan pada masa ini masih lagi terdedah kepada penyelewengan dan penyalahgunaan kuasa oleh pemegang saham dan pengarah serta pengurus. Keadaan ini boleh menjejaskan keyakinan orang ramai terhadap institusi tersebut dan sistem kewangan keseluruhannya. Dalam keadaan ini adalah perlu untuk mengadakan peruntukan baru dalam Akta Bank bagi membenarkan Bank Negara dengan kelulusan Kerajaan untuk memberi pinjaman atau membeli saham bank sekiranya Bank Negara berpendapat bahawa bank perdagangan tersebut tidak dapat memenuhi tanggungannya atau akan menggantungkan pembayaran.

Klausa 5, Rang Undang-undang ini bertujuan mengadakan seksyen baru 39A bagi membenarkan Bank Negara memberi pinjaman atau membeli saham-saham bank yang diperbadankan di Malaysia dalam keadaan-keadaan yang tertentu.

Selepas Bank Negara membantu memulihkan institusi kewangan tersebut, saham yang dibeli itu akan dijual.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Dato Mohamed Khalil bin Yaakob: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah suatu Akta untuk meminda Akta Bank 1973 dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas. Yang Berhormat dari Seremban.

6.26 ptg.

Dr Chen Man Hin (Seremban): Tuan Yang di-Pertua, saya bangun untuk membahaskan Rang Undang-undang Bank (Pindaan) ini.

Adalah jelas pindaan-pindaan yang dicadangkan ini adalah bertujuan untuk mencegah pengulangan rasuah, penyelewengan dan amalan-amalan curang di bank-bank kita di Malaysia. Beberapa insiden yang berlaku dalam bulan Jun tahun ini di beberapa bank utama atau leading banks, dengan izin, di negara kita ini telah menyebabkan rakyat kita hilang keyakinan dalam sistem bank kita. Sehingga antara 10hb hingga 16hb Jun ini, index pertukaran saham Kuala Lumpur telah terjunam atau jatuh 31 mata, dan ini adalah kejatuhan yang terbesar sekali yang

pernah berlaku dalam setahun kebelakangannya. Kes pertama berhubung dengan kebimbangan atau jitters, dengan izin, terhadap bank berlaku pada bulan Jun lalu di mana terdapat, dengan izin, "run on the bank" yang berlaku itu beberapa cawangan Public Bank. Ini berlaku apabila khabar-khabar angin disebarkan yang mengaitkan bank tersebut dengan skandal sebuah bank di Hong Kong. Dan juga disebabkan peratus besar pinjaman-pinjaman yang diberikan oleh bank tersebut kepada sektor pemindahan construction yang kini mengalami kelambapan. Contoh yang lain ialah berhubung dengan Bank Perwira Habib di mana pengkerusinya telah mengumumkan bahawa tindakan tatatertib telah diambil terhadap beberapa pegawai-pegawai kanan bank tersebut. Adalah didakwa bahawa mereka telah menerima wang sogokan atau commission. Bank yang sama juga telah mengeluarkan terlebih dahulu banyak pinjaman sebanyak 200 juta ringgit Malaysia, pada hal adalah pemegangan saham yang sedia ada untuk dipinjamkan hanya kira-kira 70 juta ringgit.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, masa sudah cukup, boleh sambung esok.

Ahli-ahli Yang Berhormat, Mesyuarat ditangguhkan sehingga pukul 2.30 petang esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 6.30 petang.